1996. AUGUSZTUS
XII. évf. 8. (109.) szám
Ára: 198 Ft

video magazin

Desperado

Világszépek '96

Lányom nélkül soha

Sztárportré: Rosanna Arquette

Az örökifjú

TINA

MOZIAJÁNLÓ

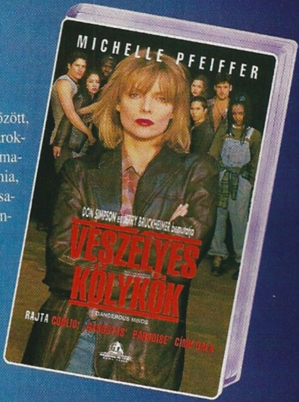
VIDEOPREMIER: AUGUSZTUS 29.

A LEGJOBB VIDEOTÉKÁKBAN!

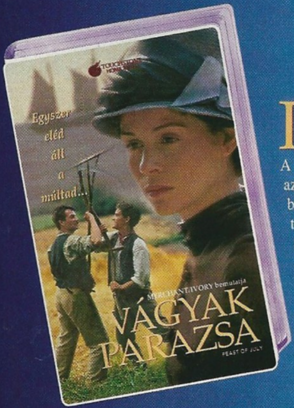
VESZÉLYES KÖLYKÖK

DANGEROUS MINDS

Egy tengerészgyalogos szakmát változtat, és tanárnőnek áll. Olyan környéken, olyan diákok között, ahol jobb is, ha a pedagógus ért a közelharc fogásaihoz. Az új irodalomtanár nem bújik a lövészárokba: azonnal beleveti magát a küzdelembe, ahol pedig teljesen esélytelennek látszik. Nem csak makacs, öntörvényű és alaposan felfegyverzett diákjai ellen (pontosabban: mellett) kell harcba szállnia, hanem, ha eredményt akar elérni, le kell győznie az őket körülvevő világot is. A kábítószert, a zsarolókat, az utcai bandákat és fegyveres támadókat, akik sokkal inkább meghatározzák az osztály mindennapjait, mint a leckeírás. Az év egyik legsikeresebb filmje Coolio kísérőzenéjével!

HOLLYWOOD PICTURES HOME VIDEO

VÁGYAK PARAZSA

FEAST OF JULY

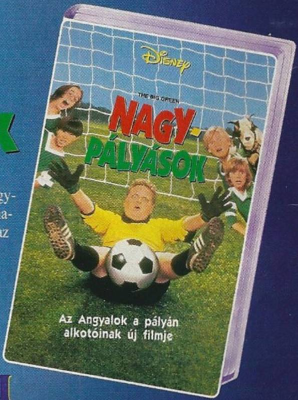
A *Szellem a házban*, a *Napok romjai*, a *Szoba kilátással* és a *Mr. és Mrs. Bridge* alkotói ezúttal is azoknak készítettek filmet, akik képesek még az érzelmekre, akiket érdekelnek a sors mélyén megbúvó titkok, rejtélyes szenvedélyek, az elfojtott de váratlanul és veszélyesen mégis feltörő indulatok. Egy titokzatos múltú, gyönyörű, de mindenkitől elhagyott lány kér bebocsátást egy éjszakára Wainwrighték házába. Azután évekre náluk marad. Miközben a saját múltja okozta sebekből fokozatosan kigyógyul, akarata ellenére új sebeket vág maga körül: Wainwrighték mindhárom fia beleszeret. A lánynak nemcsak az érte vetélkedő testvérek között kellene választania, de titkolt múltja - melyről azt hitte mindörökre maga mögött hagyta -, is hírt ad magáról.

TOUCHSTONE HOME VIDEO

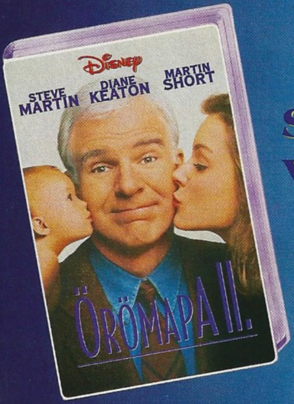
NAGY-PÁLYÁSOK

THE BIG GREEN

Elmában, a texasi kisvárosban soha nem történik semmi. Na de most majd fog! Ugyanis megérkezik Angliából az új tanárnő, és rettentő hiányosságot fedez fel az iskola kulturális életében: a helybeliek nem tudnak focizni! Anna azonnal nekilát, és megszervezi a csapatot. A hír hallatán a helyi seriff csapatot-papatot hátrahagyva jelentkezik edzőnek. A kis csapat majd elvész a nagy pályán! Pedig hamarosan kénytelenek lesznek magukra találni, mert első ellenfelüknek rettenetes a híre. Amikor ők fociznak, az már majdnem rögbi. De az új csapat nem hagyja magát! (Legfeljebb néha.)

Disney

SZEPTEMBERI VIDEOPREMIER

ÖRÖMAPA II.

STEVE MARTIN

DIANE KEATON

MARTIN SHORT

Forgalmazza:

InterCom Kft. 1145 Bp. Bácskai utca 28-36. Tel: 467-1-467 Fax: 252-2736 E-MAIL: VIDEO@INTERCOM.HU

HOLLYWOOD PICTURES HOME VIDEO · TOUCHSTONE HOME VIDEO · Disney · InterCom

A video magazin

Kedves Olvasó!

Budapest vendége az örök fiatal Tina Turner, *akinek énekét hallhatjuk az új* James Bond*-filmben, a* Goldeneye*-ban. Májusban indult turnéja is ezt a címet viseli, melynek e hónapban budapesti állomása is lesz. Minden bizonnyal készül majd videófelvétel e koncertsorozatról, ahogy a legutóbbiról is született. Tinát ezenkívül is számtalan videóklipben láthatjuk, sőt filmben is. A* Tommy *című rockopera huszonegy éves filmváltozata éppen most kerül a magyar tékákba, s nem volt szokványos felállás a* Mel Gibson–Tina Turner *kettős sem a* Mad Max 3*-ban. Kevés művész mondhatja el magáról, hogy még életében szobrot emeltek számára. Hasonló történt az énekesnővel, amikor önéletrajzi írása alapján néhány esztendeje játékfilmet forgattak pályafutása első évtizedeiről. A* Tina *idehaza is mozi- és videósiker volt.*
Videós szemmel augusztus egyben a Desperado *hónapja is.* Banderas *még mindig a csúcson, s úgy tűnik, a* Tarantino*-féle rendezői újhullám, melynek fodraiban ott lubickol* Robert Rodriguez, *e hagyományokra fityiszt mutató mű alkotója is, itthon is megértő szemekre talál.*

Budapest, 1996. augusztus

Falus Tamás

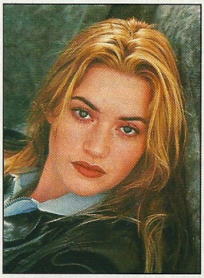
Főszerkesztő: Falus Tamás
Művészeti szerkesztő: Czifferszky Attila
Képszerkesztő: Fejér Gábor
A szerkesztőség címe:
1036 Budapest III., Galagonya u. 2/A
Tel./fax: 250-7441, 250-7442
Kiadja a
Video Magazin Kft.
Felelős kiadó:
Belán Gábor ügyvezető igazgató
Nyomdai előkészítés:
ÍRISZ Kft.
Nyomás:

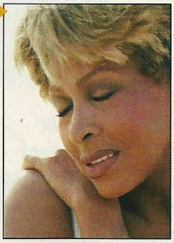
VESZPRÉMI NYOMDA RT

Felelős vezető: Erdős András igazgató
Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok, valamint az alternatív terjesztők.
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt.
Előfizethető a hírlapkézbesítőknél és a Hírlapelőfizetési Irodában (Budapest XIII., Lehel u. 10/A, levélcím: HELIR, 1900 Budapest), ezenkívül Budapesten a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági Igazgatósága kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban.
HU ISSN 0237-5141

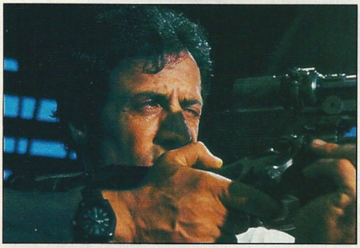
Címlapfotó: FEB–All Action
10. oldal Tina-turné fotó: FEB–Reuters

TARTALMÁBÓL:

4

10

48

44

62

A Video Magazinról bővebb információt talál az Interneten is! Hetekkel a megjelenés előtt már megismerkedhet az újság tartalmával, olvashatja egyes cikkeit, s tájékoztatást talál az Interaktív Video Magazinról is.
Elérhetőség: http: //www.irisz.hu/
A Video Magazinról olvashat az Internetto magyar nyelvű Internet-újságban is!
Elérhetőség: http: //www.idg.hu/internetto/

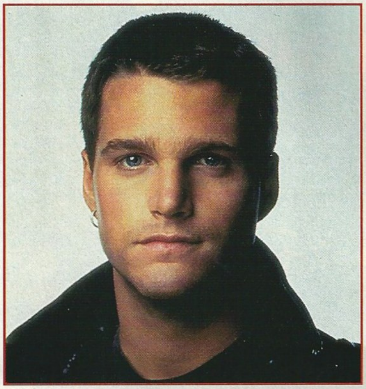
Világszépek '96

Hogy kik a világ legszebb emberei? Mindenkinek más és más. Kiválasztásuk meglehetősen szubjektív és merész vállalkozás. Akad azonban egy amerikai magazin, a People, amely minden évben elkészíti összeállítását az ötven „leggyönyörűbb emberről". Ebből kiderül, hogy – az amerikai ízlés és ismertség szerint – kik is a világszépek. Az év legszebb emberei, akik tehetségükkel is kiérdemelték, hogy ismertek, népszerűek legyenek. Sportolók, zenészek, színészek, modellek, neves közéleti személyiségek. A „világ" elnevezés, mint mindig, ezúttal is némileg túlzó, hiszen elsősorban az észak-amerikai kontinensen ismert emberek bizonyultak a legszebbeknek. Mivel azonban az amerikai film továbbra is uralja a világot, a hollywoodi produkciókból megismert sztárok esetében talán nem túlzás e jelző. A People magazin által kiválasztott szépségesen szép – vagy annak tartott – filmsztárok egyben kedvelt honi videósztárok is, így nekünk is érdemes megismerkedni velük.

BANDERAS *Antonio*

Az elmúlt időszak egyik legnagyobb hollywoodi karrierje fűződik nevéhez. A 35 éves spanyol, aki néhány éve még köszönni sem tudott angolul, ma futószalagon forgatja angol nyelvű filmjeit, s új asszonyát is az amerikai sztárvilágból választotta. Második felesége, *Melanie Griffith* szeptemberben ad életet közös gyermeküknek. Antonio, a spanyolok legújabb nemzeti hőse az *Evita* után már a *Zorrót* forgatja.
(Portréját lásd: Video Magazin, 1996. február)

O'DONNELL *Chris*

Egy hétgyermekes család legifjabbika ő, aki 1987-ben egy McDonald's reklámklipben még *Michael Jordan* reggelijét szolgálta fel. Azóta sikerrel pesztrálta az Oscar-díjas *Al Pacinót* az *Egy asszony illatá*ban, eszelősen szerelmes volt *Drew Barrymore*-ral az *Eszelős szerelem*ben, de legnagyobb sikerét a *Mindörökké Batman*ben érte el. Az ártatlan szemű és arcú 25 éves fiatalember nemcsak a filmjelmezben, hanem a valóságban is sportos alkatú, úgy néz ki, mint egy tornatanár. Romantikus fickó hírében áll. Legközelebb a *Circle of Friends* című moziban fog feltűnni, majd jövő nyáron a *Batman* legeslegújabb részében, a *Batcave*-ben.

PFEIFFER *Michelle*

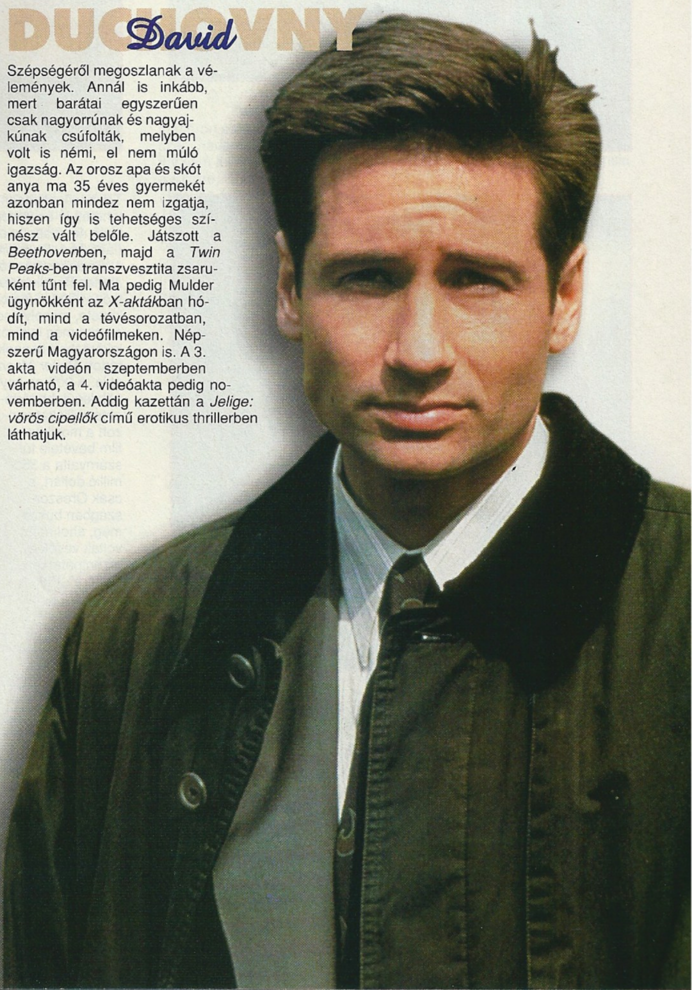
Michelle 38 éves kora ellenére mit sem veszített szépségéből. A világszépek összeállítás gyakori vendége ő, akit a családi élet csak megszépített. *David Kelley* író-rendező felesége lett, örökbe fogadta a most háromesztendős *Claudia Rose*-t, majd megszületett fia, a most kétéves *John Henry*. Továbbra is *Kathy Kaehler* neves fitness-edző segítségével tartja formáját és készen áll újabb filmes feladatokra. *Robert Redford*dal játszik új filmjében, *A hírek szerelmesei*ben. A *Veszélyes kölykök* című e havi honi videópremierben saját gyermekeinél rosszabbakkal kell megküzdenie...

Salma HAYEK

Vajon ki az a fekete hajú, széparcú, csodás alakú hölgy *Banderas* oldalán a *Desperadó*ban: kérdezte a világ *Robert Rodriguez* filmje láttán. Nos, ő egy libanoni apa és egy mexikói anya 27 éves lánya, aki szülőházájában, Mexikóban a *Teresa* című tévésorozatban vált ismertté. Sikerei csúcsán Los Angelesbe költözött, s másfél évig csak az angol nyelvet tanulta, hogy szerepekhez jusson. Több kisebb alakítás után Rodriguez révén befutott, aki már leforgatta vele a *From Dusk Till Dawn*t is.

David DUCHOVNY

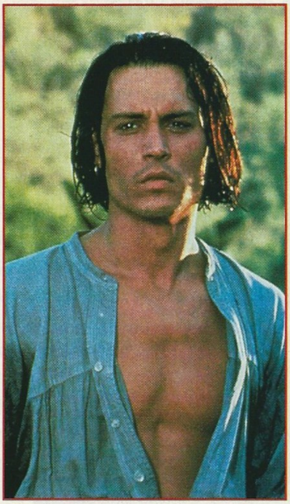
Szépségéről megoszlanak a vélemények. Annál is inkább, mert barátai egyszerűen csak nagyorrúnak és nagyajkúnak csúfolták, melyben volt is némi, el nem múló igazság. Az orosz apa és skót anya ma 35 éves gyermekét azonban mindez nem izgatja, hiszen így is tehetséges színész vált belőle. Játszott a *Beethoven*ben, majd a *Twin Peaks*-ben transzvesztita zsaruként tűnt fel. Ma pedig Mulder ügynökként az *X-akták*ban hódít, mind a tévésorozatban, mind a videófilmeken. Népszerű Magyarországon is. A 3. akta videón szeptemberben várható, a 4. videóakta pedig novemberben. Addig kazettán a *Jelige: vörös cipellők* című erotikus thrillerben láthatjuk.

Demi MOORE

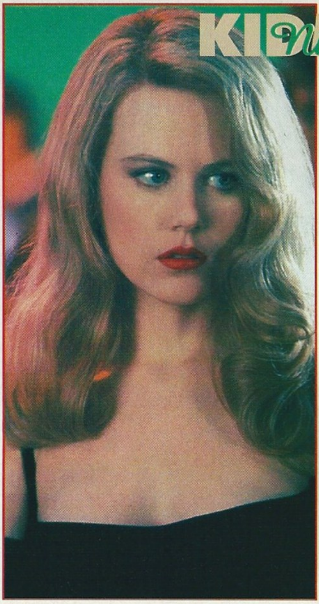
Nemcsak Hollywood legdrágább színésznője (12,5 millió dollár egyetlen filmszerepért), nemcsak a filmfőváros egyik meghatározó személyisége, hanem mellesleg még szépségét is őrzi, 33 évesen, *Bruce Willis*nek szült három gyermeke után is. Mindezt napi négyórányi (!) edzéssel éri el. A világ már várja a *Striptease* sztárgázsis filmbemutatóját, melyben szerepel hétéves lánya, *Runner Willis* is. Idehaza megannyi sikerfilmje után e hónaptól *A skarlát betű*ben is láthatjuk videón, míg novemberben jön kazettán *Az esküdt,* melyben gyermekét féltő anyaként láthatjuk viszont.

Világszépek '96

Johnny DEPP

Ha kell, ő a hősszerelmes Don Juan *(Don Juan de Marco)*, ha kell, transzvesztita filmrendező *(Ed Wood)* vagy ollókezű robot *(Ollókezű Edward)*, esetleg szemüveges átlagapuka, akinek elrabolják gyermekét *(Holtidő)*. Akármilyen szerepet kap, sikert arat. Bárhogy változtatják küllemét, tekintete megmarad kisfiúsnak, pedig már 32. életévét tapossa. *(Portréját lásd: Video Magazin, 1995. december)*

Nicole KIDMAN

Évről évre szebb – állítják róla, aki *Tom Cruise* oldalán neveli két örökbe fogadott gyermekét, a hároméves *Isabelle Jane*-t és az egyéves *Conor Anthony*t. Bemutatásra vár a nagyvilágban új filmje, a *Portrait of a Lady*, idehaza pedig a *To Die For*. Hogy miként őrzi meg formáját és szépségét? Hetente többször is lefutja a 4-5 mérföldes távot, elsősorban halat és zöldséget eszik, de nem veti meg a csokoládét sem, és étkezés után jólesik egy kis vörösbor is.

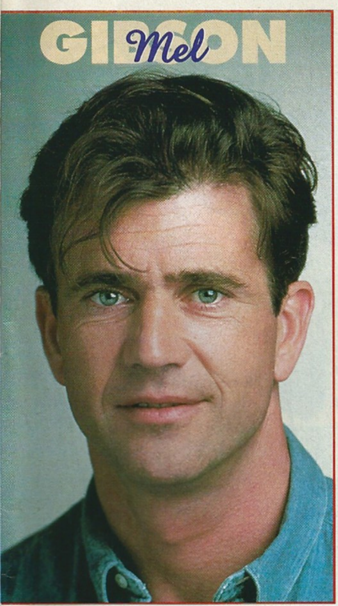
Susan SARANDON

Idén végre nem kerülte el az Oscar a 49 éves, háromgyermekes színésznő-anyukát, akit nem sikerült a Playboynak behálóznia néhány szép fotó erejéig sem. A hírek szerint Susan sírva fakadt, amikor meglátta magát az Oscar-díjat érő *Dead Man Walking* című film első snittjeiben: szerepe szerint nem volt sminkelve, s hozzá nem illő frizurát kellett viselnie. Színésztársa, *Sean Penn* mégis így áradozott szépségéről, varázsáról: *„Hogyan lehet forgatni Susannal anélkül, hogy ne legyél szerelmes belé? Sehogy"* Mégis csupán egyetlen nyertes lehet: ő már évek óta *Tim Robbins*, aki egyben Oscar-díjas filmje rendezője is.

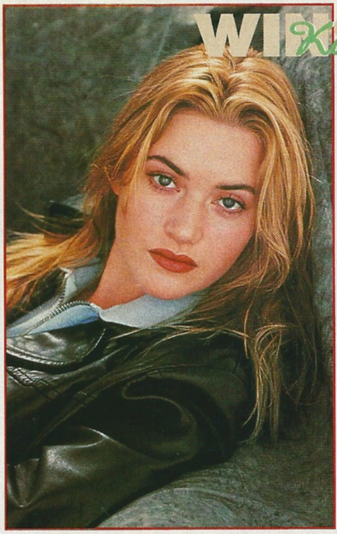

Pierce BROSNAN

Több tucat filmben szerepelhetett: lehetett jó és gonosz, főszereplő és nevetséges epizodista (lásd *Mrs. Doubtfire*), mégis 1995 decembere óta csak James Bondként emlegeti őt a világ. Sármos tekintete, mosolya sokak szerint még lekörözi a lekörözhetetlennek tartott *Roger Moore*-ét is. A 007-es ügynök legújabb története milliókat vonzott a mozikba, a film bevétele túlszárnyalta a 350 millió dollárt, s csak Oroszországban bukott meg, ahol nem voltak vevők a „szentpétervári csatára". Pierce csillaga mindenesetre ragyog, 43 évesen népszerűbb, mint valaha. *(Portréját lásd: Video Magazin, 1996. június)*

Azok a szemek valóban kékek – áradozott *Isabel Glasser*, a *Halhatatlan szerelem* főszereplőnője, akinek abban a megtiszteltetésben lehetett része, hogy együtt forgathatott a nagy Gibsonnal, sőt csókot is lophatott tőle, igaz, csak filmbélit. A 40 éves sztár, bár a nők rajonganak érte, nem tekinti magát szexszimbólumnak. Továbbra is hű feleségéhez és hat gyermekéhez. Az Oscar pedig hozzá hű, március végén öt is hozzá, illetve filmjéhez, *A rettenthetetlen*hez vándorolt. E második rendezése a kora nyár egyik legnagyobb magyar videótékasikere volt. Új filmje a *Ransom.*

Hogy milyen szépség, arról meggyőződhetünk az *Értelem és érzelem* című filmben – októberi magyar videópremier –, melyben ő Marianne. Ábrándos kislányból egyszerre felnőtt nővé érik – mondja e szerepéről, s ő is szinte egycsapásra érett színpadi színésznőből, filmsztárrá. 20 évesen már keresett művész, akit legközelebb *Kenneth Branagh* legeslegújabb *Hamlet*jében láthatunk viszont.

Bájos mosolya, természetesen egyszerű és szép arcvonásai, őszinte szemei mindenkit meghódítottak. *Kiefer Sutherland* szeme elől még nyomtalanul tűnt el a *Nyom nélkül* című filmben, azóta megkerült, s az *A Time To Kill* című vadonatúj produkciójában Kiefer már nem téveszti szem elől. Mi sem fogjuk, mert *A hálózat csapdájában* után októberben kerül a hazai tékákba a 31 éves szépség *Aludj csak, én álmodom* című romantikus vígjátéka, melyben metrópénztárosként álmodik a szebb jövőről.
(Portréját lásd: Video Magazin, 1996. május)

Immáron sokadszor bizonyította be a *12 majom*ban, hogy nemcsak szép, hanem tehetséggel megáldott, kiváló színész is. Oscar-jelöltsége így nem a véletlen műve volt, hanem szakmai elismerés. Neve garancia a sikerre, lehet epizodista *(Thelma és Louise, Tiszta románc)* vagy főszereplő *(Szenvedélyek viharában, Seven)*. 32 évesen, sok lányrajongó bánatára már választott: a 23 éves színésznő, *Gwyneth Paltrow* a szerencsés kiválasztott.
(Portréját lásd: Video Magazin, 1995. június)

MEGJELENÉS: AUGUSZTUS 7.

SZERELEM ELSŐ OSZTÁLYON
(Love in First Class)

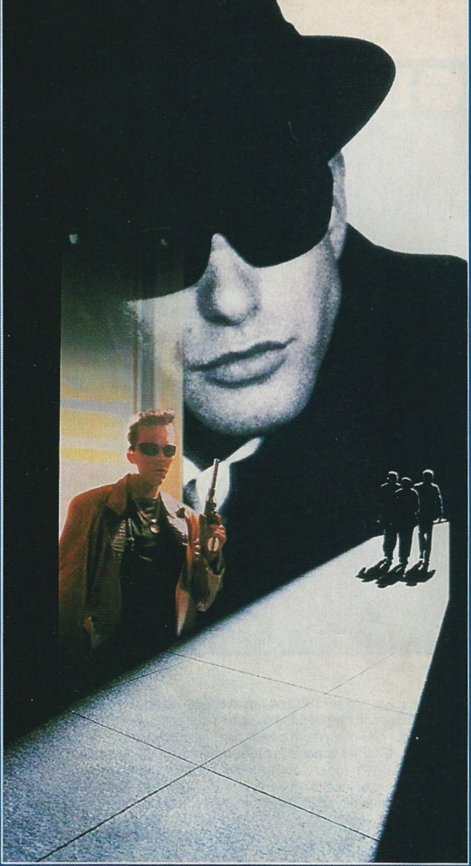
Carmellónak, a fiatal apának életében először kell egyedül gondoskodnia kisfiáról. Az apa úgy dönt, hogy fiával elutazik meglátogatni a nagymamát. Vonattal indulnak el és másodosztályra szól a jegyük, de a gyerek ragaszkodik ahhoz, hogy első osztályon utazzanak. Carmello enged fia kérésének, amikor megpillantja a gyönyörű lányt, Beatrice-t, aki szintén az első osztályon utazik. Az apa mindent megpróbál, hogy elcsábítsa a lányt, a gyerek azonban meghiúsítja minden törekvését. Számos sikertelen próbálkozás után Carmello már torkig van fia idétlenségeivel és elhatározza, hogy otthagyja a fiút az egyik vasútállomáson...
Színes, szinkronizált olasz vígjáték (90 perc)
Főszereplők: Enrico Montesano, Sylvia Kristel
Rendezte: Salvatore Samperi

KAMIKAZE
(Kamikaze)

Albert bámulatosan ért a technikához, az elektronikához és a számítógépekhez. Sokéves munkaviszony után egyszer csak elbocsátják. Albert azt akarja, hogy mindenkinek a tudomására jusson a zsenialitása. Különös módszert eszel ki arra, hogy megismertesse magát a világgal. Elhatározza, hogy saját találmányai segítségével szabadul meg mindazoktól, akik megkeserítik életét. A rendőrség értetlenül áll a rejtélyes halálesetek előtt, a pánik pedig egyre fokozódik...
Színes, szinkronizált francia thriller (85 perc)
Főszereplők: Michel Galabru, Richard Bohringer
Rendezte: Didier Grousset

BŰNBEESÉS IDEJE
(Fall Time)

Három fiú elhatározza, hogy csínytevésként a kisváros főterén megjátszanak egy műgyilkosságot. Az egyik fiú vaktöltènnyel ráló társára, majd bedobja a csomagtartóba és elhajtanak egy rejtekhelyre, ahol jót szórakoznak az egész káoszon. Ebből a tervből azonban semmi sem úgy sikerül a valóságban, ahogy azt elképzelték. A fiúk ugyanis akaratukon kívül belecsöppennek egy igazi bankrablásba. A két mindenre elszánt gengszter túszul ejti őket és a játéknak indult balhé élethalálharccá válik...
Színes, szinkronizált amerikai akció-thriller (88 perc)
Főszereplők: Mickey Rourke, Stephen Baldwin
Rendezte: Paul Warner

RENDKÍVÜLI NYEREMÉNY!
A **TOMMY** című rock-opera CD-n!
Keresse a **TOMMY** emblémát a film videókazettájában!
Beküldendő:
1054 Budapest, Honvéd u. 7.

FILMCÍM	ÁRAINK Teljes ár	Másodpéldány-ár	Teljes csomagár
Augusztus 7.			
BŰNBEESÉS IDEJE	3.500,– Ft	2.500,– Ft	
SZERELEM ELSŐ OSZTÁLYON	3.000,– Ft	2.100,– Ft	7.900,– Ft
KAMIKAZE	3.000,– Ft	2.100,– Ft	
Augusztus 21.			
TOMMY	3.500,– Ft	2.500,– Ft	
FUSS AZ ÉLETEDÉRT!	3.000,– Ft	2.100,– Ft	7.900,– Ft
GOOD BYE, HONGKONG	3.000,– Ft	2.100,– Ft	

TOMMY

Walker repülőezredest lelövik a második világháborúban az ellenséges vonalak mögött. Pár hónap múlva felesége, Nora fiúgyermeket szül, akinek Tommy a neve. Nora hamarosan megismerkedik Frankkel, majd férjhez megy hozzá. Egy este váratlanul megjelenik Walker, akit Frank megöl. Tommy, aki szemtanúja a borzalmas eseménynek, a lelki trauma következtében megsüketül, megnémul és megvakul. Miután egy specialistának sem sikerül meggyógyítania, Nora keresztülnyomja Tommyt egy tükrön, mire a fiú azonnal visszanyeri valamennyi érzékelőképességét. Tommy új Messiásnak nyilvánítja magát.
Színes angol rock-opera (111 perc)
Főszereplők: Roger Daltrey, Jack Nicholson, Elton John, Eric Clapton, Tina Turner
Rendezte: Ken Russell

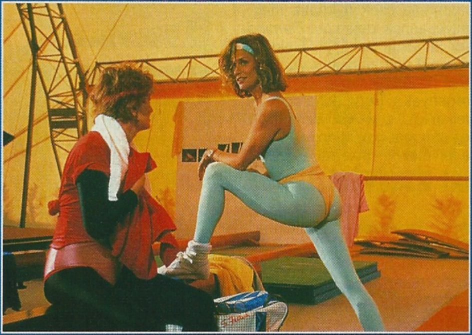

GOOD BYE, HONGKONG

Peter, a gazdag hongkongi társasági ember kínai származásával és kétes szexuális irányultságával küszködik. Megismerkedik a szexi és törtető angol tévészemélyiséggel, Kathyvel és szerelmes lesz belé. A szigorúan a felső tízezret megcélzó nő részese lesz Peter nagyvilági életmódjának. Peter a közte és féltestvére, Clara közötti különbségekkel is hadakozik. Egy amerikai újságíró, Steve a hongkongi társasági elit életéről tudósít és felfedi a Clara és Peter közötti valódi kapcsolatot. Hongkongban már mindenre rávetül a fenyegető kínai hatalomátvétel árnyéka...
Színes, szinkronizált hongkongi játékfilm (103 perc)
Főszereplők: David Yip, Johanna Gardiner
Rendezte: Joseph Chow, David Ho

FUSS AZ ÉLETEDÉRT!
(Run for Your Life)

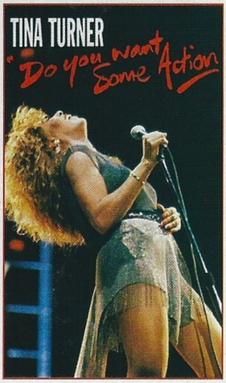
Forsyth őrnagy vietnami háborús emlékei mély sebeket hagytak lelkében. Felesége, Sarah az egyetlen, aki tudja, hogy milyen közel áll férje a végső leépüléshez. Egy alkalommal Forsyth elveszti a fejét és olyan súlyosan bántalmazza az állapotos Saraht, hogy az elvetél. Sarah elhatározza, hogy benevez az évenkénti római maratoni futásra. Így akar bosszút állni férjén, aki korábban kétszer is megnyerte ezt a versenyt. Sarah egy balesetben nyomorékká vált atléta segítségével minden nap edz és végül győz. A féltékenység és a düh azonban vérszomjas, elvetemült állattá aljasítja Forsythot, akit csak a bosszú éltet. Sarahnak már az életéért kell futnia...
Színes, szinkronizált angol thriller (90 perc)
Főszereplők: David Carradine, Franco Nero, Lauren Hutton
Rendezte: Terence Young

MEGJELENÉS: AUGUSZTUS 21.

tina TURNER BUDAPESTEN

Május 3-án Párizsban indult útjára Tina európai koncertturnéja, mely a legújabb James Bond-film címét viseli. Nem véletlenül, hiszen ő énekli a produkció betétdalát, a *Goldeneye*-t, mely múlt év végi premierje óta meghódította a sikerlistákat. Új nagylemezén, a *Wildest Dreams*en is megtalálható e szerzemény, melyet barátja és szomszédja, a *U2* zenekar sztárja, *Sonny Bono* írt számára. *„Valójában én kértem meg Bonót, hogy írjon egy dalt következő albumomra”* – emlékezik az énekesnő. Amikor megkapta a felkérést, hogy elénekelje a tervezett James Bond-produkció betétdalát, s ezt Bono megtudta, az énekes-dalszerző kijelentette: ezt a dalt

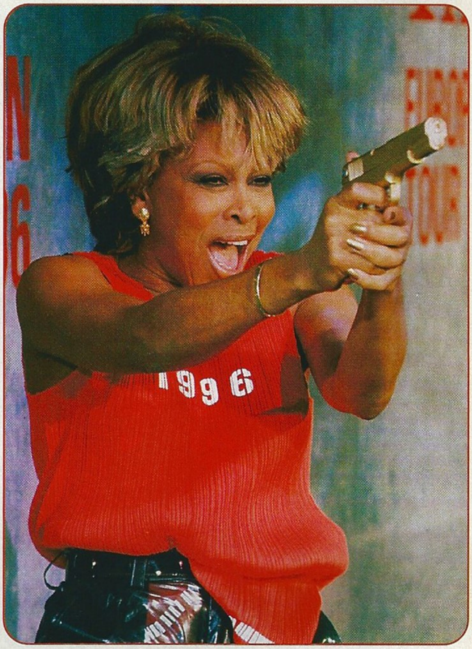
márpedig csak ő írhatja meg, mivel annak idején *Ian Fleming* író jamaicai házánál, Goldeneye-nál volt nászúton. (E házban születtek meg a Bond-regények.) Bono kiharcolta a felkérést, s a két szomszéd ezután már együtt dolgozhatott a felvételen – sikerrel.

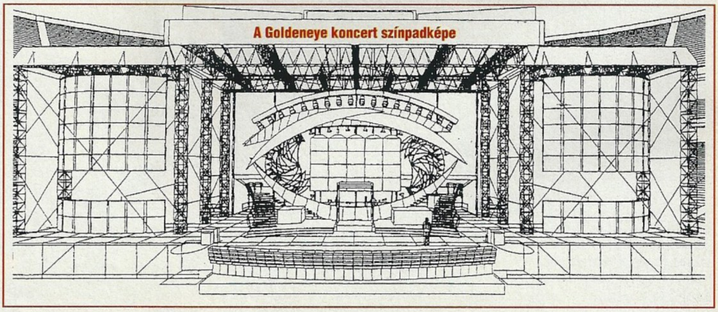
❖

A Tennesse-i állambeli Brownsville-ban 1938 november 26-án született Tina Turner élettörténetét jól ismerhetjük idehaza is a *Tina* (Tina: What's Love Got To Do With It, 1993) című játékfilmből, mely az énekesnő *Kurt Loder*rel közösen írt önéletrajzi regénye alapján készült.

Édesanyja a *Bullock* vezetéknév mellé eredetileg az *Anna Mae* keresztnevet adtak neki. Miután szülei elhagyták, Tinát nagymamája nevelte. Tizenéves korában St. Louisba költözött, ahol éjszakai szórakozóhelyeken énekelt. Itt fedezte fel 1956-ban *Ike Turner* gitáros, aki zenekarában kezdetben háttérénekesként alkalmazta. Ám hamar rájött Tina kimagasló tehetségére, temperamentumosságára – és szépségére. Két év múlva ugyanis feleségül vette. Ettől kezdve *Ike & Tina Turner* néven léptek fel, mind sikeresebben. Lemezeket készíthettek, s egész Amerika megismerte nevüket. A hatvanas évek végén, a hetvenes évek elején már a *Rolling Stones*szal együtt turnéztak. 1975-ben azután a házaspár szakmai és magánélete egyaránt kettévált. Ez idő tájt vállalt szerepet Tina *Ken Russell* filmjében, a *Tommy*ban, a *Who* együttes rockoperájának filmadaptációjában: ő volt *Acid Queen.* (E havi honi videópremier!)

A nyolcvanas évek legelejére már-már elfeledték az énekesnőt (ekkortájt járt először Budapesten). 1984-ben azonban kirobbanó sikerrel tért vissza: a *Let's Stay Together* című szerzemény azonnal a legjobbak közé emelkedett Nagy-Britanniában, s az album, a *Private Dancer*, élén *Mark Knopfler* címadó dalával sok millió példányban fogyott el az Egyesült Államokban is, s szerte a világban. A *What's Love Got To Do With It* című ballada listavezető lett az Egyesült Államokban, s az énekesnő elnyerte az év lemeze és a legjobb női pop előadó kategóriájának Grammy-díját. Az ismét felfedezett sztár ekkor elfogadta az ausztrál filmrendező, *George Miller* felkéré-

A Goldeneye koncert színpadképe

sét, hogy Mel Gibson oldalán játssza el Entity szerepét a *Mad Max 3*-ban. Egyben elénekelte a film betétdalát *(We Don't Need Another Hero)*, mely nagy nemzetközi siker lett. 1985-ben ott volt a Live Aid koncerten is, s együtt énekelte sztártársaival: *We Are The World, We Are The Children...*

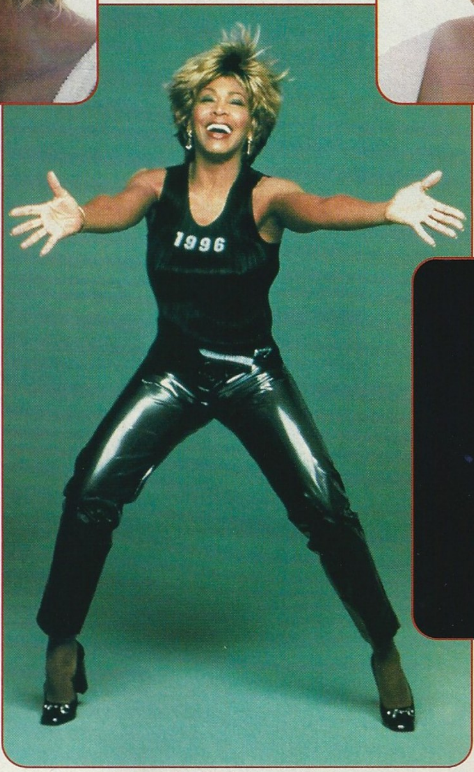
Sikere azóta is töretlen. A *Simply The Best* 1991-es gyűjteményes albuma például több mint 4 millió példányban kelt el. Videóklipjeinek gyűjteményei, koncertjeiről készült filmjei mind szép számmal fogytak műsoros videókazettán is. 1988-ban Rio de Janeiróban 180 ezer néző előtt lépett színpadra, melynek felvételét a *Live Rio* videó őrzi. Két év múlva 90 ezer rajongója előtt koncertezett Barcelonában: *Do You Want Some Action!* az erről az estéről készült koncert-

„MEGTEHETTEM VOLNA, HOGY ÉRDEMEIM ELISMERÉSÉVEL NYUGDÍJBA VONULOK, DE KÉPTELEN LENNÉK EGY HELYBEN MARADNI" – MONDJA AZ ÖTVENNYOLCADIK ÉLETÉVÉBEN JÁRÓ ÖRÖK FIATAL TINA TURNER, AKI AUGUSZTUS 21-ÉN A NÉPSTADIONBAN LÉP FEL.

Tina-arcok '96

videó címe. E turnéjával látogatott el másodszor is Budapestre, 1990 őszén.

Én, Tina címmel 1985-ben jelentette meg önéletrajzi regényét, melyből *Brian Gibson* forgatott játékfilmet 1993-ban. Tina ebben a filmben nem játszik, alakját *Angela Bassett* formálja meg, kitűnően. A színésznő *Michael Peters* koreográfussal (*Michael Jackson: Thriller* című videójának táncmesterével) tíz napon át semmi mást nem csinált, mint Tina Turner-videókat tanulmányozott. Alaposan feltérképezték Tina viselkedését, mozgását, énekstílusát. A forgatáson s a próbákon maga az énekesstár volt a színésznő segítségére: *„Angelának hozzá kellett szoknia az állandó táncoláshoz”* – mesélte Tina Turner. *„Így eleinte csak össze-vissza táncoltunk, mindenféle különösebb koreográfia nélkül. Jól tudtam, hogy Angela lába már nagyon fáj, bár ő ezt soha nem említette...”*

„Valahogy úgy éreztem, hogy egyszerre minden összejön, mintha Tina szelleme belém költözött volna”– emlékezett a közös próbákra és a forgatási napokra Angela Bassett.

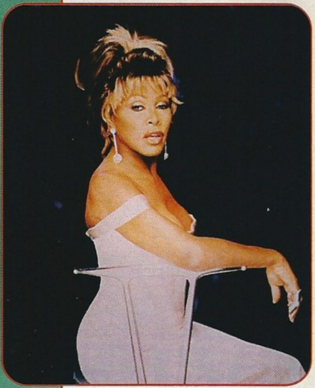
Az énekesnő számos ruháját felajánlotta a film jelmeztervezőjének, hogy lemásolja őket, sőt a *Disco Inferno* felvételekor Angela a világsztár eredeti vörös ruháját viselhette.

Amikor Tina megtudta, mely szerzemények fognak elhangzani a filmben, zenekarával azonnal stúdióba vonult, hogy ismét feljátssza azokat. A régi számoknak ugyanis a mai technikai követelményeknek kellett megfelelniük, s azok eredeti formájukban már nem állták volna meg helyüket. Angela is ott volt a stúdióban, hiszen neki is meg kellett tanulnia a dalokat, hogy tátogása hiteles legyen a filmben.

Tina Turner

– SZÓLÓALBUMAI:
PRIVATE DANCER (1984)
BREAK EVERY RULE (1986)
TINA LIVE IN EUROPE (1988)
FOREIGN AFFAIR (1989)
SIMPLY THE BEST (1991)
THE COLLECTED RECORDINGS: SIXTIES TO NINETIES (1994)
WILDEST DREAMS (1996)
– KONCERTVIDEÓI:
LIVE IN RIO (1988)
FOREIGN AFFAIR (1990)
DO YOU WANT SOME ACTION - LIVE FROM BARCELONA (1990)
SIMPLY THE BEST (1991)
– FILMJEI:
TOMMY (1975) r.: Ken Russell *(Mokép Videókiadó)*
MAD MAX 3. (Mad Max 3. Beyond The Thunderdome, 1985)
r.: George Miller *(Intervideo)*
– RÓLA SZÓLÓ FILM:
TINA (Tina – What's Love Got To Do With It, 1993) r.: Brian Gibson *(Buena Vista)*

Tina új, soul hangzású albuma is olyan népszerű, mint a korábbiak. A *Goldeneye* után már siker a *Whatever You Want*... is. Dalt ezúttal sem írt, de a dalszerzésbe beleszólt.

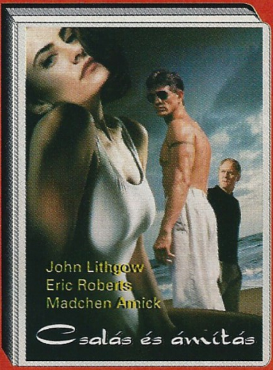

„Ha erőt vennék magamon, lehet, hogy tudnék dalt írni, de azt hiszem, kicsit el vagyok kényeztetve, hiszen számaimat megírják helyettem... sőt még rendelésre is dolgoznak számomra!”

S hogy mi hajtja ma is Tina Turnert, a négygyermekes rocknagyasszonyt, aki hatvanadik életévéhez közeledve is fiatalos lendülettel száguld a színpadon és továbbra is hódít hangjával? *„Imádok új albumot készíteni, s várni, milyen lesz annak fogadtatása”* – vallja be. *„Csak most, hál' Istennek, jóval több időt tudok a saját dolgaimnak szentelni, mint annak idején. Korábban egy hatalmas nagy kapkodásból állt az életem, de ezen szerencsére már túl vagyok. Most végre megtehetem azt, hogy leülök s csak nézem az események folyását. És közben jól érzem magam.”*

FLAMEX
video

1996 augusztus

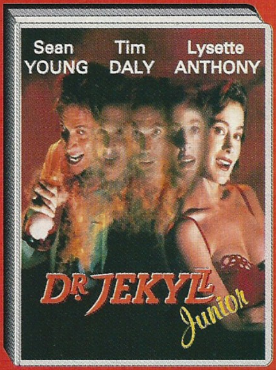

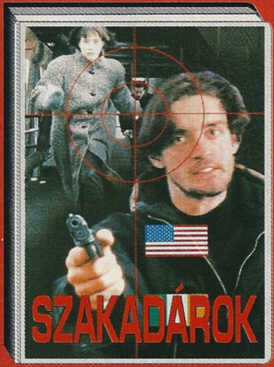
CSALÁS ÉS ÁMÍTÁS
amerikai krimi

Ebben a filmben semmi sem az, mint aminek látszik. Adva van egy boldognak tűnő házaspár. Paul Harrington , a gazdag bankszakember élete legboldogabb szakaszához ért, amikor megismerkedett a fiatal és szexi Laurennel. Csinos felesége látszólag rajong érte, de Paul nem is sejti, hogy a boldogság törékeny álarca mögött ott lapul a nő bűnös múltja, amely hamarosan újra a felszínre tör.

DR. JEKYLL JUNIOR
amerikai vígjáték

Egyetlen félresikerült kísérlet: a gének máris összekutyulódnak és az ember már azt sem tudja, fiú-e vagy lány. Dr. Richard Jacks, nem is sejti, mekkora bakot lő, amikor megismétli dédapukája, dr.Jekyll egy évszázaddal ezelőtti kísérletét. Hiszen kevés dolog kínosabb annál, ha az embernek egy üzleti tárgyalás közepette göndör tincsei nőnek, tyúkmelle izgató dudákká duzzad, és elveszti férfiasságát.

SZAKADÁROK
amerikai akciófilm

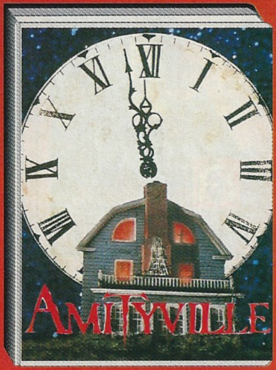
Alexis Shannont, az amerikai állampolgárságú nőt egy fegyvercsempész képezi ki és juttatja be az IRA terroristáinak hermetikusan zárt világába. A kiképzőről azonban kiderül, hogy a brit kormány titkosügynöke, aki léket akart vágni az IRA áthatolhatatlan "falán".
A szervezet vezetőit értesítik a provokátorok beszivárgásáról és megkezdődik a véres belháború, amelynek során Alexisnek be kell bizonyítania elkötelezettségét az ír függetlenségi harc iránt.

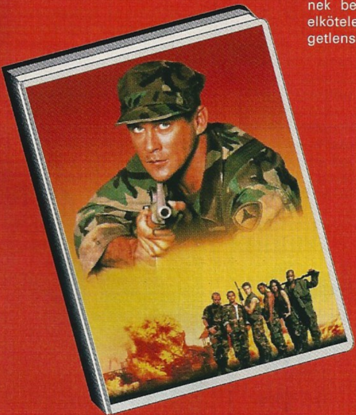
AMITYVILLE:
ÜTÖTT AZ ÓRA
amerikai horror

A Gonosz elpusztíthatatlan! Új életeket talál és semmisít meg... városokat dönt romlásba... hogy végül beteljesítse a totális terror uralmát. Ártatlan fiatal lányok válnak szadista gyilkosokká. Barátok és családok fordulnak egymás ellen. Senki sem tud ellenállni a Gonosz csábításának?!

Egy újabb rémtörténet a *Hellraiser 2.* rendezőjétől!

A nagysikerű horrorsorozat újabb folytatása.

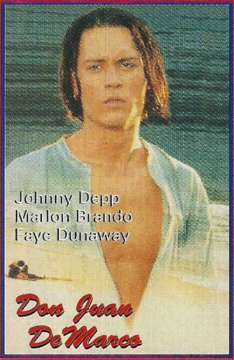

JÖN A BOMBA!
Michael Dudikoff
DÖGCÉDULÁSOK
amerikai akciófilm

Videótékások, figyelem!
FLAMEX TÖRZSKÁRTYÁVAL 40%-al olcsóbban vásárolhatják a Flamex Video filmjeit!
Ha Ön még nem hallott a kártyáról érdeklődjön a 176-1534-es telefonszámon!
Minden hónapban részt vehet egy sorsoláson, melyen megnyerheti az adott hónap teljes videómegjelenését!
Év végén a FLAMEX TÖRZSVÁSÁRLÓI KÁRTYA tulajdonosai közül hárman visszanyerhetik a Flamex Video egész éves megjelenéseinek árát!

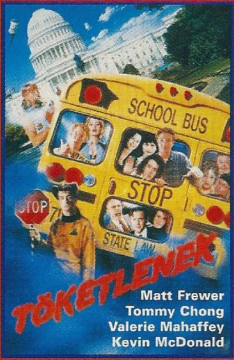
EZT NEM LEHET KIHAGYNI • FLAMEX VIDEO 1021 Budapest, Labanc. u. 22/b. tel/fax.: 176-15-34 • EZT NEM LEHET KIHAGYNI

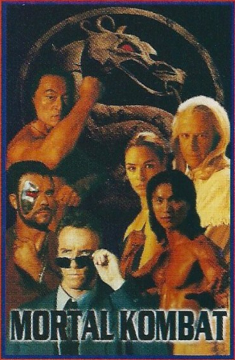
FRANCIS FORD COPPOLA
bemutatja
Johnny Depp Marlon Brando
DON JUAN DeMARCO
amerikai romantikus vígjáték
az év meglepetése végre a tékákban!

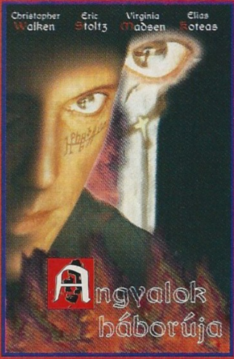
Csak egyetlen dolog állhat az igaz szerelem útjába: a közlekedés!
amerikai romantikus vígjáték

"Egy újabb őrületes bődület a *HALÁLI FEGYVER* alkotóitól..."
TÖKETLENEK
amerikai vígjáték

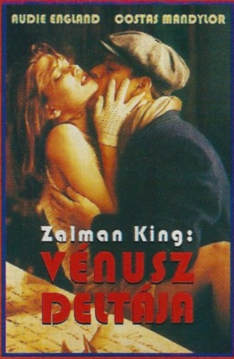
LINDEN ASHBY ROBIN SHOU
CARY-HIROYUKI TAGAWA
CHRISTOPHER LAMBERT
Eljött a MORTAL KOMBAT ideje!
Ez már nem játék!

Egy újabb fantasy a HEGYLAKÓ írójától

Az angyalok a földön járnak...
... és véres a kezük.

Már több mint 2000 éve, hogy megjósólták a gonosz második eljövetelét, de arról nem szóltak, hogy megelőzi azt, az angyalok háborúja...

Téged is elragad az erotikus szenvedély!

A "VAD ORCHIDEÁK" és a "9 ÉS 1/2 HÉT" alkotójának legújabb erotikus filmje a II. Világháború elején játszódik Párizsban...

Jön az USA elnökválasztás, a jelenlegi kutyaütőnek fura elképzelése támad, az országnak új ellenséget kell találni - talán így még nyerhet a választásokon. Sajnos az oroszok mostanában nem jöhetnek szóba, így nem marad más, mint a szomszédban békésen hokizgató kanadaiak!

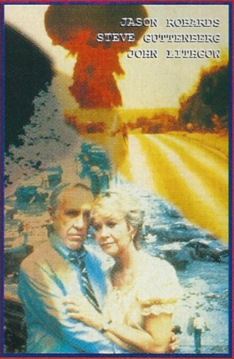
amerikai akció-vígjáték

AZ ŐRÜLET TORKÁBAN
amerikai horror
Amikor Cane legújabb kéziratának leadása előtt rejtélyes módon eltűnik, kiadója Jackson Harglow egy magándetektívet bérel fel, hogy járjon a titok-zatos ügy végére...

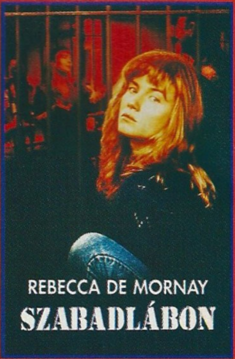
Létezhet egyáltalában ilyen?
Igen! Itt van!
Ő az!
a SOROZATGYILKOS MAMA!

Első nap Isten megteremtette a földet
MÁSNAP
az ember elpusztította.
amerikai katasztrófafilm

ROBERT DE NIRO
Kitartó, mint egy *vadászkutya*.
Levakarhatatlan, mint egy *pióca*.
Fárasztó, mint egy *humorista*.

Megerőszakolták 10 éves korában,
8 évre bebörtönözték,
De most bosszút áll...

Rendezte:

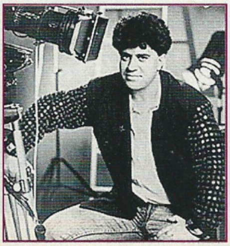
PEDRO ALMODÓVAR

„Utálom ezt a kifejezést, de a *Titkom virága* kétségtelenül egy érett mű" – ismeri el legújabb alkotásáról a spanyolok 45 éves világhírű, egyes vélemények szerint cinikus és excentrikus rendezője. Szóban forgó filmje valóban leginkább egy klasszikus spanyol narancs. Eddig ugyanis elképzelhetetlennek tartottunk volna Almodóvar-filmet a madridi utcák egzaltált figurái, homoszexuálisok, transzvesztiták, leszbikusok, feministák, nimfomániások, iszlám fundamentalisták, gyilkosok, drogosok, mániákus őrültek, perverziók és különösen fantáziadús, szenvedélyes szexjelenetek nélkül...

Ezúttal a női kétségbeesés ejtette rabul a rendező képzeletét. Az *Asszonyok a teljes idegösszeomlás szélén* (Mujeres al borde de un ataque de nervios) című Oscar-jelölt filmjében már megvizsgálta, miként reagál élettől elkényeztetett hősnője egy élettől kapott pofonra, amikor váratlanul faképnél hagyja szerelme. A *Titkom virágá*ban egy fiktív házastársi kötelék melodramatikus felbomlását rendezte meg önéletrajzi mozzanatokkal tarkítva, szokatlanul visszafogott, ironikus stílusban. A főhősnő Leo (*Marisa Paredes* anya a *Tűsarok*ból) Pedro Almodóvar női alteregója, szerelmes ponyvaregények álnéven publikáló sikeres írónője, akit forrón szeretett férje, Paco (*Imanol Arias*), a hivatását kiküldetésben teljesítő katonatiszt megcsalja, mégpedig legjobb barátnőjével, a csinos pszichológusnővel. A férje távollététől szenvedő Leo élete így is kész csőd. Bánatát alkohollal próbálja enyhíteni, képtelen teljesíteni kiadójánál vállalt kötelezettségét és ostobán viselkedik békülési szándékkal érkező férjével. Padlón fetrengve zokog, miközben a néző hallja a férj lépcsőházban távolodó lépteit. Nyugtatók whiskyvel, majd padlóra hányás a következő jelentsor... (A hányás egyébként gyakran előforduló motívum az Almodóvar-filmekben, így a *Matador*ban egy manöken, miután belövi magát droggal, belehány szomszédja ölébe, mire egy divattervező, aki szemtanúja a jelenetnek, kijelenti, hogy ez lesz a legújabb divat).

A szakításjelenet – amikor Leo zokogva a padlón marad – egyben a film kulcsjelenete is, melyet Almodóvar kezdetben elképzelt. Sőt valójában e köré kanyarított egy történetet, ami tovább variálja a *Tűsarok*ban és a *Kiká*ban már felvetett témáit.

A rendező általában saját maga, eredeti ötlet alapján írja precízen kidolgozott forgatókönyveit. Realista stílusban rendezett történeteit telepakolja aberrációkkal, szentimentális érzelmekkel, s az eredményt valamilyen szálon tovább viszi következő filmjeiben is. A *Tűsarok*ban a főhős Rebecca okozza nevelőapja halálát, és a történet Rebecca vallomásával és anyja halálával ér véget, míg a *Kika* kezdő képében a főhős Ramon anyját nevelőapja gyilkolja meg. Témája bármi legyen: leszbikus szerelem, végzetes szerelem, gyilkosság bevallása televíziós adásban, támadás egy nő ellen nősülési szándékkal, nemi erőszak televíziós műsorban... – nincs Almodóvar-film titkolt bűnök, önleleplezések és vallomások nélkül. A Tűsarok esetében ez odáig fajul, hogy a néző nem tud kiigazodni a televízióbemondónő hősnő Rebecca (*Victoria Abril*) egymásnak ellentmondó vallomásai között, nem beszélve a hol álszakállban, hol transzvesztita jelmezben megjelenő vizsgálóbíróról. A *Titkom virága* ezzel szemben a valóság egy pontból kiinduló, dominóelvszerű feltárulása. A kezdő

© Microsoft Cinemania '96

képsorok egy medikus tanóra keretei között a szervátültetés témát érintve, az igazság tapintatos közlésének gyógyászatban alkalmazott egyes pszichológiai fogásait illusztrálják. A következő snittek Leót követik, aki szobájában írógépénél ül és levelet ír távol levő férjének, miközben nosztalgiából felhúzza a tőle ajándékba kapott csizmát. Leo tortúrája azzal kezdődik, hogy a csizma lehúzására tett minden kísérlete eredménytelen marad, s mivel rajta kívül senki sincs a lakásban, a művelethez Madrid utcáin keres segítőtársat, hiába. A medikus tanóra végére odaér barátnőjéhez, az előadást vezető pszichológusnőhöz, aki kissé méltatlankodva, de viszonylag könnyedén megszabadítja a lábbeliktől. Hogy valójában ki is Leo, csak elejtett félmondatokból, de a néző számára azért kiderül, hogy divatos ponyvák álnéven publikáló írója. Érdekesség, hogy Leo új barátja, Angel a *Casablanca* című filmből vett idézettel vall szerelmet: *„Amikor életed beleszaladt az enyémbe, kék ruhát viseltél"* (*Bogart* mondja *Bergman*nak: azon a napon találkoztunk, amikor a németek megszállták Párizst. A németeken szürke uniformis, rajtad kék ruha volt).

Leo írói inkognitójának a gyökerekig ható felfedését Almodóvar folklorisztikus jelenet keretei között ejti meg. Egy útikönyvben olvasta a manchai Almagróról – ahová Leo szülői házát helyezte –, hogy az egész világon talán ez az utolsó falu, ahol kézi csipkét készítenek. Erre Leót csipkekészítő nők körébe ültette, akiknek Leo anyja elmeséli: lányából ebben az analfabéta környezetben úgy lett sikeres írónő, hogy tízéves kora óta ő olvasta és írta a környékbeliek leveleit. Almodóvarnak e jelenet kapcsán egy csinos, muskátlis ablakú parasztkonyhát is alkalma volt berendezni.

Almodóvar Don Quijote földjén, La Manchában, Calzada de Calatravában született 1951-ben és ott is nőtt fel. 17 évesen költözött Madridba, mely város meghatározta művészetét: *„Filmjeim úgy tartoznak Madridhoz, mint kézhez az ujjak. Színeim, azt hiszem, természetes válaszok a kopár Manchára, anyám sötét ruháira, neveltetésemre, a kötelező szigorra."*

Ha Leo Almodóvar filmbeli alteregója, Leo filmbeli anyja Almodóvar anyja. De vér szerinti anyja is megjelenik filmjeiben: a *Kiká*ban egy háziasszonyoknak szóló televíziós irodalmi műsort vezet és anyáskodó aggodalommal teszi fel a kérdést a krimiírónak: ugye könyvei nem életrajzi ihletésűek? Egy-egy jelenete van az *Asszonyok a teljes idegösszeomlás szélén*ben, és a *Kötözz meg és ölelj*ben is. *Francisca Caballero* igen színes egyéniség. *„Az hiszem, csak a pénz miatt forgat velem. Mindig azon spekulál, mire költi majd a gázsiját, és amint befejeztük a jelenetét, megy és elkölti. A stáb tagjaival abban a stílusban barátkozik, ahogy szomszédaival szokott. Mindenkit arra bíztat, figyeljék, mit csinálok, eszem-e rendesen, s ezzel filmjeim valóságos szereplőjévé vált."*

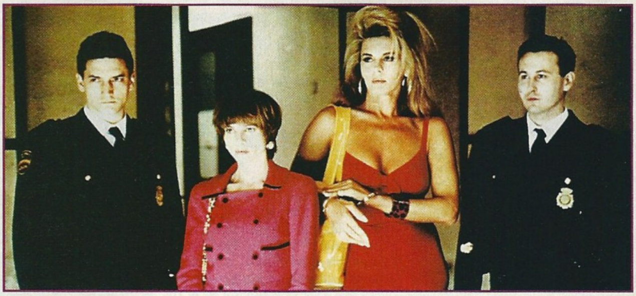
PEDRO ALMODÓVAR JÁTÉKFILMJEI:

- PEPI, LUCI, BOM ÉS MÁS LÁNYOK A TÉRRŐL (1980) FI.
- SZENVEDÉLYEK LABIRINTUSA (1982) FI., Z.
- ÉJSZAKAI NŐVÉREK (1983) FI., Z.
- MIVEL SZOLGÁLTAM RÁ ERRE? (1985) FI.
- MATADOR (1986) *(TELEVIDEO)*
- VÁGY TÖRVÉNYE (1987) FI., Z.
- ASSZONYOK A TELJES IDEGÖSSZEOMLÁS SZÉLÉN (1988) FI.
- KÖTÖZZ MEG ÉS ÖLELJ! (1989) FI.
- TŰSAROK (1991) FI. *(MOKÉP VIDEÓKIADÓ)*
- KIKA (1993) FI. *(MOKÉP VIDEÓKIADÓ)*
- TITKOM VIRÁGA (1995) *(HAMAROSAN A TÉKÁKBAN: ODEON)*

FI. = FORGATÓKÖNYVÍRÓ IS
Z. = ZENESZERZŐ IS

Titkom virága

Tűsarok

Pszichológiai előtanulmányok nélkül sem nehéz észrevenni, hogy az anyafigura különféle jellegzetes típusai, mint hiányérzet (*Tűsarok*), mint bigott polgárasszony (*Matador*) vagy pergő nyelvű vidéki nénike (*Titkom virága*), nem hiányozhatnak az Almodóvar-filmekből, melyek egyébként 1986 óta családi vállalkozás védjegyét viselik magukon.

Pedro és bátyja, a vegyészmérnök Augustin ekkor hozták létre produkciós irodájukat az El Deseót (A vágy): *„Augustinnak és nekem nagyon ellentétes az életformánk, ő például nős családapa, mégis jól kiegészítjük egymást. Ezenkívül ő az egyetlen, aki igazán megért. Eleven memóriám is ő, miután minden fontos eseménynek tanúja volt, amelyek meghatározták gyermekkoromat. Én fél fülemre megsüketültem, ő fél szemére megvakult."* Az Almodóvar-fivérek, anélkül érték el fényes sikereiket, hogy egyetlen filmes szakemberrel is konzultáltak volna a filmpiacon.

A *Titkom virága* forgatását rendhagyó módon két héttel a kitűzött határidő előtt fejezték be. *„Általában nincs olyan érzésem, hogy bármivel sietnem kellene. Egyébként is, aki jártas a filmezésben, az tudja, hogy egy forgatáson az a nem normális, ha minden normálisan megy. Ezúttal operatőröm, a brazil* Affonso Bento *dolgozott gyorsan.* Jim McBride *mutatta be nekem, miután mindegyik operatőr, akit ismertem, foglalt volt. A Titkom virágával egy időben tizenöt filmet forgattak Spanyolországban, egész évben negyvenet, ami elég rendkívüli. Affonsóval jól illetünk egymáshoz. Miután brazil, nem kellett külön elmagyaráznom, hogy barokk (furcsa) vagyok, mert minden brazil született barokk. És azt sem, hogy az erőteljes alapszíneket kedvelem. Egyfajta szafarit akartam rendezni egy ház környezetén belül. Miután régóta stúdiókban dolgozom, megkonstruáltam magamnak ezt a sokszínű, élénk környezetet."* Filmjeihez a díszletet és a jelmezeket többnyire saját maga választja ki. A kék házfalat sárga párkányokkal, az élénkpirosat párducmintával variálja. *„A Titkom virága realista környezetben játszódik"* – magyarázza azért, miért is más egy kicsit legújabb alkotása. *„Madridon kívül megjelenik benne a vidék is. Film-noir a romantikus ponyvaregényekről és a női magányról."* Egyben válasza a *Ponyvaregényre*, az általa igen tisztelt *Tarantino* filmjére.

A telefon, amely különös hangsúllyal van jelen filmjeiben, általában a kapcsolatteremtés lehetetlenségét szimbolizálja (lásd *Tűsarok*). Leo viszont türelmesen végighallgatja anyja telefonon keresztül rázúdított panaszáradatát. A telefon a madridi telefontársaság szuvenírjeként is felfogható, hiszen a rendező 1970-től tíz éven át dolgozott irodai alkalmazottként. Eközben persze már a művészet különböző ágai érdekelték. Előbb amerikai, majd európai popavantgard körökben rangos újságokban és folyóiratokban publikált pornográf fotóregényeivel, elbeszéléseivel és folytatásokban közölt, női személyiséget magára öltve írt pszeudo emlékirataival szerzett magának hírnevet. Azonkívül hogy fellépett a *Los Goliardos* nevű amatőr színházi társulattal, zenei vonalon Almodóvar *Y McNamara* nevű rockbandájával nem elhanyagolható koncert- és lemezsikereket is elért. Később több filmjéhez maga írt dalt, bár műveinek gazdag, vegyes stílusú zenei aláfestését ennek ellenére profi zeneszerzőkre bízza.

Első játékfilmjével, amit amatőr szuper 8-asán készült filmjein kívül nem előztek meg előtanulmányok, a közönség egy felvilágosultabb, kevésbé hagyományokhoz tapadó rétegét mindjárt maga mellé állította. Bemutatkozó filmje, a *Pepi, Luci, Bom és más lányok a térről* feminista ihletésre, leszbikus szerelmi drámának készült, melynek kiindulópontjául egy heteroszexuális nemi erőszak eset szolgált. Luci elhagyja férjét, aki korábban megerőszakolta a reklámügynök Pepit, hogy leszbikus kapcsolatot kezdjen a rockénekesnő Bommal.

Ekkor ismerte meg *Antonio Banderast*, aki másfél évi állástalanság után egy madridi színházban kezdett játszani: *„Almodóvar, aki akkoriban ismeretlen volt a filmszakmában, viszont olyan undergroundos reputációkkal rendelkezett, hogy semmi olyasmit nem hoz létre, ami normális, egyszer előadás után odajött hozzám, és mindenféle pecsétes papír, stúdió és pénz nélkül felajánlotta, csináljunk együtt filmet"* – emlékezik Banderas. *„Gondolkodás nélkül igent mondtam. Nagyon boldog voltam, még akkor is, ha az a film pénz hiányában sohasem készült el."*

„Antonio Malagából jött és egy színházi darabban alakított egy szerepet. Megláttam, kipróbáltam és biztos voltam abban, hogy erre született. Olyan magától értetődő természetességgel állt a filmfelvevő előtt, mint a sztárok" – ugyanez az emlékezés a rendező oldaláról. *A Szenvedélyek labirintusa* (Laberinto de pasiones), első közös filmjük szexkomédia volt edzett idegzetűeknek, mellyel Almodóvar mélyre ható stílusában feldolgozta a szerelem kódexét, mindenféle szexuális aberrációk és fanatikus politikai és más csoportosulások híveit gyűjtve be Madrid köreiből, különös tekintettel a transzvesztitákra, akik hasonlóan a csókolózó, szerelmeskedő leszbikusokhoz, a kultúrában még az újdonság erejével tudtak hatni – ha a való életben már nem is annyira.

Almodóvar szentimentális filmszatíráival, amelyekhez legalábbis a múltban előszeretettel választott témául szexuális aberrációkat, a spanyol közönség kedvence lett. Filmjei évente, kétévente követték egymást. Eredeti tehetségét utóbb sehol a világon nem vonták kétségbe, aki látta filmjeit, az megszerette, viszont azon sem csodálkozhatott, ha tudatos ízlésficamát egyszerűen cinizmusnak deklarálták.

Banderas igazán a *Matadorral* vált *Carmen Maura* mellett az Almodóvar-stáb állandó tagjává, aki a 80-as években mindegyik szereposztásban helyet kapott. E filmmel pedig, a nemzetközi karriert megcélozva, mindhárman jelentős lépést tettek előre. A film (amit Almodóvar fiának, Tininnek ajánlott) egy matador szerelméről

és a gyilkolás művészetéről szól. A kezdő jelenet önkielégítés televízión közvetített horrorfilmre, a befejezés teljes napfogyatkozás pillanatára időzített orgazmus közben elkövetett kettős öngyilkosság. Antonio Banderas a Matador látnoki képességekkel rendelkező tanítványa, aki a rendőrség előtt magára vállalja szeretett mestere perverz gyilkosságait.

Almodóvarról már világszerte azt rebesgették, hogy ragyogó, eredeti tehetség, amit következő játékfilmjei még inkább megerősítettek. Banderas sem bújhatott sokáig furcsa szerepei mögé a rajongó női tekintetek és az amerikai producerek elől. A *Vágy törvénye* című vígjátékban (Ley de deseo), ami Almodóvar közben megalakult filmvállakozásának nevére (El Deseo) rímel, egy sok szálon futó homoszexuális szerelmi történetben vett részt, amelyben Carmen Maurának egy szabadelvű transzszexuális leányzó szerepe jutott. Almodóvar, miután elkészült filmjével, kinyilvánította nála tíz évvel fiatalabb színészéről: *„Antonio az én eleven látomásom férfiúi énemről"*. Maura ezután rendezői utasításra teljes idegösszeomlás szélén állt hűtlen elhagyás esete miatt. Almodóvar, ahogy a *Mivel szolgáltam rá erre?* esetében is, közhelyből kölcsönözte hozzá a filmcímet: *Asszonyok a teljes idegösszeomlás szélén* (Mujeres aborde de un ataque de nervios). Az Asszonyok... ragyogóan sikerült, közönségfilm lett, az Almodóvartól megszokott színes mellékalakokkal (legemlékezetesebb egy szőkített szőrzetű taxis vegyesbolttá átalakítható járművével) az 1989-es Oscar jelölésig eljutott.

Antonio közben elrepült Amerikába. Megtetszett egy amerikai producernek, aki az akkor előkészületben levő *A mambo királyaiban* ajánlott főszerepet a spanyol színésznek, aki ugyan nem értett

angolul, de a forgatásra bemagolta és felmondta az angol szöveget. *A Kötözz meg és ölelj!* (A tame!) volt az utolsó film, amit mentora utasításai szerint játszott. Antonio időközben szexidol lett, de nem Almodóvar teremtette meg számára a szexszimbólum státuszt, csak megalapozta azt. Miközben homoszexuális és elmebeteg szerepekkel ajándékozta meg, valahogy mégis a lányokasszonyok bálványa lett, s ez a negatív szereposztás tovább folytatódott a Desperadóig, amelyben Antonio *„pergő beszédű, gyors kezű, szimpatikus, élénk férfi."* Ezek Almodóvar szavai, aki jó jósnak bizonyult: *„Megláttam, kipróbáltam, s legutóbb konstatálnom kellett, hogy sztár lett"* – mondja ma Banderasról.

Hűtlen elhagyás esetéről van-e szó vagy két filmes karrier közös pontból kiinduló, különböző irányú folytatásáról?

Almodóvar, aki köztudottan sokat invesztál önmagából filmjeibe, mindenesetre nem került Banderas miatt a teljes idegösszeomlás szélére. Bánatát egyszerűen filmjeibe oltotta. Tény, hogy forgatásain szeretetteljes légkör uralkodik. Kedveli az ismerős arcokat mind a technikai stábban, mind színészei között. Az Almodóvarlányokon – *Carmen Maurán* és *Victoria Abrilen* – kívül *Marisa Paredes* és az arisztokratikus orrú *Rosi De Palma* is filmjei viszatérő szereplői, míg a férfiak közül a helyes flamencotáncos *Joaquin Cortes* és *Patric Dupond* a kedvezményezettek. *„Imádom a színészeimet. Gyakran megérintem és megölelem őket, hogy érzékileg is kapcsolatban legyek velük. Természetesen egy forgatáson mindig adódik alkalom vitákra és veszekedésekre. Viszont sohasem éreztem magam megcsalt férjnek."*

Almodóvart a valóság minden ponyvaregényszerű alakulása forgatókönyvírásra inspirálja. Amióta egykori pártfogoltja Amerikába költözött, mind jobb filmekkel áll elő. Csúcsformáját a *Kiká*val érte el, amely leginkább egy dekoratív intarziához hasonlítható, melynek minden részlete precízen és tudatosan kiszámított, előző filmjeiben kipróbált témáinak újabb variációja. Kika *(Veronica Forque)* sminkművésznő. Élettársa a divatfotós, kukkoló Ramon *(Alex Casanovas)*. Szeretője a felettük levő lakásból Ramon amerikai mostohaapja, aki krimiíró és gyilkos *(Peter Coyote)*. Vetélytársa Andrea *(Victoria Abril)*, a motorbiciklin közlekedő (tökéletes) riporternő, aki televíziós műsorában bűnesetek feltárásával foglalkozik. Kika lakásán megjelenik szakácsnője *(Rozi de Palma)* szexuális bőnöző öccse, a szökésben levő expornósztár, aki megerőszakolja az alvó Kikát, amit a szemközti házból Ramon kifigyel, értesíti a rendőrséget, s motorján Andrea is felbukkan a helyszínen. Esti adásában lead a nemi erőszakról egy rejtélyes körülmények között készült videófelvételt. Kika, miután meg kell tudnia, hogy mindenki becsapta, ráadásul ismerősei halomra gyilkolják egymást, ennyi szörnyűség után egy kis kikapcsolódást engedélyez magának...

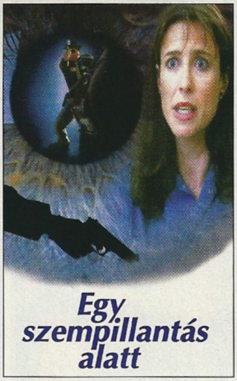
Ha Kika Almodóvar csúcsformája, a *Titkom virága* még inkább az, bár a szex ezúttal csak lehetőségként vagy mint hiányérzet van jelen, és az ágy esetleg egyes Almodóvar-hívek bánatára mindvégig kihasználatlanul marad.

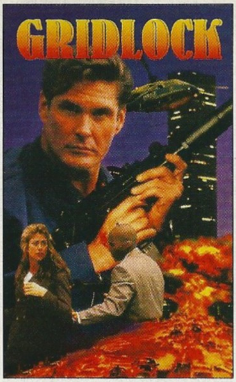
Miután Banderas, a rendező eleven látomása férfiúi énjéről (aki sportosabb kiadásban külső-belső tulajdonságaiban valóban emlékeztet Almodóvarra) épp valamelyik hollywoodi filmben teljesít szolgálatot, elég, ha a *Titkom virága* rendezőjének közelebbi megítélésében az új női alterego, *Marisa Paredes* frissen szerzett tapasztalataira hagyatkozunk, aki forgatás közben ejtette el a következő mondatot : *„Még soha életemben nem játszottam ennyire bonyolult karaktert. Minden este megutáltam, de minden reggel újra megszerettem."*

Pedro Almodóvar nagyközönség szája íze szerint készült artisztikus és szórakoztató filmponyvaregényei méltán számíthatnak a tékákba járó videónézők érdeklődésére.

Varga Mária

VIDEÓPREMIER JÚLIUS 24.

Magyar cím: BIRÓ ÉS HÓHÉR
Eredeti cím: JUDGE AND JURY
Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1996
Műfaj: KRIMI
Rendezte: JOHN EYRES
Főszereplők: DAVID KEITH, MARTIN KOVE
Idő: 93 PERC SZINKRONIZÁLT

VIDEÓSTART: JÚLIUS 24.

TARTALOM:
Michael rémálmai akkor kezdődnek, amikor egy italboltban szemtanúja lesz egy rablási kísérletnek. A bolti eladónak sikerül megnyomni a riasztó gombját, és hamarosan megérkezik a rendőrség. A lövöldözésben meghal a rabló Meeker menyasszonya is. Meeker bosszút esküszik Michael és az őt letartóztató rendőr ellen. Halálra ítélik és villamosszékbe kerül.
Amikor évekkel később Michael viszontlátja Meekert, azt hiszi, hogy hallucinál. Viszont a rabló visszatérése nagyon is valóságossá válik...

Martin Kove
Karate kölyök 1,2,3.
Árnyékvadász
Kickbox mindhalálig

David Keith
A nagy csapat
Jó zsaru, rossz zsaru
Végzetes bűnök

Magyar cím: EGY SZEMPILLANTÁS ALATT
Eredeti cím: IN THE BLINK OF AN EYE
Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1996
Műfaj: KRIMI
Rendezte: MICKI DICKOFF
Főszereplők: MIMI ROGERS, VERONICA HAMEL
Idő: 95 PERC SZINKRONIZÁLT

VIDEÓSTART: JÚLIUS 24.

TARTALOM:
Igaz történet egy asszonyról, akinek élete teljesen összezavarodott és tönkrement, valamint egy ambiciózus férfiről, aki többre értékeli a pénzt és a karrierjét, mint az igazságot. Sunny-t 16 évi börtönbüntetésre ítélik, s egyetlen segítője harminc éve nem látott barátnője, aki feltétel nélkül hisz ártatlanságában és mindent félretesz, hogy segítségére legyen. A film mesterien építi fel a történetet és kitűnően ábrázolja mind a két oldalt.
A korrupciót a törvényhozásban, ami igencsak elterjedt, és a tiszta, önfeláldozó viselkedést egy barát részéről, aki hisz az igazságban és abban, hogy barátnője ártatlansága kiderül.

Veronica Hamel
Ütközőfutam
Megszállotság árnyékában

Mimi Rogers
Testőrbőrben
Fehér sivatag

VIDEÓPREMIER JÚLIUS 31.

Magyar cím: GRIDLOCK
Eredeti cím: GRIDLOCK
Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1996
Műfaj: AKCIÓ
Rendezte: SANDOR STERN
Főszereplő: DAVID HASSELHOFF
Idő: 94 PERC SZINKRONIZÁLT

VIDEÓSTART: JÚLIUS 31.

TARTALOM:
Jack Gorski helikopterpilóta, aki időnként benzinszállítással is foglalkozik. Eddig nyugodtnak mondható élete hirtelen rémálommá válik, amikor egy bűntény kellős közepén találja magát. Az akció során Jack barátnője, Michelle is a bűnözők fogságába esik. Gorski barátnője segítségére siet, de olyan akadályokat kell leküzdenie, melyek jócskán meghaladják eddigi tapasztalatait.
Más választása azonban nincs, fel kell vennie a harcot a szervezett, profi bandával...

David Hasselhoff
Knight Rider 2000
Óvatlan fejvadászok
Modern muskétások

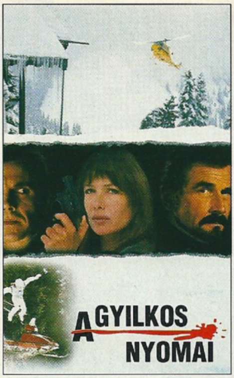
Magyar cím: NÉMA DÜH
Eredeti cím: CODE OF SILENCE
Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1987
Műfaj: KARATE-AKCIÓ
Rendezte: ANDY DAVIS
Főszereplő: CHUCK NORRIS
Idő: 89 PERC SZINKRONIZÁLT

VIDEÓSTART: JÚLIUS 31.

TARTALOM:
Chuck Norris keménykötésű texasi seriffet alakít, akinek „birodalmát", a békés kisvárost, egy soha nem látott veszély fenyegeti. Könyörtelen gyilkos kezdi meg ámokfutását. Nyomát értelmetlen, brutális módon legyilkolt áldozatok sora jelzi.
A gyilkos egy elpusztíthatatlan genetikai gépezet, mely mindig életre kel. A seriff pedig mindent megtesz, hogy megsemmisítse.
De vajon lesz-e győztes ebben a kemény harcban?

Chuck Norris
Az erdő harcosa
Delta kommandó
Magányos farkas
USA invázió

VIDEÓPREMIER AUGUSZTUS 07.

Magyar cím: KÉT KIS NAGY GOND

Eredeti cím: TWO MUCH TROUBLE

Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1994
Műfaj: VÍGJÁTÉK
Rendezte: MICHAEL J. McDONALD
Főszereplők: BEVERLY D'ANGELO, ED BEGLEY, JR., CAROL KANE
Idő: 87 PERC SZINKRONIZÁLT

VIDEÓSTART: AUGUSZTUS 07.

TARTALOM:
Jason és B. önfeledten és szabadon élik gyermekéveiket. Tehetik is, hiszen a szülők igencsak elfoglaltak és nincs idejük törődni a lurkókkal. Ők viszont semmitől sem riadnak viszsza, csakhogy felhívják magukra a figyelmet. Már nincs egy baby-sitter sem a városban, aki vigyázna a két rosszcsontra. Kivéve egyet, aki most szabadult a börtönből. Módszerei meglehetősen furcsák, de hatásosak. Kérdés, hogy meddig?

Beverly D'Angelo
Hair
Jack a villám

Carol Kane
Az én kék egem
Szellemes karácsony

Magyar cím: A GYILKOS NYOMAI

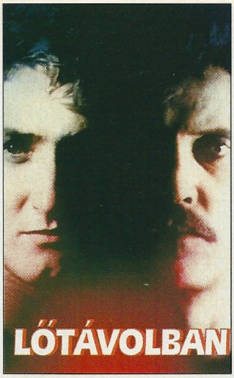
Eredeti cím: TRACKS OF A KILLER

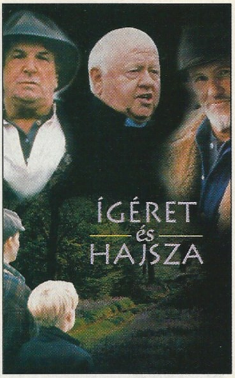
Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1995
Műfaj: AKCIÓ
Rendezte: HARVEY FROST
Főszereplők: KELLY LEBROCK, WOLF LARSON, JAMES BROLIN
Idő: 91 PERC SZINKRONIZÁLT

VIDEÓSTART: AUGUSZTUS 07.

TARTALOM:
David Hawkner már kiszemelte utódját, Hausmant a cégnél. Meghívja őt és menyasszonyát egy kellemes pihenésre házába, mely távol van mindentől és mindenkitől. Úgy gondolja, hogy majd ott mondja meg az örömhírt, miszerint lemond Hausman javára a cég vezetéséről. De egy kissé túl feszíti a húrt, és Hausman azt hiszi, hogy becsapta őt. Ezért úgy dönt, megöli főnökét, és a meghívás éppen kapóra jön...

James Brolin
Ikrek
Gyilkosságszakértő
Savate

VIDEÓPREMIER AUGUSZTUS 14.

Magyar cím: LŐTÁVOLBAN

Eredeti cím: AT CLOSE RANGE

Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1986
Műfaj: KRIMI
Rendezte: JAMES FOLEY
Főszereplők: SEAN PENN, CHRISTOPHER WALKEN
Idő: 112 PERC SZINKRONIZÁLT

VIDEÓSTART: AUGUSZTUS 14.

TARTALOM:
Igaz történet, amely a bűnözésről szól és annak idején bejárta Pensilvanya tárgyalótermeit. Sean Penn és Christopher Walken óriási alakítását láthatjuk, amely fiú és apa kapcsolatán keresztül az ember tudat alatti világába vezet el. Az apa kalandor, erkölcstelen, csak a külsőségek érdeklik, holott belülről romlott. Ez a szülői magatartás a fiúra komolyan kihat, de valódi jellemét nem rengeti meg, hiszen ő független tagja a társadalomnak, aki saját útját járja, bármi is történik.

Sean Penn
Nem vagyunk mi angyalok
A pokol konyhája
Sanghaji meglepetés

Christopher Walken
Wilde Side
Batman visszatér
A háború kutyái

Magyar cím: ÍGÉRET ÉS HAJSZA

Eredeti cím: BROTHERS' DESTINY

Gyártó ország: USA
Gyártási év: 1995
Műfaj: KRIMI
Rendezte: DEAN HAMILTON
Főszereplők: KRIS KRISTOFFERSON, MICKEY ROONEY, DANNY AIELLO
Idő: 88 PERC SZINKRONIZÁLT

VIDEÓSTART: AUGUSZTUS 14.

TARTALOM:
Michael és John egy gázrobbanás során vesztik el szüleiket. Michael apja halálos ágyánál megígéri, hogy vigyázni fog az öccsére. Egy New York-i árvaházba kerülnek, de minden vágyuk az, hogy Nebraskába a Flanagan atya vezette „Fiúk városába" menjenek. Amikor Johnt örökbe akarják adni, Michael megszökteti testvérét az örökbefogadó gazdag özvegy házából, és elindulnak Nebraska felé...

Danny Aiello
Hudson Hawk
A Kölyök és Én
Leszámolás Hong Kongban

Mickey Rooney
Eric a viking
Keresd a nőt

Kris Kristofferson
Millennium
Konvoj
A mélység fogságában

Hollywoodi rendezőből ritkán lesz sztár, többnyire csak a legbuzgóbb rajongók ismerik a direktorok nevét. Azok, akik Amerikában mégis híressé válnak, elsősorban azért számíthatnak népszerűségre, mert Hollywoodon kívül dolgoznak, s általában nem is kasszasikereket készítenek. Woody Allen, Jim Jarmush és társaik jól megvannak Hollywood nélkül, és az álomgyár is megvan nélkülük. Ám néhány éve feltűnt két ifjú titán, akiknek filmjei hatalmas sikert aratnak. Igazi sztárok, állandóan nyilatkoznak, jól ismerjük az arcukat, mindenütt megjelennek, ahol kamerákra és újságírókra számíthatnak. Híres színészeket alkalmaznak, másokat pedig képesek híressé tenni. De filmjeikben elsősorban mégiscsak ők a fontosak. Tarantino és Rodriguez. Nevük ma már fogalom.

Salma Hyek a Desperadóban

Kétértelmű hagyománytisztelet

DESPERADO és a többiek

Az egész talán az *El Mariachi*val kezdődött. No, nem a történet, hanem a legenda. A mítosz, mely a pillanatok alatt mindent elsöprő két tehetség, *Quentin Tarantino* és *Roberto Rodriguez* köré épült. (Kettejük közül egyébként valószínűleg Rodriguez a kisebbik titán, bár ezt öt–tíz év távlatából talán könnyebb lesz megítélni.)

Rodriguez legendája tehát ott kezdődik, hogy egy szegény, tízgyermekes texasi család legtehetségesebb sarja hétezer dollárból – melynek egy részét úgy kereste meg, hogy gyógyszerkísérleteket végeztek rajta – elkészítette első egész estés játékfilmjét, az *El Mariachi*t (mely a magyar videótékákba *El Mariachi – a zenész* címen jelent meg). Korábban is csinált már rövidfilmeket, melyekben népes családja tagjait szerepeltette, sőt fesztiváldíjakat is nyert velük, de az El Mariachi premierje a Sundance Filmfesztiválon mindent megváltoztatott. Útjára indult a kultusz.

Joggal tehetnénk fel a kérdést, vajon mi értelme van szegényes körülmények között elkészíteni egy olyan filmet, mely csak akkor lehetne jó, ha rengeteget költenek rá, és melynek műfaját amúgy sem kell túlzottan félteni a kihalástól? A futószalagról folyamatosan érkeznek a legjobb pirotechnikusok és a legnagyobb sztárok együttműködésében gyártott mozifilmek. Mi szükség lehet egy sokkal kevésbé pompás ismétlésre? Számtalan válasz lehetséges: az egyik például az, hogy segítségével felfedezhetik a rendezőt, s

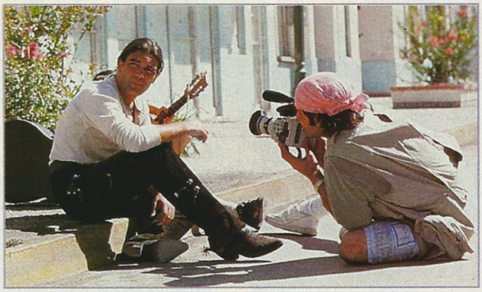
akkor ő elkészítheti az olcsó film drága változatát.

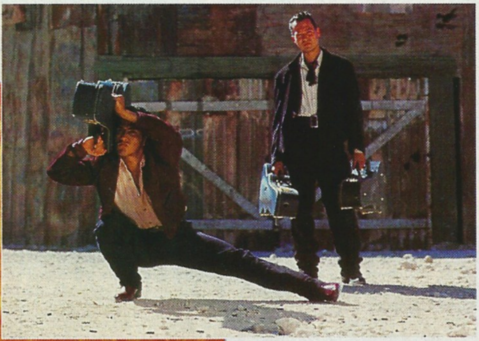
Vagy az sem lehetetlen, hogy valaki egyszerűen szerelmese az efféle filmeknek. Mondjuk imádta nézni őket, és szerette volna kipróbálni, milyen érzés csinálni. Annyi mindenképpen biztos, hogy a filmezés gyermeki öröme meglátszik az El Mariachin. És ne feledjük, a kis költségvetésnek előnyei is vannak. Roberto Rodriguez volt filmje forgatókönyvírója, producere, rendezője, operatőre és egyben vágója is. A zeneszerzést valószínűleg csak azért bízta másra, hogy a stáblista ne legyen olyan unalmas. A filmes polihisztor azt is elárulta, hogy színészei – lévén egytől egyig amatőrök – sem csináltak mást, mint amit ő pontosan előjátszott nekik. Alkotá-

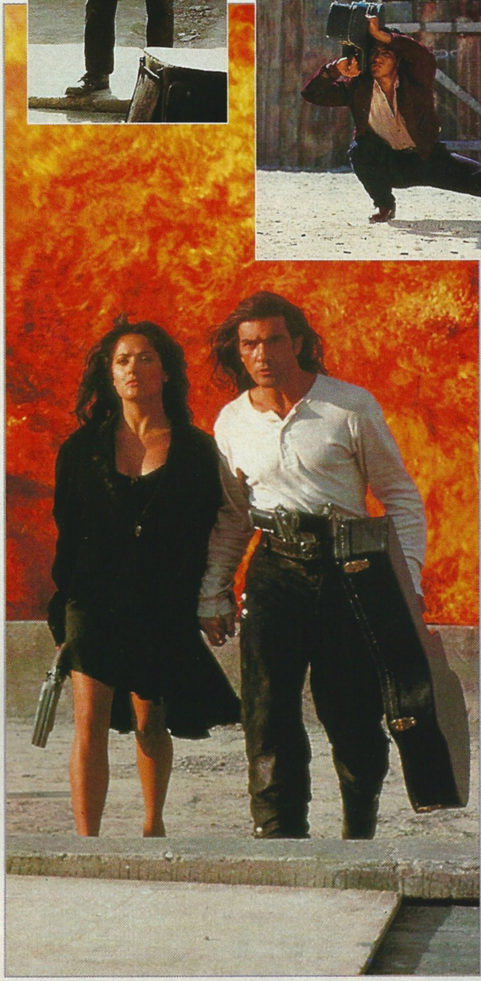

Desperadó

sa így valóban az övé. Igazi míves kézművesmunka.

Az El Mariachit a kritikusok gyakran nevezik a legnépszerűbb „ponyva" műfajok keverékének. De valószínűbb, hogy a néző nem műfajok, hanem Roberto Rodriguez kedvenc filmjeinek elegyét láthatja. Egyszemélyes mozimitológia válik filmmé. És ez a második, nagyobb filmről, az *Antonio Banderas* nevével fémjelzett *Desperadó*ról is elmondható. (Sőt nem lennék meglepve, ha majd a jelenleg, szintén *Antonio Banderas* főszereplésével készülő *Zorró*ra is ugyanez lenne jellemző.)

Sergio Leone, Clint Eastwood és *Sam Peckinpah* keveredik itt a hongkongi *John Woo* és *Ringo Lam* filmjeivel. Mert a hongkongiaktól Rodriguez sokat tanult. Egészen pontosan szinte mindent. A dekoratívan szétloccsanó agyvelők, a szubjektív kamerával követett, gyomorba fúródó száguldó pisztolygolyók, a tánccá koreografált akciójelenetek, a rafinált gyors vágás mind keleti import. (A legutóbbi Sundance Filmfesztiválon egy még ifjabb titán dokumentumfilmjében azt mutatta be, hogy *Tarantino* alkotása, a *Kutyaszorítóban* miként követi snittről snittre *Ringo Lam City of Fire*jét.)

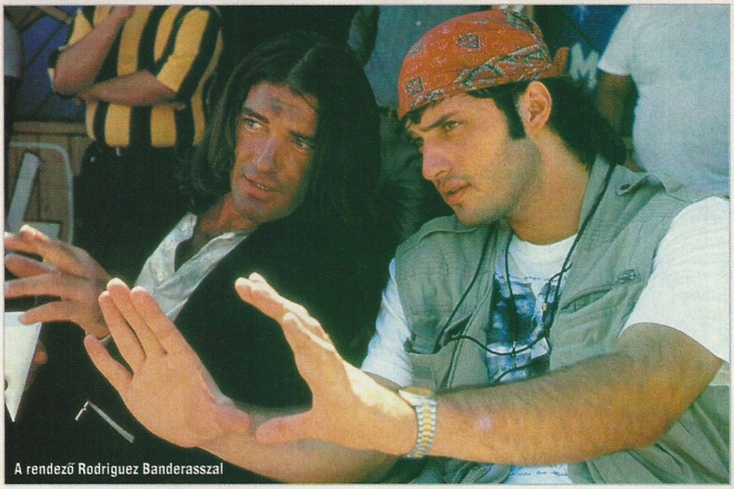
Kelet és nyugat találkozik tehát Rodriguez boncasztalán. És egyik sem viszi el szárazon...

A *Desperado* nem egyszerűen az El Mariachi folytatása, hanem inkább remake-je. A nagy idéző elsősorban saját magát szereti idézni. Komolyabb műfajok esetében erre mondják azt, hogy stílusa van.

A Desperado maga a klasszikus mozimítosz. Történetet egy rejtélyes, magányos idegenről, akinek ismeretlen, de biztosan tragikus múltja van. A férfiról, akinek gyötrelmeit az is tetézi, hogy bár mélyen érző lélek, képtelen megnyílni mások előtt. (Mi fejezhetné ezt ki jobban, mint egy átlőtt kezű zenész?) Romantikus hős ő, tele fájdalommal és tele túlzással. A túlzások részese természetesen Tarantino is, aki egy kocsmajelenetben mint színész mesél végtelenül hosszasan egy viccet, míg szitává nem lövik...

Minden pisztolyában vagy ezer töltény lehet. Halhatatlan, eltalálhatatlan, csak kicsit sebezhető. Az akciójelenetek – melyek a film nagy részét teszik ki – a rendező véleménye szerint inkább egy bikaviadal balettváltozatára emlékeztetnek, mint igazi harcra.

Úgyhogy ha nem akarjuk, semmit sem kell komolyan vennünk az egészből. De nevetnünk sem muszáj. Ebben rejlik Rodriguez igazi hőstette: filmjei mélyen kétértel-

A rendező Rodriguez Banderasszal

művek, mégsem süllyednek soha a paródia szintjére. A néző sohasem kényszerül arra, hogy nevetésével elárulja a hőst, de a százlövetű pisztolyok láttán is tiszta maradhat a lelkiismerete. Hagyománytisztelet és felforgatás nem váltakozva, egymást kizökkentve és cáfolva vannak jelen Rodriguez filmjeiben, hanem minden pillanatban, minden kockán együtt. És ez még a hagyományos értelemben is növelheti az izgalmakat, hiszen bár a történet a megszokott sémát követi, a néző sosem lehet benne biztos, hogy egy játékos ötlet mikor siklatja ki valamely váratlan irányba a szokásos happy endes nagy leszámolás felé robogó mesét.

„Egyszerű a dolog, olyan filmeket készítünk, melyek nemcsak a közönségnek, hanem nekünk is tetszenek” – fogalmaz őszintén Quentin Tarantino. Barátja és társa, Robert kissé óvatosabban beszél ugyanerről: *„Személyes filmeket készítünk, bár lehet, hogy ezt nem lehet észrevenni.”*

Aki nem akarja megérteni a rejtett viccet, annak persze nem kötelező. Kétséges az is, vajon Antonio Banderas tudta-e, egyáltalán kellett-e, hogy tudja: nemcsak gyilkos machót, hanem „Macho”-gyilkoló mozijátékot is játszik.

A magukat véresen komolyan vevő akcióhősökbe belefáradt közönség mindenesetre veszi a lapot. Az igény pedig új filmeket szül. A kézműves boldogan dolgozik a nagyiparnak. Amerikában már játsszák (Tarantinóval a főszerepben) az *Alkonyattól hajnalig* (From Dusk Till Dawn) című horror-akciófilmjét, s a *Zorro* forgatása közben már készül a Desperado második részének forgatókönyve. Tarantino is egyre újabb filmeket ír és számtalanban játszik, játssza el önmagát (legközelebb *Spike Lee* legújabb darabjában a Girl 6-ben láthatjuk), és jönnek a tanítványok. A legegyénibb közülük talán *Anthony Waller: A néma tanú* című filmjével.

❖

Öt évvel ezelőtt talán senki sem hitte volna el, hogy mindez megtörténik. Akkoriban a nagy akciósztárok hatalmas filmjei uralták a mozikat – azt hittük, legyőzhetetlenül. Talán valóban változik a világ. És ezt a változást jelzi (és mozgatja) e néhány filmes vadóc.

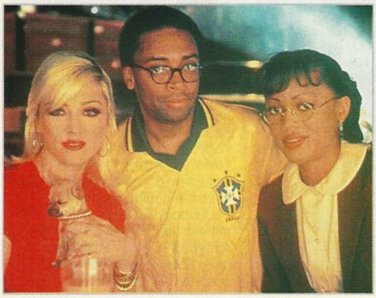
Nehéz lenne megjósolni, hány filmen át lehet még érdekes az, amit tudnak. Még nehezebb eldönteni, milyen irányba fejlődhetnek, fejleszthetik tovább saját filmes és történetmondó látásukat. Remélhetően újabb meglepetésekkel szolgálnak.

Deutsch Andor

A néma tanú

Spike Lee új filmje Madonnával: Girl 6

BANDERAS A DESPERADÓRÓL:

„Ravasz akciófilmet láthatunk. A műfaj hagyományos filmjeihez képest ebbe több játékosságot és humort csempésztek, Mariachi akcióit pedig szinte a balett szabályai szerint koreografálták... A legjobb westernek és akciófilmek számos elemét használja fel. Vérbeli akció-kalandfilm, feszültségekkel és rengeteg robbanással, de nem nélkülözi a humort és a romantikát sem, s túl is mutat a puszta akciók sorozatán. Számomra a szereplők érzelmei, fájdalma és önmagukkal vívott küzdelme ugyanolyan fontos, mint a sztori.”

BANDERAS MARIACHI ALAKJÁRÓL

„Nagyon ellentmondásos alak, éles ellentétben áll személyiségének két oldala: az, aki valójában és az, aki lenni akar. Egyszerre angyal és ördög, és álmodozó is. Nagyon érdekes megfigyelni, hogy egy ilyen ember miként küzd sorsával. Olyan, mint egy sebzett vad, a sors vezérelte a rossz csapásra.”

RODRIGUEZ ARRÓL, MIN AKART VÁLTOZTATNI:

„Némi humorral akartam fűszerezni az akciókat, ezenkívül kellett egy erős női karakter és egy igazán rendes mexikói fickó. A barátaim gyerekkorukban mind Indiana Jones vagy Luke Skywalker akartak lenni, senki sem foglalkozott a bálványozott hősök nemzetiségével vagy bőrszínével mindaddig, míg hősiesek és rendkívüliek voltak. A mexikóiak viszont rendszerint csak a rosszfiúk szerepét tölthették be a filmeken.”

RODRIGEZ A HELYSZÍNRŐL

„Ha más országban (értsd: Amerikán kívül) játszódik a történeted, az emberek könnyebben elfogadják az általad felállított szabályokat, többet elnéznek neked. Ha például valaki fegyverrel rohan az utcán, és nincsenek nyomában a zsaruk, azt gondolhatják, lehet, hogy ez ott mindennapos jelenet. És ha egy fickó egy gitártokkal járkál, amellyel lőni is lehet...”

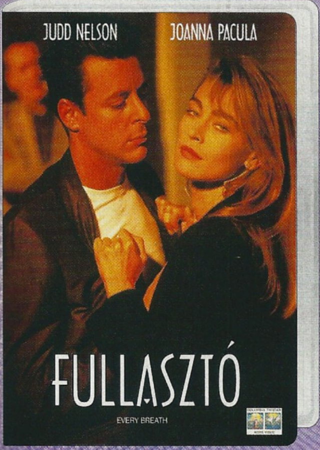
COLUMBIA TRISTAR HOME VIDEO

Keresse a videotékákban!

VIDEOPREMIER: AUGUSZTUS 8.

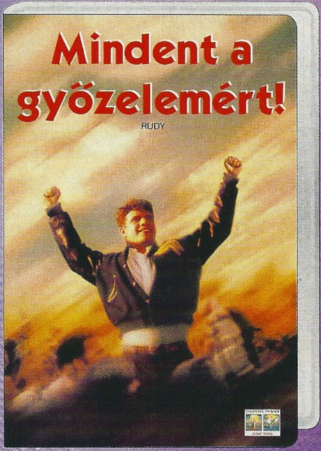
InterCom

Budapest 1145, Bácskai u. 28-36.
Tel: 467-1-467, Fax: 252-2736
e-mail: video@intercom.hu

FULLASZTÓ

Ez csak játék. De a játékosok élete a tét. A tábla, a bábuk, a szabályok mind valóságosak, és a kocka már el van vetve. A szörnyű fantázia és a halálos valóság között lassacskán elmosódik a határ. Aki veszít, az nem kezdheti újra…

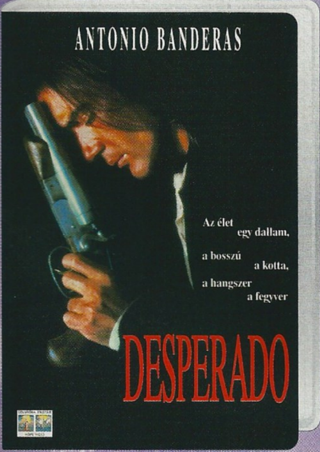
MINDENT A GYŐZELEMÉRT

Aki győzelemre született, az senkinek és semminek nem engedi, hogy megállítsa. Ezt kell tudni egy rögbijátékosnak: futni, megállíthatatlanul.
Rudyt nem érdekli, hogy ő a pofozóbaba a kezdő sorban. Tudja, hogy egyszer még visszaüt. Győzni fog.

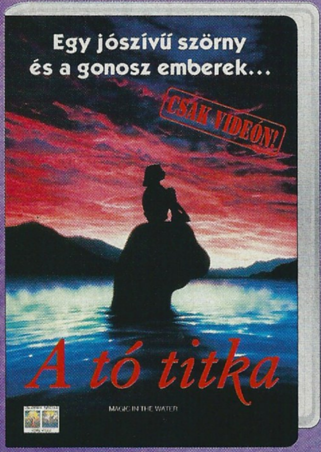
FELNŐTTMESÉK

Phoebe különös, magába záródó, magányos világot teremtett magának, ahova csupán kiválasztottakat enged be. Csak a plüssállataival érzi biztonságban magát. És ideáljával, Szent Johannával, aki egy pillanatra sem hagyja magára. De egyszer mégis eljön a búcsú napja

DESPERADO

… és visszatér a fekete ruhás férfi, akinek senki nem ismeri a nevét, nem látta az arcát; akinek mindig gitártok van a kezében, pedig már régen nem zenél. Bosszúért jött.

A TÓ TITKA

A kis hegyi falu melletti tó mélyén egy szörny rejtőzködik. Talán barátságos talán nem. Egy ott nyaraló kislányra vár a feladat, hogy kiderítse…

DESPERADO-LATIN FESZTIVÁL

AUGUSZTUS 9. 17.00-22.00 VÖRÖSMARTY TÉR

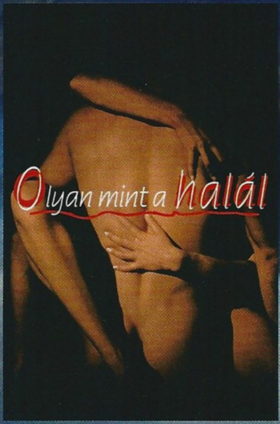
InterCom Sony Music Blikk Juventus

Augusztustól a videótékákban

MIRAX filmek a legnagyobb videóügynökségeknél
MIRAX Nemzetközi Filmforgalmazó és Multimédia Kiadó Kft. 1113. Budapest, Karolina út 34/a Tel/Fax: (36-1) 209-2919, 209-2920
e-mail: mirax@dial.isys.hu

Nick egy kocsmai verekedés után kénytelen visszaköltözni az apjához, akinek soha nem bocsátotta meg, hogy anyja öngyilkos lett. Hazatérése alkalmával találkozik először Kellyvel, fiatal és csinos mostohaanyjával. Ő az egyetlen aki megérti Nicket. A család élete pokollá változik, amikor feltűnik Lomax a fotós, és kitartóan udvarolni kezd Kellynek, annak ellenére, hogy a féltékeny férj halálosan megfenyegeti.

A film térhatású Dolby Surround hanggal jelenik meg!

Szines, szinkronizált, 1996-os amerikai thriller
Főszereplők: PAMELA GIDLEY (Twin Peaks: Tűz jöjj velem), J.T. WALSH (Jó reggelt Vietnam, Lánglovagok, Egy becsületbeli ügy, Az ügyfél), BRENT FRASER, DWIGHT YOAKAM
Rendező: Jan Verheyen

SZERENCSEVADÁSZOK
Andy kiskorában végignézi apja brutális kivégzését, és ettől a pillanattól kezdve a bosszúnak szenteli életét. Mivel az első gyilkossági kísérlete nem sikerül, a fiú kénytelen Amerikába menekülni, ahol apja nyomdokait követve csatlakozik a CIA-hez, de mikor hazatér, újra felkutatja ősi ellenségét. Hogy a közelébe férközhessen, elcsábítja a lányát, de a terv túl jól sikerül. A két fiatal egymásba szeret, és összeházasodik, de a lány hamar rájön Andy kilétére, és könyörög neki, ne ölje meg az apját. A fiúnak döntenie kell szerelem és bosszúvágy között...
Szines, szinkronizált, 1996-os hong-kongi akciófilm
Főszereplők: ANDY LAU, ROSAMUND KWAN, WU CHIEN LIN
Rendező: RINGO LAM

SZERENCSE-VADÁSZOK

gyilkos fegyver

Ez is csak egy rutinügynek indult Jack Becker magánnyomozó számára: Fromin, a féltékeny férj, gyönyörű feleségét kell rajtakapnia a szeretőjével. Jack már-már lezártnak tekinti az ügyet, amikor a nő szeretőjét váratlanul meggyilkolják, és Jack a rendőrség első számú gyanusítottja! Miután sikerül leráznia a zsarukat, elmegy ügyfele lakására, de ott csak Lorit, Fromin mostohalányát találja, aki szintén belekeveredett a rejtélyes gyikosságba, és kétségbeesetten kéri a nyomozó segítségét. Ettől kezdve ketten futnak az életükért a rendőrség és a titokzatos gyilkos elől,

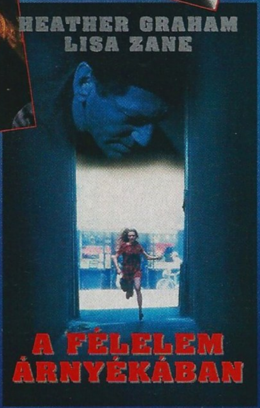

aki szorosan a nyomukban van, és mindent megtesz azért, hogy félreállítsa őket az útból, mielőtt Jack bebizonyíthatná ártatlanságát.
Szines, szinkronizált, 1996-os amerikai akciófilm
Szereplők: JAY IRWIN, ELIZABETH BARRY
Rendező: SERGE RODNUNSKY

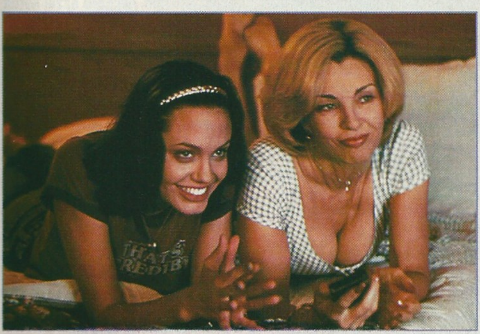
Olive (Heather Graham - Twin Peaks: Tűz jöjj velem, Drugstore cowboy) szörnyű tragédiát élt át; végignézte ahogy férje meggyilkolja a szeretőjét, majd öngyikosságot követ el. A fiatal özvegy a sokkoló emlékek elől újabb és újabb futó kapcsolatokba menekül, de a múltjától nem tud szabadulni. Nem sokkal később egy titokzatos zaklató felbukkanásával élete igazi pokollá változik. Az ismeretlen férfi több éjszaka megtámadja, majd nyomtalanul eltűnik. Sem a legjobb barátnője, sem a rendőrség nem hisz neki, de mindkettő visszaél a lány gyengeségével, így senkije sem marad aki megvédhetné...

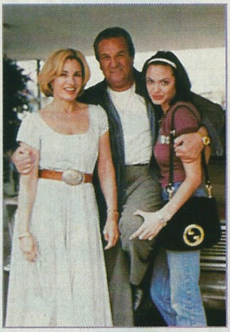
MIRAX

A sivatagi Hold titka

A *sivatagi Hold titka (Mojave Moon)* című film egy olyan különleges helyre vezet el bennünket, ahol a legközelebbi égitest találkozik a sivataggal. Egy varázslatos, kiszámíthatatlan erőt adó hely, ahol az emberek olyan dolgokat is képesek megtenni, amelyeket korábban elképzelhetetlennek tartottak.

Itt találjuk Al McCort *(Danny Aiello)*, aki valaha New Yorkban élt, majd Los Angelesbe költözött. Kedvence, sőt szinte szerelme Lincoln Continental autója. Délutánonként, miután szokásához híven szerelgette kedvelt autóját, Al betér egy italra a bárba, hogy munkanélküli színészbarátjával társalogjon. De a dolgok egycsapásra megváltoznak számára, amikor Ellie *(Anne Archer)* besétál a helyiségbe. Ellie-ben ott lakozik a hely, a sivatag különleges energiája, s így rögtön felhívja magára Al figyelmét, aki szereti a szép nőket, márpedig a hölgy igencsak figyelemreméltó...

S a kalandok megkezdődnek. Al követi mindenhová Ellie-t, akiről fogalma sincs, ki is valójában. De ez igazán talán nem is érdekli őt. Végigmegy vele azon az úton, amelyen még sohasem járt. De a dolgok, mint e sajátos helyen mindig, ismét csak megváltoznak: Ellie lakásában találkozik a nő anyjával, Julie-val *(Angelina Jolie)* és annak barájával, Boyddal *(Alfred Molina)*. Alnak csalódást jelent, amikor Ellie hirtelen otthagyja Alt, de e csalódás nem tart sokáig, mert most Julie vonja magára a figyelmét. Ismét csak – a hely szelleméhez híven – valami egyedi varázslat, különös erő lesz úrrá rajtuk, egy szavakkal le nem írható érzés.

Ettől kezdve Allal egyetlen éjszaka alatt több minden történik, mint amiről egész életében álmodhatott...

Az emberi kapcsolatokról, érzelmekről szól az új amerikai film *Kevin Dowling* rendezésében, elsőrangú színészekkel.

*Anne Archer*t jól ismerhetjük *Harrison Ford* feleségeként a *Férfias játékok* és a *Végveszélyben* című alkotásokból vagy a *Rövidre vágva* című *Altman*-film bohócfigurájaként. *Danny Aiellót* a hazai tékába járók eddig tizennyolc videófilmben láthatták, többek között *A kölyök és én*, az *Özvegyek klubja*, a *Leon, a profi*, a *Holdkórosok és a Ruby* című filmekben. *Alfred Molina* legutóbb a *Tombstone – Halott város*ban szerepelt.

A KÜLÖNC
ROSANNA ARQUETTE

A *Toto* együttes *Rosanna* kezdetű nótája épp akkor kúszott az amerikai sikerlisták élére, amikor a még ismeretlen színésznő, akiről a dal szól, Kaliforniában első játékfilmjét forgatta. Noha 16 éves pályafutása alatt a szőke Rosannát Hollywood nem halmozta el mindig vibráló egyéniségéhez illő szerepekkel, azért olyan neves rendezők is felfigyeltek rá, mint *Martin Scorsese*, akinek hollywoodi „A" listás besorolását köszönhette, jóllehet a *Záróra után* (Lidérces órák – After Hours) című filmben nem volt nagy szerepe. A neves New York-i festőművész *David Salle*-nek is feltűnt érdekes egyénisége és meghívta első filmjének főszerepére. Majd jött a francia *Luc Besson*, aki *A nagy kékség* (Le grand bleu) című mozijában szánt Rosannának fontos szerepet, így az ifjú színésznő egy időre az öreg kontinensre költözött, ahol főleg angol és francia rendezők produkcióiban tűnt fel, s gyakran szerepelt a lapok társasági rovataiban, a fotókon *Peter Gabriel* oldalán. *„A egész európai kultúra a fejemben van. Szeretem a párizsi divatot, az ottani embereket. Sok barátot szereztem, akiktől sokat tanultam. A barátságok itt egy alacsonyabb hőfokon sokkal tovább tartanak, míg Amerikában valahogy minden instabil"* – számolt be európai tapasztalatairól.

Épp a kapcsolatok instabil természetéről szólt *Martin Scorsese Életleckék* (Life-Lessons) című epizódja a *New York-i történetekben* (New York Stories), amellyel Rosannát végül hazatérésre bírta. Ebben a harmincperces sztoriban Scorsese azt a művészvilágot helyezi nagyító alá, ami magánemberként Rosanna természetes közege. A sikeres festőművész *(Nick Nolte)* és tanítványa *(Rosanna Arquette)* kapcsolatán keresztül színésznője iránt érzett plátói vonzalmának rejtelmeibe is beavatja a nézőt. Scorsese nyíltan is kimondta: *„A utóbbi tíz évben nem találkoztam nála vágykeltőbb színésznővel egész Hollywoodban."*

Lázadók gyermeke

Az álmodozó, kicsit hóbortos színésznő csitrisen szemérmes hollywoodi élete semmit nem sejtet abból, hogy Woodstock-veterán lázadó szülők gyermekeként az Amerikában honos valamennyi alternatív életformát megismerte. New Yorkban született éppen 37 éve, 1959. augusztus 10-én, de Chicagóban nevelkedett intellektuális művészkörnyezetben. Apai ágon híres színészdinasztia leszármazottja. Nagyapja, *Cliff* és apja, *Lewis* népszerű komikusok, de *Lewis Arquette* neve úgy is közismert, mint egy avantgarde kabarétársulat, a *Committee* vezetője, alapítója. Rosanna anyja, a drámaíró-költő *Mardi* azzal írta be magát Amerika sajtótörténelmébe, hogy pacifista tüntetéseken versei aktuális sorait csupasz hátára pingálva vonult fel: *„Anyámmal ott voltunk minden béketüntetésen, amit Martin Luther King szervezett, s minden woodstocki koncerten, minden antinukleáris környezetvédő tüntetésen."*

Az Arquette-házaspár hat gyermekével (négy fiú, két lány) a nagy hippimozgalmak korszakában koncertekről tüntetésekre vándorolva többször is keresztülkasul átszelte az amerikai kontinenst, kommunákban éjszakázva, de a tanítás kezdetére ismét Chicagóban voltak, ahol saját szobájában ébredve Rosannára *Marilyn Monroe* egy szobafal méretű poszterről nézett kihívóan.

Rosanna nemcsak színésznő akart lenni, hanem valódi filmcsillag. Később kedvencei felsorolásakor *Natalie Wood*ot Marilyn Monroe elé helyezte. Őt magát valahol a kettő között találjuk. Okosabb Monroe-nál és színesebb egyéniség, mint Natalie Wood.

Az Arquette-család chicagói lakása afféle alkotóműhelyként is működött, ahol nap mint nap a kulturális élet nagyjai fordultak meg, s ebben a légkörben a gyerekek – valamennyien színészek lettek – tekintélyelvűséget nem ismerve, nagy szabadságot élvezve növekedtek. Rosanna alig volt 15, amikor néhány meleg cuccot egy sporttáskába bedobálva autóstoppal Los Angelesbe indult, hogy megvalósítsa a nagy álmot, de útközben még eltérítette *Steve Porcaro*, a Toto nevű zenekar dobosa. *(„15 voltam, de kétszer annyinak néztem ki. Ma inkább érzem magam 15-nek, mint akkor.")* 17 volt, mire kezébe vehette saját sorsának irányítását, miután kapcsolatuk Steve Porcaróval tönkrement. Egy Los Angeles-i avantgarde színtársulat *Methamorphoses* című darabjában kezdte pályafutását, majd egy szereposztó rendező, akinek társulatvezetője mutatta be, kisebb szerepekhez juttatta a *More American Graffiti*-ben, a *GORP*-ban, az *S.O.B.*-ben. Ez utóbbi pályája fordulópontja lett: ekkor már fontos ruhadarabok nélkül kellett színen lennie: *„Blak Edwards rendező engem választott a másik lánynak Julie Andrews mellé. Először egy bikinifelsőrészről volt szó. Sokat tépelődtem a dolgon, de a producer végül meggyőzött: amíg nincs szó bűnös leselkedésről, egy vérbeli színésznő ilyesmiből nem csinál gondot."* Martin Scorsese így emlékezett Rosannáról: *„Amikor először megláttam a S.O.B.-ben, csak egy mondata volt, de azt nagyon jól elmondta. Nem könnyű egy filmben egyetlen mondatot elmondani úgy, hogy az a mondat jó legyen. Persze még ott volt az a jelenet, amikor leveszi a blúzát, de állítom, hogy engem azzal az egy mondattal fogott meg. Először a mondat, s csak azután a blúz."*

Jelentéktelen szerepek után az első főszerepet az *Executioners Song* című tv-filmben jutott, mely nehéz színészi feladat volt partnere, *Tommy Lee Jones* számára is, aki egy Gray Gilmore nevű gyilkost alakított. Gilmore azzal került az újságok címlapjára, hogy túlélte a villamosszéket. A megtörtént esetet feldolgozó film mind Amerikában, mind Európában nagy nézők sokaságát vonzotta. A gyilkos feleségét és gyermeke anyját, Nicole-t Rosanna Arquette jelenítette meg nagy átéléssel és odaadással. A rendező *Lawrence Schiller* beszámolója szerint Rosanna annyira átadta magát a szerepnek, hogy a forgatási szünetekben is csak Nicole néven lehetett szólítani. Nicole kötődése így ugyanolyan erős volt gyilkos férjéhez, mint Rosannáé a Toto zenészéhez. A film után már kezdtek Amerika-szerte Rosanna Arquette-ről mint jövendő sztárról beszélni.

A *Baby It's You*ban finomította tovább végletek közt ingadozó jellegzetes játékstílusát. Megmutatta, milyen bravúrosan át tud alakulni riadt városi kisegérből karmait meresztgető erotikus cicává. A rideg valóságon nyugvó sztori egy lány első szerelmi csalódásáról a producer *Amy Robinson* saját sztorija volt. Őt helyettesítette Arquette a vásznon. Amy Robinson Scorsese *Záróra után* (Lidérces órák) című filmszatírájánál is társproducerként közreműködött, s vitte magával Arquette-et, aki egy nem túl terjedelmes szerepben egy megerőszakolt, neurotikus lányt alakított. Amikor a forgatás befejeztével Scorsese és egyik producere visszatértek Palm Springsbe, útközben nem a filmről beszélgettek, hanem közös vonzalmukról egy kevéssé ismert szí-

násznő iránt, akiben nagyszerű adottságok rejlenek, és tökéletesen képes volt kiteljesedni nem túl nagy szerepében.

Madonna alteregója

Rosanna számára az 1985-ös év termékeny és sikeres volt. Nem rajta múlott, hogy *Lawrence Kasdan* epikus westernje, a *Silverado* a közönségnél langyos visszhangra talált, de már megtehette, hogy az *Aviator*ban, a Superman *Christopher Reeve* oldalán azért vállaljon szerepet, hogy *Steve Porcaró*t bosszantsa.

A Madonna személyiségére épülő *Kétségbeesve keresem Susan*t című filmben Rosanna a Susan névre hallgató Madonna szegény sorsú alteregójaként brillírozott egy koldus és királyfi-szerű vidám s aktuális sztoriban. A produkció Rosannának Angliában az év legjobb női alakítása díjat, az első komolyabb szakmai elismerést hozta. Bár a film Madonnára épült, a rendezőnő, *Susan Seidelman* elismerte, hogy az efféle szatírához Rosannának veleszületett tehetsége van. *„Ő egy ösztönlény, aki egyik pillanatról a másikra él, nála nem érzékeled a különbséget valóság és film között: a valóságban is pont olyan, amilyennek a filmen látod. A kamera előtt is mindig azt teszi, ami épp eszébe jut. Alapvetően vidám és érzelemgazdag. Színészi technikája pedig utánozhatatlan."*

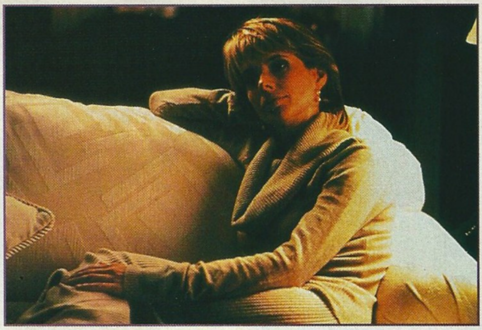
Az ezt követő mozikkal – *Jeff*

Bridges partnereként egy drogos utcalány szerepében *(8 million Way To Die)* vagy könnyűéletű kávéházi pincérnőként a *Nem vagyok bolond*ban – nem érezte, hogy igazán előrelépett volna. Úgy érezte, ezek a karakterszerepek csak címkéket ragasztanak rá.

Európa, Bessonnal

Ezért a magát kissé talajvesztettnek érző Rosanna habozás nélkül mondott igent a francia *Luc Besson* ragyogó ajánlatára. Egy időre átköltözött Európába. *A nagy kékség* felfogható pszichológiai vizsgálódásként a mélymerülő világbajnok, *Jacque Mayol (Jean Marc Barre)* lelkében. De a film másik fő erényét jelentik a mélytengeri felvételek a szaltózó delfinekkel. A főhős egy befagyott gleccsertónál edz, s itt találkozik egy baleset ügyében kiküldött biztosítási ügynökkel Arquette-tel. Itt kezdődik szokatlan szerelmük, amely összefonódik a sportág történetével. *„Azok a filmek, amelyeket a francia Godard rendezett, nagy hatással voltak a generációmra* – nyilatkozta a film forgatása alatt – *de természetesen szeretem Bessont is."*

Amerikába visszatérve Scorsese filmepizódjában játszott, majd szünetekkel megszakítva a legkülönfélébb műfajú filmekben vállalt kis epizódokat vagy főszerepet. Az *Intruderek támadása* (Flight of the Intruders) című háborús moziban a rokonlélek *Willem Dafoe* kedvéért játszott. A *Linguini incidens* (The Linguini Incident) című misztikus komédiát szereposztása teszi emlékezetessé. Rosanna egy New York-i étterem pincérnője, míg *Dawid Bowie* ugyanitt bárpincér, és titokban földönkívüli. De Rosanna apjának, Lewisnek és Bowie feleségének, az ex-sztármanöken Imannak is jutott szerep.

Van Damme és Tarantino oldalán

Sokan nem értették, hogy került Rosanna Arquette egy *Jean-Claude Van Damme*-akciófilmbe. Pedig ő alakítja a *Hiába futsz* című moziban Clydie-t, a gyerekeit egyedül nevelő özvegyet, akit a főhős, az ártatlanul elítélt szökött fegyenc szárnyai alá vesz. *„Sokan meglepődtek, miért vállalok kommerszben szerepet"* – magyarázta a színésznő. *„Valaki egyszer azt a tanácsot adta, mindig tegyem azt, amit ösztönösen jónak érzek. Ezért mondtam igent Van Damme-nak, akit nagyon megkedveltem, és ezért vállaltam el Quentin Tarantino Ponyvaregényében az orrában-fülében meggyűrűzött drogárusfeleség szerepét. Quentin filmjeinek zavarba ejtő a stílusa, de mindig rendkívül szórakoztató és rendkívüli módon ért a bűnözőatmoszféra megteremtéséhez."*

Nem mindennapi az a lány sem, akit legutóbb *Jim Bride Áldozat vagy gyilkos* című filmdrámájában testesített meg. Egy bűntény körüli hajsza szálain három ember erőteljesen erotikus töltésű egzotikus kapcsolatát meséli el a mű, eredeti mexikói helyszíneken. S miután a filmet *Tennessee Williams* színművéből írták, *„végre igazi párbeszédek hangzanak el a színészek között"* – áradozott a színésznő. A *Nincs esély* című filmjében inkább a menekülésre van idő, mint időigényes párbeszédekre: Sarahként elvált gazdag férjétől kell megszabadulnia, aki vérdíjat tűzött ki a fejére...

Rosanna Arquette azóta vállalkozóként is beszállt a filmüzletbe. Producerként első filmjében barátnőjének, *Meg Ryan*nak szánja a főszerepet, míg ő maga szerényen csak egy kis epizódban jelenik majd meg.

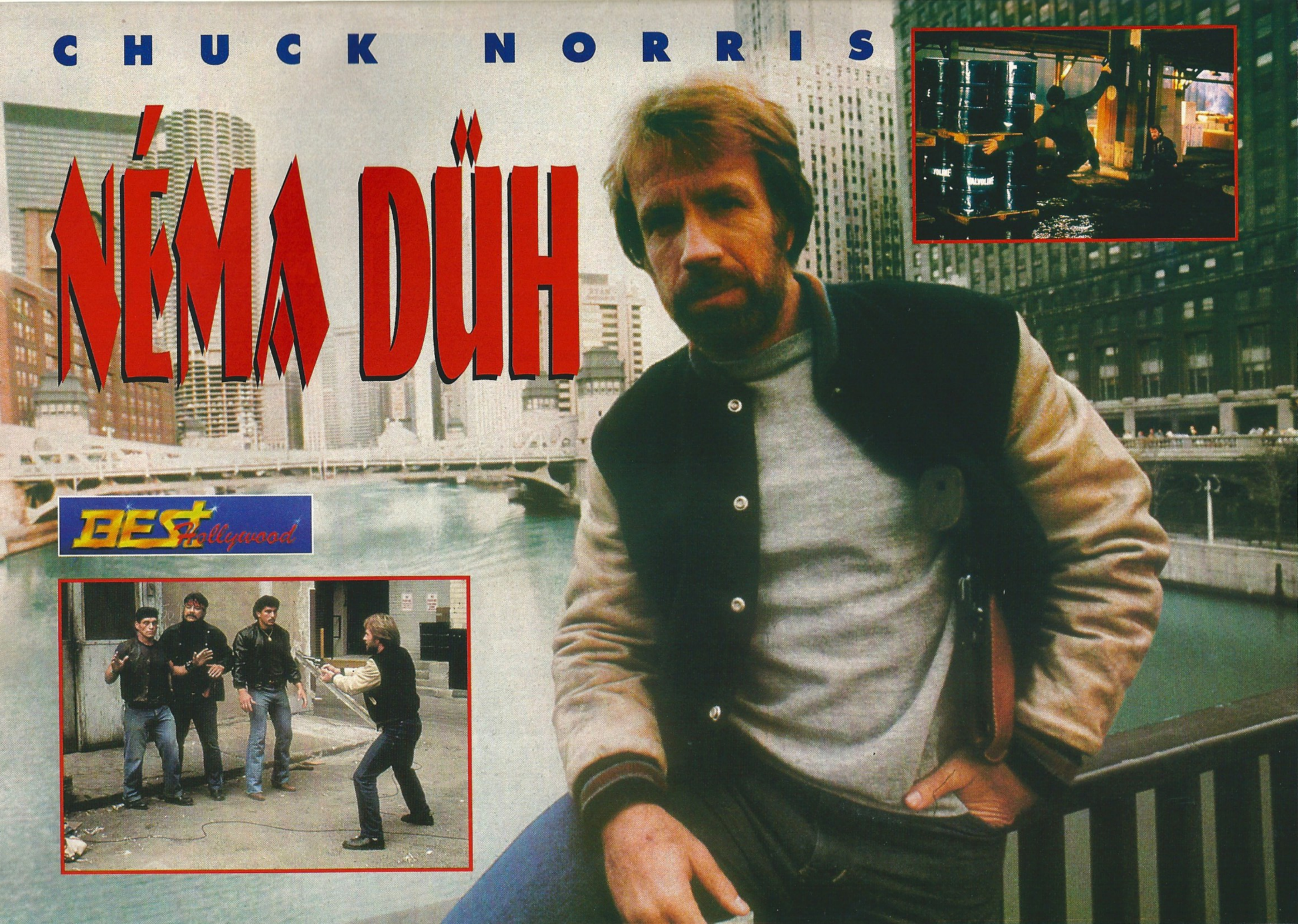
Egy híres pacifista anyához méltóan lánya hallatja hangját ma is a hollywoodi közéletben, immáron elismert sztárként. Tagja egy polgárjogi szervezetnek s a hollywoodi színésznők egyesületének, amelyik Bill Clintont támogatta a legutóbbi elnökválasztáson.

Ha magánéletre vágyik, Montereybe, a kaliforniai partvidéken épült házába vonul vissza. Csak nemrégiben ment férjhez egy Los Angeles-i étterem jazz-zenész tulajdonosához, s megszületett gyermeke, Zoah is. Legújabb filmje, egy fekete komédia, a *Kutass és rombolj* videón már nálunk is látható, melyben színészként tűnik fel a rendező Martin Scorsese, aki mindig is csodálta Rosanna páratlan tehetségét.

Varga Mária

ROSANNA ARQUETTE FILMJEI

MORE AMERICAN GRAFITTI (1979) r.: B. W. L. Norton
GORP (1980) r.: Joseph Ruben
S.O.B. (1981) r.: Blake Ewards
BABY IT'S YOU (1983) r.: John Sayles
ZÁRÓRA UTÁN (Lidérces órák) *(After Hours,* 1985) r.: Martin Scorsese *(Intervideo)*
THE AVIATOR (1985) r.: George Miller
SILVERADO (1985) r.: Lawrence Kasdan *(Videa)*
KÉTSÉGBEESVE KERESEM SUSANT *(Desperately Seeking Susan,* 1985) r.: Susan Seidelman *(Columbia TriStar)*
8 MILLION WAY TO DIE (1980) r.: Hal Ashby
NEM VAGYOK BOLOND (*Nobody's Fool,* 1986) r.: Evelyn Purcell *(VICO)*
AMAZON WOMEN ON THE MOON (1987) r.: Joe Dante
A NAGY KÉKSÉG *(Le grand bleu,* 1988) r.: Luc Besson
NEW YORK-I TÖRTÉNETEK, ÉLETLECKÉK *(New York Stories, Life Lessons,* 1989) r.: Martin Scorsese *(Buena Vista)*
WENDY CRACKED A WALNUT (1990)
FEKETE SZIVÁRVÁNY *(Black Rainbow,* 1991) r.: Mike Hodges *(Flamex InterStar)*
INTRUDEREK TÁMADÁSA *(Flight of the Intruders,* 1991) r.: John Milius *(UIP–Duna Film)*
A HALÁL PRÓFÉTÁJA *(Fathers and Sons,* 1992) r.: Paul Mones *(Columbia TriStar)*
A LINGUINI INCIDENS *(The Linguini Incident,* 1992) r.: Richard Shepard *(Zoom)*
HIÁBA FUTSZ *(Nowhere to Run,* 1993) r.: Robert Harmon *(Columbia TriStar)*
ÁLDOZAT VAGY GYILKOS *(The Wrong Man,* 1993) r.: Jom McBride *(Mokép Videókiadó)*
PONYVAREGÉNY *(Pulp Fiction,* 1994) r.: Quentin Tarantino *(Mokép Videókiadó)*
NINCS ESÉLY *(Nowhere to Hide,* 1994) r.: Bobby Roth *(UIP–Duna Film)*
KUTASS ÉS ROMBOLJ *(Search and Destroy,* 1995) r.: David Salle *(Mokép Videókiadó)*

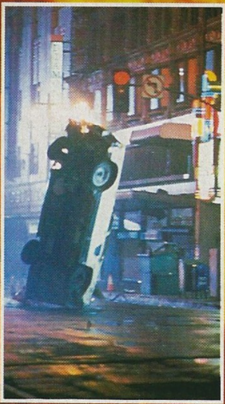

CHUCK NORRIS
NÉMA DŮH
BEST Hollywood

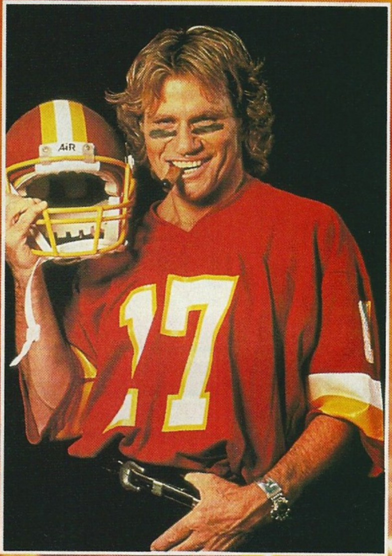
BÍRÓ ÉS

Freddy Krueger az Elm utcában okozott rémálmokat a fiataloknak váratlan és rendszeresen visszatérő feltámadásával. Az utca lakói sohasem tudták, vajon álmodnak vagy valóság mindaz a rémes történetsorozat, amelyet átélnek Freddyvel, a vaskarmú élőhalottal.

A filmtörténet során a legkülönfélébb műfajokban eddig már számos feltámadással ismerkedhettünk meg. Akad olyan produkció, melyben a halottak visszatérése csupán ijesztgetésül, a néző rémisztésére szolgál, van, ahol humorforrás, s előfordul, hogy a főhős lelkiismeretének felébresztése vele a cél.

A halottak feltámasztása mindig is foglalkoztatta a forgatókönyvírókat, hiszen a meseszövésben egy különös, a valóságtól elrugaszkodó dimenzióban nyílt meg a lehetőség újabb és újabb történetek kibontására. E sajátos fantáziasíkban azután el lehetett játszani a gondolattal: vajon az élőhalottak hogyan befolyásolhatják a valóságot? Megváltoztathatják-e a múltat, sajátjukét és környezetükét? Beleszólhatnak-e a jelenbe, vagyis saját halotti jövőjükbe? S ha igen, akkor miként és mivel? Átformálhatják-e a róluk életükben kialakított képet? Esetleg jóvátehetik-e elkövetett bűnüket? Netán bosszút állhatnak-e egykori sérelmeikért,

HÓHÉR

amelyek halálukhoz is vezettek?

Izgalmas kérdések, melyek megválaszolásának csak az emberi fantázia szab határt. Talán ez utóbbi kérdések foglalkoztatták *John Eyres (Árnyékvadász 1–3.,* sci-fi–akciófilm rendezőt, amikor megrendezte a *Bíró és hóhér (Judge and Jury)* című alkotást, mely sajátos ötvözete az akciófilmnek, a kriminek és a fantáziavilágnak.

Ha Michael Silvano amerikaifutball-sztár nem tér be vásárolni a helyi italüzletbe, nem kezdődik el rémálomnak tűnő valóságos hányattatása. A boltban ugyanis váratlanul szemtanúja lesz egy rablásnak: egy piti kis rabló, Joseph Meeker megpróbál készpénzhez jutni, de a boltos idejében eszmél, megnyomja a riasztót, melynek nyomán hamarosan megérkezik a rendőrség. Az ezt követő tűzparbajban a boltos, egy zsaru és a tolvaj felesége életét veszti. Silvano is megsebesül a karján, ami karrierje végét jelenti. Amint a veterán zsaru, Lockhart a helyszínről elvezeti a rablót, az bosszút esküszik felesége meggyilkolásáért, mert úgy véli, az ott téblábolό vásárló is felelős felesége haláláért. Néhány évvel később Meekert halálra ítélik, s villamosszékben fejezi be életét. Utolsó szavaival még átkot szór Silvanóra és a zsarura, valamint fogadalmat tesz: ha egyszer még visszatér a Földre, ő hajtja végre másokon az általa kimondott halálos ítéletet.

Silvanónak nemcsak karrierje ér véget, házassága is holtpontra jut. Egy napon úgy gondolja, csupán csak hallucinál, amikor megpillantja a halott rablót. A látomás olyan hamar el is illan, amilyen hamar jött. De ez rossz ómen. Amikor otthonában másodszor is felbukkan Joseph Meeker, rá kell döbbennie, ez már nem lehet illúzió: a halott ember visszatért a valóságba. Amikor sikerül dulakodás közben a falhoz nyomnia őt, olyan érzése támad, mintha támadója rongyból lenne. Silvanónak az ablakon keresztül sikerül elmenekülnie és egy taxiba pattannia, de csakhamar észreveszi, hogy támadója motoron üldözi. Egy vad üldözés után a taxi és a motor összeütközik, a taxi elüti Meekert, aki épen és sérülés nélkül kel fel. A megpróbáltatások sora azonban ezzel még nem ér véget: a feltámadt halott elrabolja Silvano feleségét és fiát. Silvano az italüzletben megismert Lockhart zsaru segítségét kéri. A feltámadt, bosszúra éhes halott a későbbiekben minden támadást visszaver. Végül a film csúcsjelenetében egy elhagyatott színház színpadán – az ördög tárgyalótermében – játssza újra és éli át ismét a rablás jelenetét, melynek során sok mindenre fény derül: arra, hogy ki a győztes, a vesztes, bűnös és áldozat, igazságtevő és igazságosztó, bíró és hóhér.

„Igazán egy akciófilmet akartam következő filmemül" – vallja be *John Eyres* társproducer rendező. *„Amire lehetőségem nyílt a Bíró és hóhér kapcsán, az valóban egy akciófilm, ám annál sokkal több: misztérium, feszültség, s egy családtörténet, egy olyan családé, melynek tagjait elválasztották egymástól a gyűlölet és a bosszúvágy miatt. Emellett még természetfölötti elemek is találhatók a filmben. Egy alak visszatér a sírból, s ez végigvonul a filmen, mely azt humorossá, de egyben ijesztővé is teszi."*

A rendezőnek nagy szerepe volt a forgatókönyv újraírásában, néhány érdekes cselekményszállal gazdagította azt. A bosszúmotívum végig jelen van a filmben, a kivégzett ember akarata puszta erejével tér vissza az életbe, szövetkezve a természet sötét erőivel.

„Amikor a film végéhez hozzáadtuk azt a jelenetet, amikor újra eljátssza a rablást, olyan szituációt teremtettünk, melyben Joseph Meeker bosszúmotívuma és ezzel együtt az ő természetfölötti ereje is megsemmisül. Silvano pedig megszabadul attól a tehertől, amelyet éveken át magával hurcolt" – elemzi a művet a rendező.

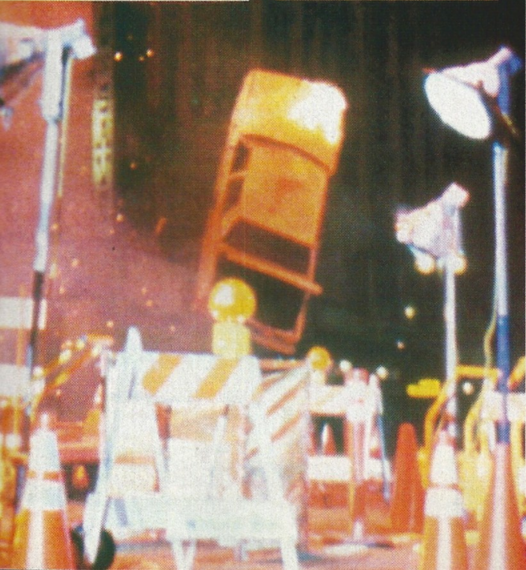
A filmet 1995 nyarán és őszén forgatták Los Angelesben, többek között a belvárosban található Mayan színházban és a város környékén. A film szinte megállás nélkül pergő akciójeleneteit profi kaszkadőrökkel, pirotechnikusok hathatós közreműködésével rögzítették.

Silvanót a jól ismert *Martin Kove (Karate kölyök 1–3., Acélos igazság)* személyesíti meg: *„Szerepem nem volt könnyű, mert a főhőstől családja fenyegetése elveszi nyugalmát, ráadásul olyasvalaki fenyeget aki már eddig is megfosztotta őt további sikeres karrierjétől. El kellett tudnom játszani Silvanót, amint depressziós személyből cselekvő emberré változik."*

Joseph Meekert *David Keith (Végzetes bűnök, Bilincs, A nagy csapat 2.)* alakítja. A szerep számára nagyszerű tapasztalatszerzés volt, mivel egy szerepen belül több jellemet játszhatott el.

„Jellemközpontú alkotás, mely egyszerre akciófilm, de eközben annál jóval több" – összegezte véleményét az elvégzett munkáról az elégedett társproducer, *Gregory Vanger.*

Jurassic Park és Waterworld

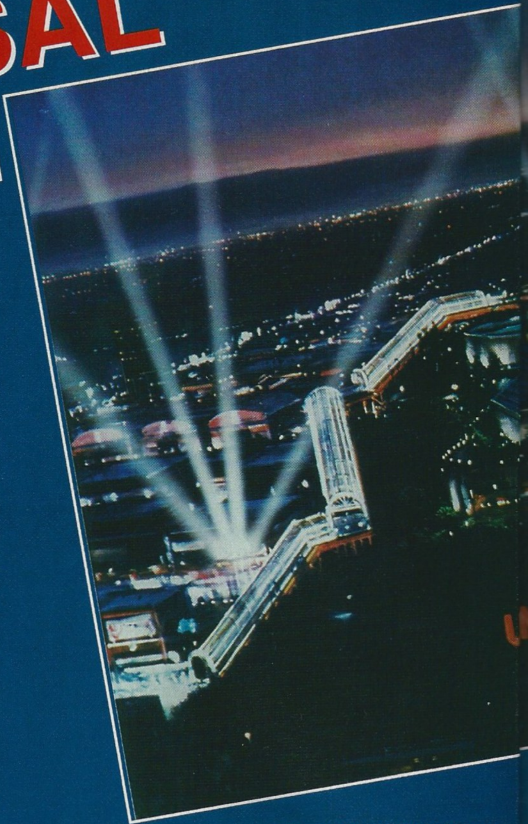
UNIVERSAL CITYBEN

Azt hittem, a Professzor tréfál. A képernyőn megjelent bozontos feje ugyanis komolyan figyelmezetett. Azt mondta, ha terhes vagyok, ha hátsérülésem van, netán ijedős vagyok – a komolyabb szervi és idegi bajokról nem is beszélve –, akkor be se lépjen, híres-hírhedt garázsába. Nem hittem neki és mosolyogva beültem a filmvászonról már jól ismert rakétahajtóműves autóba. Hirtelen sötét lett, beindultak a hajtóművek és megiramodott a kocsi. Hihetetlen sebességgel száguldott át a városon, felemelkedett a házak fölé, át az Univerzumon, időn és téren keresztül. Hangos dörrenéssel szeltünk át egy felhőkarcolót, lecsúsztunk egy dinoszaurusz torkán, átvágtattunk mindenféle titokzatos, gőzölgő bolygón, hogy azután hangos zöttyenéssel végre Földet érjünk. Útitársaimra néztem. Egy részük a kalandtól piros arccal, lelkes tekintettel szállt ki a kocsiból, de bizony volt olyan is, aki remegő lábakkal, a kapaszkodó szorításától elfehéredett kézzel kecmergett ki a kocsiból és örül hogy túlélte a *Vissza a jövőbe* című kalandot. A kijáratnál lévő vízautomatánál azonban szinte mindenki egy nagy pohár szódavízzel öblítette le a fantasztikus utazás porát.

❖

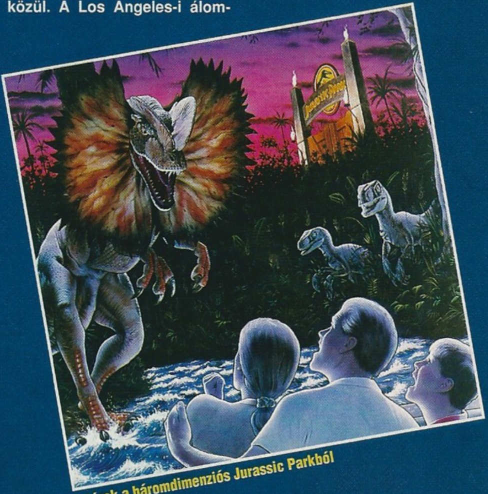
Mint bizonyára kitalálták, az utazást egy repülőszimulátorral tettük meg, pontosan öt évvel ezelőtt, a floridai Universal Studio filmálomgyárában. Az akkor és csakis ott debütáló szerkezet előtt akkor és azóta is hosszú sor áll minden nap, hiszen ez a repülés még ma is kiemelkedik a filmgyár ezernyi attrakciójának tengeréből. A Universal – éppen úgy, mint az MGM – már hosszú idők óta nemcsak a filmkészítésből él. A floridai és kaliforniai filmstúdiók több száz hektáros területén ma már minden valamirevaló film megtekinthető, megélhető – életben. Elegendő megvenni az egynapos – és negyven dollárba kerülő – jegyet és sorba állni a produkciók előtt. Aki a hagyományosat szereti, az mondjuk megnézi a *Hithckock*-házat, a *Psycho* forgatásának részleteit – beleértve a *Madarak* háromdimenziós változatát, vagy a Psyho híres zuhanyozós jelenetét, melyet színészek játsszanak újra. De ugyanitt találkozhat Micimackóval, esetleg asszisztálhat a *Cápa* rémdráma kulisszái mögött vagy a film résztvevőjeként csónakázhat a csattogó állkapcsok között. Akár így dönt, akár az újdonságokra vadászik, időről időre be kellene kukkantania az egyik álomgyárba, hiszen évente látogatható egy vagy több újdonság is.

A gyermekek körében egykor oly népszerű sikerfilmek ma már mind részei az amerikai szórakozatóiparnak. Életkortól és világnézettől függetlenül milliók élvezik nap mint nap a film, no meg a hihetetlen technika élő együttesét. A fejlődés ez utóbbi esetében is fergeteges. A kilencvenes évek elején még hihetetlennek tűnő *Vissza a jövőbe* ma már csak egy a fantasztikus attrakciók közül. A Los Angeles-i álomgyár, a hollywoodi Universal City kacskaringós utcáin már nem szám az *E.T.*-utazás – bár a repülő bringákon való úrkaland a gyerekeknek talán még mindig vonzó – az igazi és vadonatúj attrakciókra azonban több órát kell sorba állni.

❖

Idén júniusban nyílt meg ugyanis a legeslegújabb nagy kaland, a *Jurassic Park* – ahogy természetesen mondják, „minden idők legizgalmasabb" produkciója. A százmillió dolláros befektetéssel felépült park valóban olyan, mint a film. Trópusi környezet, pálmafák, gejzírek, no meg a szauruszok minden válfaja, természetesen életnagyságban. (Akit szerencsés sorsa elvetett a Hawaii egyik szigetén található Akaka vízeséshez, ahol a film jeleneteinek döntő többségét forgatták, az azt is tanúsíthatja, hogy a filmgyárbeli élő díszletváros

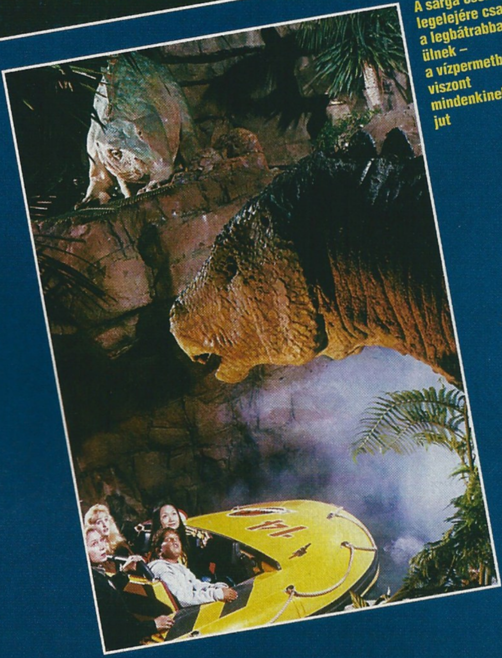

Sztárok a háromdimenziós Jurassic Parkból

Universal City este fényárban: az álomgyár kapuját mindenki átlépheti

még a pazar eredeti helyszínnél is gazdagabb környezetet teremt a látogatóknak.) A kalandvágyók egy 25 személyes csónakban utazhatják végig a film színtereit, méghozzá egy kacskaringós, meredek, viharos vízi zuhatagon. A 13 emelet magasságból induló túra során egy kiismerhetetlen vízilabirintusban zúdulnak le a hajók a földtörténet őskorába – pontosabban a nagy sikerű film díszletei közé. A rendezők mindet megtettek, hogy az élmény valódi legyen: a sziklák, a fák – 3535 pálma, 926 egyéb fa, 7500 cserje és bambuszfajták – mellett már a 21. század technikája szolgálja a dinókkal való találkozás élményét. A mindössze öt és félperces utazás szó szerint lélegzetelállító, hiszen a döbbenetesen életszerű óriások, a mocsárszag és persze a felfröccsenő víz még a komoly felnőtteket is megérinti. A rövid hajóút nem utolsósorban a félelmetes dinók okozta riadalom miatt több órásnak tűnik. A zenét a filméhez hasonlóan *John*

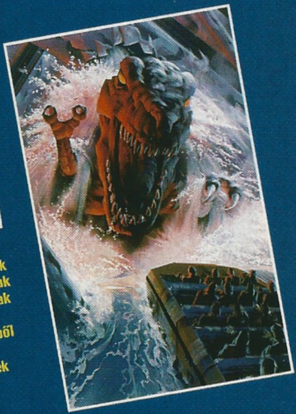

A sárga csónak legelejére csak a legbátrabbak ülnek – a vízpermetből viszont mindenkinek jut

Williams szerezte, a narrátor pedig *Richard Kiley*. A kaland (angolul ride) előkészítésében *Steven Spielberg* maga is részt vett, s ha hinni lehet a filmgyár híreinek, a Jurassic Park előkészítése már a filmet megelőzően elkezdődött! Akár így volt, akár csak a film sikere vezetett a park felépítéséhez, a végeredmény lenyűgöző, s nem kétséges, hogy alig néhány év alatt behozza a befektetett dollárokat.

❖

Aki nem szereti testközelből és csónakból a vizet, nos annak is nyújt újdonságot Universal City idén nyáron. A *Waterworld* ugyanis egészen más típusú kalandot kínál. A filmgyár egyik speciálisan kialakított színpadán esténként óránként

elevenedik meg *Kevin Kostner* világa. A díszletek közti vízivilágban húszperces showműsorban játsszák el a filmet annak is, aki látta, annak is, aki véletlenül kihagyta. A dologban az az igazán izgalmas, hogy minden megtörténik vagy legalábbis megtörténni látszik. Motorcsónakok zúgnak, sorozatlövések szaggatják a levegőt, felrobban egy bástya – mindez úgy, hogy hallani a robajt, látni a tüzet és érezni a füst szagát. A több ezer néző valóban testközelből figyelheti a vízivilágban lezajló drámai küzdelmet, s igazán csak attól döbben meg, hogy a mozivásznon látható filmtrükkök helyett ma már minden megvalósítható a valóságban is. Mindössze néhány tízmillió dolláros befektetésre és bátor kaszkadőrökre van szükség ahhoz, hogy az álomvilág megelevenedjen.

Szakonyi Péter

LÁNYOM NÉLKÜL SOHA

Manapság a rutinos mozibajáró már nem lepődik meg, ha egy film ártatlan kinézetű főhőséről kiderül, hogy az illető titokban farkas vagy jó tündér, esetleg hétfejű marslakó. Az ilyesmit minden néző természetesnek veszi, talán még egy kis hiányérzete is támadna nélküle. Ám e hónap tékaújdonsága egy olyan alkotás, amely igazán meg fogja lepni nézőit: arról szól, hogy felebarátaink hétköznapi, polgári arca mögött igazi ember is rejtőzhet. *Ember* – a szó rossz értelmében. Tele félelemmel, szorongással, butasággal – és ezeket kompenzálandó gyávasággal, erőszakossággal, csordaösztönnel.

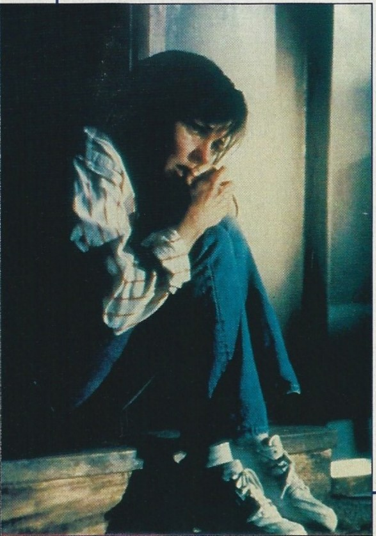
A *Lányom nélkül soha* rendhagyó film. Kalandos és izgalmas, mégis a Földön és a földön játszódik. Távoli, ismeretlen tájakra kalauzol, de amit elbeszél, az bármelyikünkkel megtörténhetett volna (és megtörténhet még). Férfiakkal és nőkkel egyaránt.

*Betty Mahmoody*val meg is történt. A néhány évvel ezelőtt rakétasebességgel világsikert aratott könyv szerzője megtörtént kalandjait beszéli el. Persze erre egyedül írója szava a bizonyíték, de e szerint naplót olvashatunk: a műben semmi sem a fantázia terméke, a valós helyszínekkel és személyekkel való egyezés nem a véletlen műve. Az viszont már könnyen ellenőrizhető, hogy az 1991-ben készült film hűen követi a könyvet. Talán ennek köszönheti, hogy sikere is legalább ugyanakkora lett.

❖

Bettyről (a filmbéliről és a valóságosról) lehetne megmintázni az átlagos amerikait. Nincs benne semmi különös, és erre büszke. Férje orvos, kislánya bájos, és ő boldog zavartalanságban éldegél velük amerikai otthonukban. Nyugalma, úgy látszik, rendíthetetlen és végleges.

Ám ne felejtsük el, hogy éppen ez teszi őt az amerikai (film)mitológia lehetséges hősévé. Hiszen a nagy óceán másik oldalán nem egyszerűen a hősöket szeretik, hanem azokat a történeteket, melyek bebizonyítják, hogy akárkiből lehet hős. Szükség esetén Mr. vagy Mrs. Akárki saját magát is meglepheti azzal, hogy családja, tulajdona, sőt esetleg népe érdekében fantasztikus tetteket visz véghez. A hivatásos, természetüknél fogva gonoszokat arrafelé csak a naiv ártatlanok győzhetik le. Ez Amerika, és a jelek szerint nemcsak amerikaiak szeretik az erről szóló filmeket.

Michiganben az sem lehet olyan kivételes, ha egy fehér, protestáns, angolszász családba kissé sötétebb bőrű férfi házasodik be. Betty kálváriája azonban akkor kezdődik, amikor elhagyja a hazai terepet, és rövid szünidei látogatásra indul férje családjához, Iránba. Oda, ahol életében először ő a különböző, ő a más, s ahol ő nem élvezi a hazai pálya előnyeit.

Pedig a filmbéli Iránt kezdetben a legfélősebb néző is csodálatos világnak láthatja. Furcsának, kicsit ijesztőnek, de mindenképpen nagyon izgalmasnak. A rokonok hada, az alig érthető szokások, az udvarias angolságú férfiak és nők akár egy merészebb turisták számára készülő útifilm részei is lehetnének.

Az asszonyka mégsem adja be könnyen a derekát. Csak át szeretné vészelni azt a – reményei szerint – rövidke időt, amit idegenben kell eltöltenie. Önként egy lépést sem tesz férje családja felé. Ahányszor kissé közelebb kerül hozzájuk, az vendéglátói (kezdetben gyengéd) erőszakosságán múlik.

Az egész a repülőtéren ráparancsolt fekete csadorral kezdődik. Magától sem megjelenésén, sem korábbi életén nem volna hajlandó változtatni. Vonakodik. Az ő szempontjából mindez örvény, mely megpróbálja a mélybe szippantani.

Ami vele történik, olyan, mint egy rossz álom. Felejtsük most el egy kicsit a történet politikai és kulturális konkrétumait. Próbáljunk kísérletképpen csak a lényegre koncentrálni. Arra, hogy a főszereplő, aki mi is lehetnénk, egyszer csak tökéletesen magára marad. Senkihez nem tud szólni, a körülötte lévők már meg sem próbálják megérteni őt. Akit barátnak hitt, ellenségévé válik, mindenki más pedig kiszámíthatatlan, illogikus, vad teremtménynek tűnik. Legalábbis számára.

És annyi biztos, hogy a legfélelmetesebb álmok azok, amelyek majdnem olyanok, mint a valóság. Ez itt nem tudományos-fantasztikus hi-tech rémfilm, hanem a hétköznapok világa. Csak a boldog amerikai kert helyébe kerül levegőtlen ázsiai udvar, és a szerető férj válik gyűlölködő, erőszakos férfivá. *Bertolucci* filmjében az *Oltalmazó ég* hősnőjét saját titkos szenvedélyei sodorják az ismeretlen kelet mélyére. Bettynek nincsenek titkos, elfojtott szenvedélyei. Ő olyan akar maradni, amilyen volt, csupán a lányát szeretné felnevelni. A nyakában végig ott lóg kis ezüstkeresztje – makacsul védi megszokott hétköznapjait. Boldog átlagéletünk nem olyan biztos, mint amilyennek látszik, sugallja a film. Ne bízzuk el magunkat: bármikor felébredhetünk egy rémálomban.

Azt mondják, ez az érzés századunk egyik legtipikusabb jellemzője.

❖

Természetesen tévedés volna azt gondolni, hogy e történet csupán absztrakt szorongásról beszél. Ha így lenne, valószínűleg nem kísérte volna a világ körül a mohamedán egyház tiltakozása. Nem. A történet helye pontosan meghatározott, a film készítői aggályosan újra és újra emlékeztetnek arra, hogy amit látunk, az Iránban játszódik (bár a sors iróniája folytán a külső felvételek Izraelben készültek). Kicsiben, nagyban és még nagyobban a háttérben minduntalan feltűnik Komeini Ajatollah portréja, körülötte, vélhetően, forradalmi és a Koránból vett szövegek. Ha a néző kapaszkodót keres, igyekszik meghatározni szorongásának okát és tárgyát, nem kell túl soká kutakodnia. Kérdéseire könnyen választ talál.

Betty Mahmoody fehér ember, kívül a fehér ember birodalmán. Amit a tévéhíradók félperces külpolitikai összefoglalóiból hallhatott, már az első pillanattól valóra válni látszik. Férje, még otthon, Amerikában, amikor kislányának esténként Perzsiáról mesél, igazi meseországról nosztalgiázik. De megérkezésük után a hazaérkező férfit is meglepi, hogy a fundamentalista forradalom mennyire megváltoztatott mindent.

A film, csak úgy mellékesen, gyors áttekintést ad mindarról, amit egy szigorúan szemellenzős önkényuralom egy országgal és lakóival tehet. Láthatjuk a világtól elzárkózó Iránt. A mesés Perzsia paranoid, minden külső hatástól retteg: az esetleges támogatást, humánus segítséget is agresszív beavatkozásként kezeli, és mindenütt ellenséget sejt. Az utcán fegyveres milicisták (köztük tetőtől talpig csadorba csomagolt nők) ügyelnek a rendre, és az öltözködési szabályok betartására. Állandóan érezni a háború közelségét.

Az ország polgárai eközben buzgón követik a felsőbb kötelező érvényű útmutatásokat. Feltétlenül és naiv öntudattal tisztelik vezéreiket, pedig szinte csak agyonretusált képekről ismerik őket. Amikor hazájukról és a „nagy fordulatról" beszélnek, mondataik feltűnően brosúraszerűvé válnak. A *Lányom nélkül soha,* ha érintőlegesen is, de Iránnak és minden diktatúrán alapuló politikának tart tükröt úgy, ahogy *A tanú* mutatott Magyarországnak. Legfeljebb az egy kicsit görbébb volt.

❖

Vagy tán egész másról lenne szó? A filmben a világ másképpen is két ellenséges táborra oszlik: férfiakra és nőkre. Hogy ezeket a frontvonalakat a valóságban is felfedezzük, még csak külföldre sem kell utaznunk. Betty elsősorban gyermekét védő anya, aki szembefordul férjével, mert az egy eszme és családja hatására elhidegül tőle. Amikor Betty férje ellen lázad, egy egész világ ellen lázad. Az ellen a világ ellen, amelyben a nők külön asztalnál ülnek, az utcán a családfőtől mindig pár lépéssel lemaradva járnak, és nincs joguk önálló akaratukhoz. A férfiak az ő akaratuk.

A többség megtörik, és hagyja magát; mint kiderül, a film főhőse nem az egyetlen amerikai nő, akit férje Iránba kényszerített. És Iránban azért nemcsak az amerikai nők azok, akik nem emberhez méltó életet élnek.

Bettynek ezen a férfivilágon kell keresztülvágnia magát, ha haza akar kerülni. Cseppet sem meglepő módon elsősorban a nők szolidaritására számíthat. Otthon néhány fiatalabb lány, később egy Korán-iskola arcukat soha fel nem fedő hallgatói segítik titokban, hogy megszervezhesse szökését.

❖

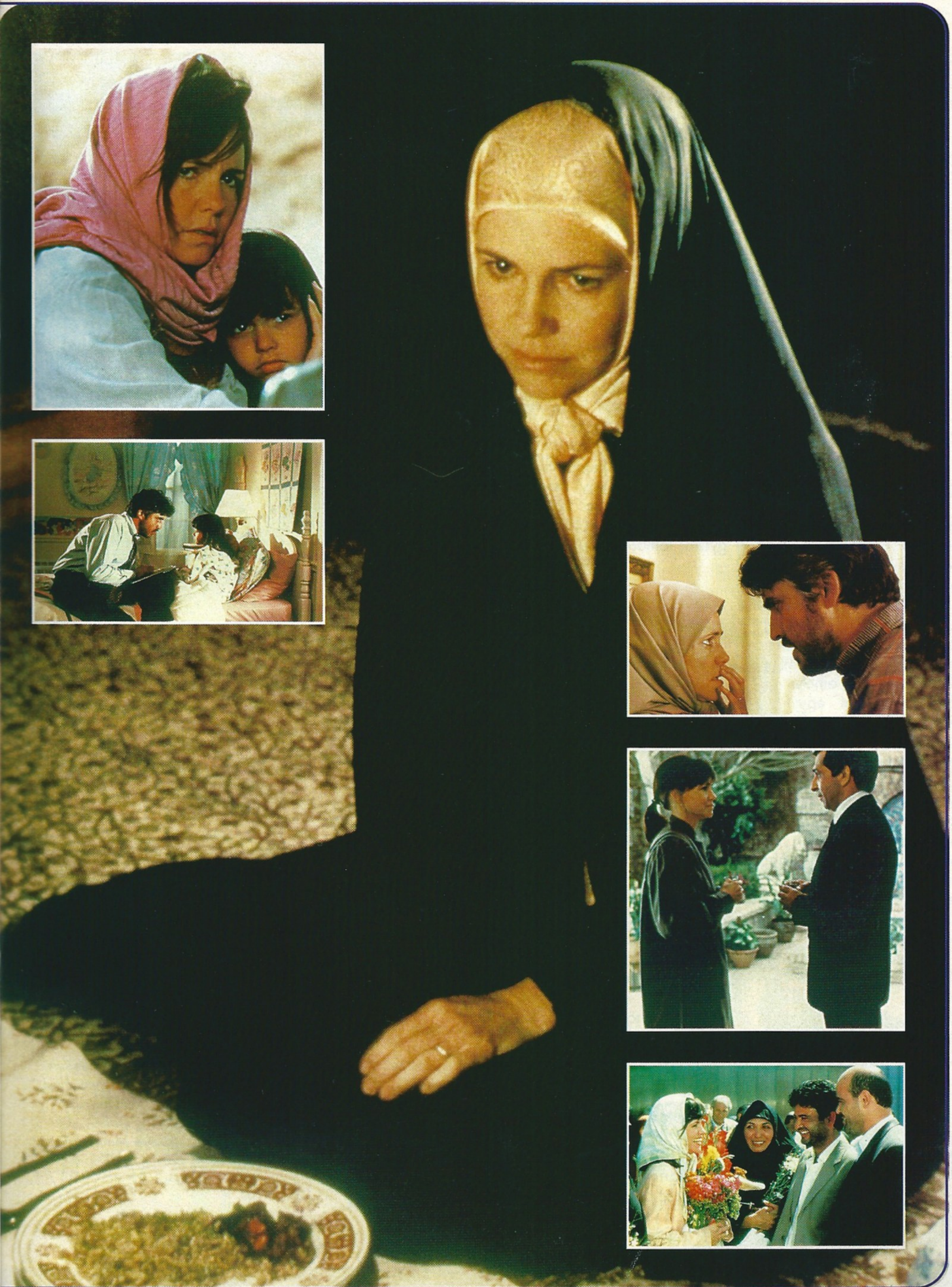
A sokféle félelem és szorongás, valóságos és ismerős helyzet mellett a *Lányom nélkül soha* mégiscsak egy kalandfilm. Egy nő története, aki egy ismeretlen országból, rabságból nagy nehezen megszökik, és a sivatagon, hegyeken át, fegyveresek között bujkálva és menekülve, folytonos életveszély közepette végül hazakerül. Megmenti lányát, akit saját magánál is jobban féltett.

Azért ne felejtsük el a film kezdő képsorait sem: Betty férjét, még Amerikában, amikor munkahelyén otthoni újságot olvas. A betűk furcsák, ő pedig különbözik. Kollégái kigúnyolják, megalázzák a magányos „idegen"-t. Olyan lehet ez neki ott, mint később feleségének Iránban. És ne felejtsük el azt a mondatot sem, amit szintén ő mond egy kicsit később: *„Buta emberek mindenütt lehetnek."*

Ez remélhetően annyit jelent, hogy normális, emberi emberek is lehetnek mindenütt.

És ez a lényeg.

D. A.

SZAKADÁROK

A legmegdöbbentőbb filmes sztorikat legtöbbször sajnos az élet szolgáltatja.
A világban elburjánzó erőszak, a háborúk, a természeti katasztrófák mindig jó alapanyagot szolgáltattak a forgatókönyvíróknak.
A *Szakadárok* című akciófilm az Ír Köztársasági Hadsereg terroristáinak sorsát követi nyomon.
A brit-ír konfliktus, amely már több, mint egy évszázad óta tart, már eddig is számos emberéletet követelt és a legújabb hírek is mérhetelen pusztításokról számolnak be. A napokban a brit fővárosban 36 pokolgép felrobbantásához elegendő gyújtószerkezetet talált a Scotland Yard és a belső elhárítás az IRA egyik fegyverraktárában. Az északír kato-likus terrorcsoport újabb pokolgépes hadjárata ezúttal a délkeleti országrész és a főváros energiaellátó rendszerének megbénítását tervezte.

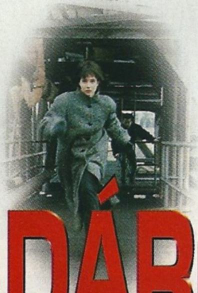
A *Szakadárok* című film az ír függetlenségért vívott harc egyik igaz fejezetét dolgozza fel. Alexis Shannont, az amerikai állampolgárságú nőt egy fegyvercsempész képezi ki és juttatja be az IRA terroristáinak hermetikusan zárt világába. A kiképzőről azonban kiderül, hogy a brit kormány titkosügynöke, aki léket akart vágni az IRA áthatolhatatlan "falán".
A szervezet vezetőit értesítik a provokátorok beszivárgásáról és megkezdődik a véres belháború, amelynek során Alexisnek be kell bizonyítania elkötelezettségét az ír függetlenségi harc iránt.
Azt a feladatot kapja, hogy robbantson fel egy rendőrkapitányságot, de közben állandó célpontja a terroristák gyilkos támadásainak.

A halálos veszedelemben a mindenre elszánt Alexisnek végül sikerül megszöknie gyilkosai elől és visszajut az Egyesült Államokba.

A történet megtörtént eseményeken alapul. A bostoni születésű Alexis Shannon 1993 februárjában utazott Írországba. Visszatérése után eljuttatott egy magnószalagot a sajtónak, de senki sem foglalkozott igazán vele. Alexis tartózkodási helye ismeretlen és a hatóságok eltűntnek nyilvánították.

IRA témájú filmek a videótékákban:

Síró játék (The Crying Game, 1992)
r.: Neil Jordan (Mokép Videókiadó)
Apám nevében (In The Name Of The Father, 1993)
r.: Jim Sheridan (UIP-Duna Film)
Hosszú nagypéntek (The Long Good Friday, 1981)
r.: John Mackenzie (Flamex InterStar)
Férfias játékok (Patriot Games, 1992)
r: Phillip Noyce (UIP-Duna Film)
Ima egy haldoklóért (Prayer For The Dying, 1987)
r.: Mike Hodges (Gordiusz)
Titkos hadsereg (Hidden Agenda, 1990)
r.: Ken Loach (Mirax)
Időzített bomba (Blown Away, 1994)
r.: Stephen Hopkins (InterCom)

VIDEOPREMIER: AUGUSZTUS 15.

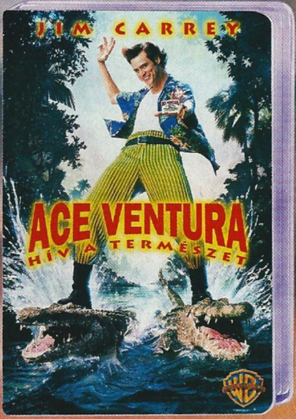
JIM CARREY

ACE VENTURA
HÍV A TERMÉSZET

ACE VENTURA
WHEN NATURE CALLS

Az ész elszáll. A haj megmarad.

Ha úgy érzed, nagy a csönd és a nyugalom, Ace Ventura tesz róla, hogy felverjen mindent a nyüzsgés és ricsaj. Rikoltozó madarak kellenek? Vagy egy olyan Tarzan-üvöltés, amitől még egy süket elefánt is összerezzen? Nem gond, a fergeteges átváltozóművész és hírhedt gumiarcú mindent megold. Tehát kalandra fel, Afrikába, és kacagj, akár egy falka hiéna!

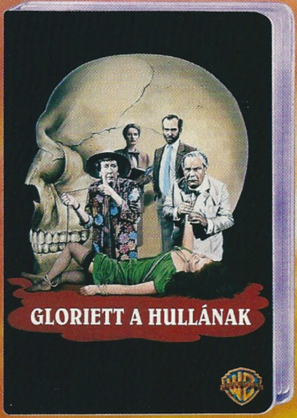
SALLY FIELD

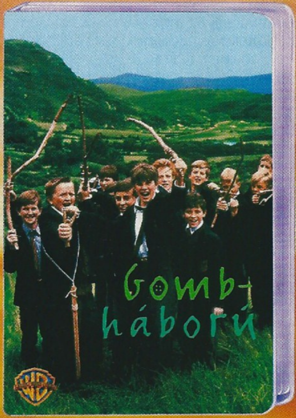
LÁNYOM NÉLKÜL SOHA

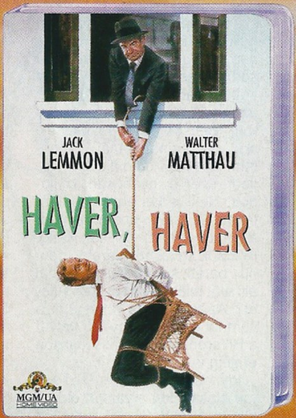
NOT WITHOUT MY DAUGHTER

A világszerte sikeres és vitatott film, melynek könyvváltozata a magyar piacon is bestseller lett, kultúrák és emberek kapcsolatainak veszélyeit mutatja be. A film az izgalmas kalandok mellett komoly tanulsággal is szolgál: látásmódja nem elvakult és egyoldalú – igyekszik mindkét fél igazságát megérteni és megértetni.

SALLY FIELD – Szemet szemért, Forrest Gump, Mrs. Doubtfire, Acélmagnóliák

PETER USTINOV JEAN STAPLETON

GLORIETT A HULLÁNAK

DEAD MAN'S FOLLY

Kísérteties gyilkosság, baljós események egy vidéki kastélyban. Tudjuk már, mi ez? Még egy kis segítség: szerepel egy arisztokrata, aki rejtélyes körülmények között eltűnik, és egy egészen igazi hulla a kertben. Igen, ilyen történetet csak Agatha Christie írhatott.

GOMBHÁBORÚ

WAR OF THE BUTTONS

– Egy háború évekig is eltarthat.
– De nekem haza kell érnem vacsorára!

Csatáztak már egy nő miatt, és volt egy király, aki azt kiáltozta katonáinak: "Országomat egy lóért". De hogy holmi vacak gombok miatt törjön ki egy háború, az igazán példátlan. Egy írországi faluban azonban még ez is megeshet.

JACK LEMMON WALTER MATTHAU

HAVER, HAVER

BUDDY BUDDY

Jack Lemmon és Walter Matthau külön-külön is nagyszerű színészek, de együtt: ellenállhatatlanok. A történet hőse egy bérgyilkos, aki nyugdíjba szeretne vonulni. Csakhogy van neki egy szomszédja, Mr. Átlagember, akit éppen elhagyott a felesége egy szextrénerért. Mr. Átlagember mindent elkövetne, hogy visszaédesgesse a hűtlen asszonykát.

AUGUSZTUS 15-TŐL KERESSE A VIDEOTÉKÁKBAN!

InterCom

Forgalmazza az InterCom Kft. 1145 Bp. Bácskai u. 28-36.
Tel.: 467-1-467 Fax: 252-2736 E-mail cím: video @ intercom.hu

Szubjektív jubileumi videóklip – azaz tíz éve vagyok videótulajdonos

Úgy a nyolcvanas évek elején-közepén történt, a nagy parabolaantenna és a kvarcórás golyóstollak őrülete idején, hogy Tücsök barátom határozottan frusztráltnak érezte magát parabolaantenna hiányából kifolyólag. Merthogy az nem volt neki. Volt viszont jogosítványa. Nekem speciel ez utóbbi sokkal menőbbnek tűnt, mivelhogy egy Csepel kerékpár képezte akkoriban háztartásom műszaki parkját és egy félautomata mosógép, ami rendszeresen felszedte a követ a fürdőszobában. Jogosítványom még álmomban sem volt. (A mosógépről talán majd egy másik alkalommal emlékezem meg.) Arra már nem igazán emlékszem, miért kellett akkor épp Itáliába mennem, a lényeg, hogy Tücsök elvállalta a sofőrködést anyósom hycomat típusú Trabantjának volánjánál, azzal a feltétellel, hogy beugrunk Bécsbe és veszünk neki egy parabolaantennát. Mondtam, jó. Akkor még ifjabb hitvesem szeme gyanúsan csillogott. Neki is kéne parabolaantenna. Tücsök mondta: nem jó, a Trabira nem fér föl kettő. Kezdtük kevésbé szeretni, de a hű barát kompromisszummal állt elő: miért nem vesztek videót? Az kisebb, rá lehet ülni a vámnál és ő tud egy tuti helyet a Hilferen. Még egy kis kölcsön erejéig is számíthatunk rá...

Így esett, hogy végigkoldultuk a családot, a valutát eldugtuk és mivel Velence környékén volt dolgunk, óránként olykor 70 km-es sebességgel is elszáguldottunk Nyugatnak, Bécsbe soppingolni. Persze csak lejátszóra tellett, emlékszem, Samsung márkájú volt és fél évig képtelen voltam megjegyezni a nevét, így csak Sumsumnak becéztük. Az utat különben végigröhögtük. Képzeljenek el egy libakaka-zöld hycomat Trabit, tetején a legmodernebb parabolaantennával, benne egy videólejátszóval és egy műszaki analfabéta nővel, aki nem képes felfogni, hogy ha ez video*magnó*, akkor minek hozzá tévé?

Tücsök gyakorlatilag hozzánk költözött, hetente hozta zsákban a különböző – rendkívül gyanús – helyekről beszerzett videókazettákat. A csúcs egy szerb nyelvű, lengyelül feliratozott és recsegő magyar hangalámondásos hongkongi karatefilm volt, 40-es IQ-ra méretezett elmés párbeszédekkel, amelyek élvezeti értékén már csak kicsit tudott rontani, hogy a szövegmondó raccsolt, méghozzá erős szegedi tájszólásban. Átélhettük a hatvanas évek hokkedlis-sámlis tévénézés legendáját modernebb változatban. Azon vettük észre magunkat, hogy csöpp lakásunk tömegeket vonz. És az anyósokat. Mindkettő háromszor végignézte az Elfújta a szelet.

Komoly felüdülést jelentett, amikor Sumsum szervizbe került. Újságokat faltunk és moziba jártunk, kötelességtudóan hetenként telefonáltunk a szervizbe, mikor lesz kész, mikor lesz alkatrész, szerelő stb. Végül kiderült: Sumsum menthetetlen, ócskaság, bécsi bazár, morogtunk a szerelőnek, aki bólogatott: igaz, igaz, de ki volt az a marha, aki fordítva gyömöszölte bele a kazettát? Két nap után szűk baráti körben bevallottam: én. Hogyhogy miért? Két filmcím volt rajta. Gondoltam, az első lejárt, meg kell fordítani. Úgy jártam, mint a Török Szultán, ha véletlenül igazat mond. Az sem szólt mellettem, hogy nem sokkal előtte a mikrosütő robbant föl, mert tojást főztem benne héjastul. Megszabadulva az átkos szerkezetektől, hónapokig hallani sem akartam semminemű menő elektronikáról.

Akkoriban ha valaki külföldre jutott, vett valami kurrens technikai szerkentyűt, itthon eladta. Átutazóban megfordult nálunk is egy-két videó, az egyik árából lakást festettünk, igaz, akkor már nem engedtek hozzányúlni. Igazából csak akkor kezdett hiányozni, amikor megnyíltak az első videókölcsönzők: Mokép, Intervideo. Mozimániás lévén hevesen vert a szívem egy-egy jobb film láttán. Társaságban utáltam – s még ma is utálok – videózni. De a pizsamás mozizás! Az nagyon kezdett hiányozni...

És lett! Nem Bécsből! És újra jött Tücsök! „Tök jó filmek! Egyik baróbb, mint a másik!" – mondta és beadott tíz-tizenkét kazettát. Épp beteg voltam, úgy harminckilenc fok és a halál között, lázasan hálálkodtam. Tücsi eligazította párnáimat, teát főzött, sütit tálalt és elment. Nyomás, be egy filmet. Azt mondta, az egyik a legklasszszabb, állati izgi. Az volt. A címe: A stoppos. Éjféltájt kivert a jéghideg veríték és csuklottam. Hajnalig tologattam a szekrényeket az ajtó elé, ablak elé, és reggel négykor fölhívtam a barátomat (aki álmos volt, mert sokáig fennmaradt, merthogy tuti baró videókat nézett) és frankón csúnyákat mondtam neki. „Enyhe kis horror volt, mit izélsz?" – így ő. Izéltem. Tücsi megsértődött, kifejtette, hogy nincs ízlésem és soha többet nem adott kölcsön kazettát. Hála neki, négy videókölcsönzőben lettem állandó tag. Ez volt a második nagy videózós korszak életemben. Ennek akkor vetettem dramatikusan véget, amikor a Puskin moziban az Eldorádót nézve lemaradtam egy poénról és a jobb kezem mutatóujja automatikusan moccant a szék karfáján, mintha ott lenne a távirányító és vissza tudnám csévélni a képsorokat.

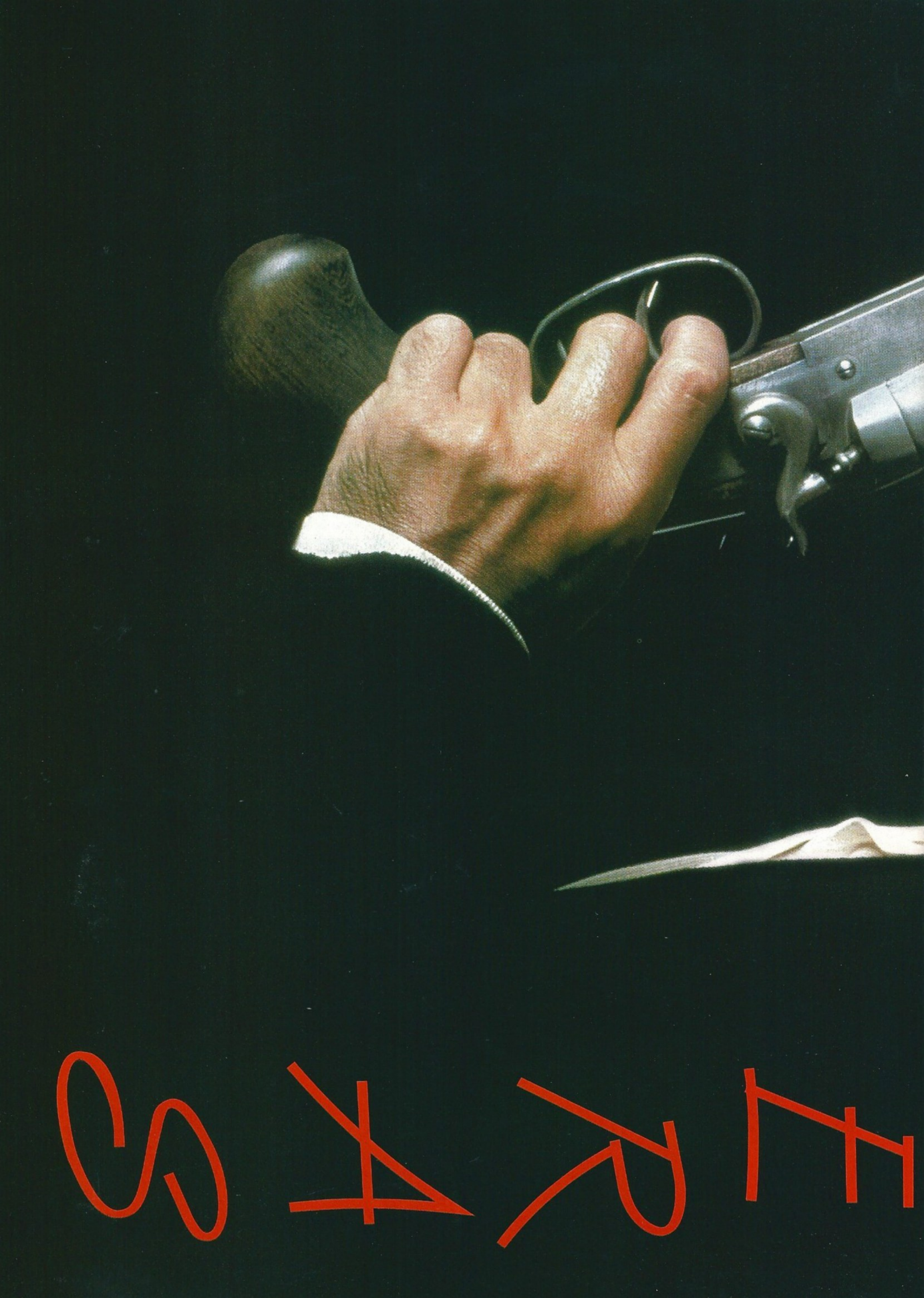
Szép lassan helyére került életünkben a videó, bár egy-egy friss mozifilm kalózfelvétele el-elcsábított. A tékásoknak borzasztó jó orruk volt. Elöl a pulton a hivatalos kínálat. Aztán rövidesen kiszúrták, ki mire vevő, és úgy a hatodik-hetedik alkalommal diszkréten odacsúsztatták pult alól a „fekete listát" a kalózfelvételekkel. Utóbb mindig megbántam, borzasztóan rossz átjátszások voltak. A kedvenc tékám a Váci utca sarkán volt (ma már megszűnt). Ott időnként komoly véleménycserére-ütközésekre került sor a törzsközönség között, viszont az egyik eladósráccal nagyon egyezett az ízlésünk, magánemberként is sokat csereberéltünk filmeket.

A szomszéd utcában a Vicónál meg olykor kiszólt a leányzó, hogy most jött valami nagyon hülye és unalmas film, eltette, a kutyának sem kell, nekem biztos tetszeni fog. Az ember sokat megtud ismerőséről, ha végignézi kazettagyűjteményét. Kiderült, hogy rém okos barátom, akivel kizárólag Mozartról és Nietschéről lehetett beszélgetni, a polcon leghátul dugdossa a Pretty Womant. Azzal magyarázta, hogy jó a zenéje. X viszont olyan filmekre rázódik fel, mint a Párizs, Texas meg az Oltalmazó ég, pedig eddig csak bugizni láttad. Az érem másik oldala, hogy rólad is sok minden kiderül. Hitvesemtől nagy nehezen elkunyerálták Bach Máté passiójának valami hiperszuper felvételét. Csakhogy nem találták. Sürgősen dolgom után néztem, nyugtalanul, rossz lelkiismerettel. Hazatérvén még mindig keresték. Azután kitört a balhé. A hitves rosszat sejtve szortírozta polcomon a hosszú kazettasort, melyek változatos címeket viseltek: Twin Peaks 1. rész, Twin Peaks 2., 3., 4., 5. rész, Twin Peaks 31. rész stb. Megvolt az egész tv-sorozat. Az egyiken átütött az előző cím: Máté passió. A kolléga udvariasan, ámde döbbenten kérdezte: mondd, normális a feleséged?

Hála Istennek, megszűnt a videomagnó státuszszimbólum lenni. Természetes, hogy minőségben, márkában, árban különböznek, de a szerényebb is gyakorlatilag elérhető, s ha nem gyömöszöljük bele fordítva a kazettát, akkor remekül működik. A mai mozijegyárak mellett meg határozottan előny, ha kivárják a film videópremierjét. Én például az olyan moziművekért, mint a Rambo, Terminátor, nem ostromlom meg a pénztárakat, de szívesen megnézem otthon. Kialakultak a házi kategóriák: 1. röhögős film, 2. megtisztító, könnyeket facsaró film, 3. olyan jó kis piff-puff, 4. izgalmas. Mindegyik műfajsemleges kategória. Az Annie Hall például rendszeresen új „címkét" kap, hangulattól függően (na jó, piffpuff még nem volt). Horrort nem tartok. Helyette napilapokat olvasok és tévéhíradót nézek. És persze meghallgatom Tücsök barátom e témakörbe vágó, mindig naprakész filmhíreit.

Garamvölgyi Katalin

video
magazin
BAND

video magazin
Salma
Hayek

KÉT KIS NAGY GOND

Kedves videózást szerető anyukák és apukák! Tegyék szívüket a kezükre, és válaszoljanak őszintén: vajon eleget foglalkoznak-e csemetéikkel? Nincs-e olykor lelkiismeretfurdalásuk, hogy többet kellene törődni gyermekeikkel? Vagy nem gondoltak-e arra, ha már nagyon elfoglaltak, jó lenne egy nevelő, aki távollétük alatt mégiscsak odafigyel a gyerkőcökre, megírták-e a leckét, s illedelmesen köszönnek-e a szomszéd néninek?

Ha igen, ha nem, érdemes megnézniük a *Két kis nagy gond* (Two Much Trouble) című vígjátékot, melyből sok kérdésre választ kaphatnak...

A film szerint történt egyszer, hogy a Van Arsdales családban a mama és a papa túl elfoglaltak voltak ahhoz, hogy szeretettel figyeljenek pajkosan rosszalkodó ikreikre. Még abban sem voltak biztosak, mikor van az ikrek születésnapja. A gyermekek nevelőnője azonban nem feledkezett el róla, de meg is bánta: Jason ugyanis felrobbantotta a szülinapi torta gyertyáit, maradandó nyomokat hagyva testvére arcán. Jobb híján azonnal felmondott, így új pótmama után kellett nézni. A családfő sok jelölttel beszélgetett, de egyikőjük sem nyerte el tetszését. Mivel azonban a papának és a mamának sürgősen Párizsba kellett utaznia egy fontos üzlet ügyében, a gyerekeket az utolsó jelölt, Edie őrizetére bízták. Edie a gyerekek titkos hirdetésére jelentkezett: *„könny munka, sok játék, egésznapos üldögélés"* – írtá az ikrek, s Edie-nek bizony jól jön ez az állás, hiszen éppen most szabadult a női börtönből, ahol rablás miatt kellett csücsülnie néhány évet. A frissen szabadult hölgy különösen örül új állásának, amikor egy talkshow-ban meghallja, miként lehet gyermekeket pénzért eladni. Edie-t felvillanyozza a különleges lehetőség: volt börtöntársa talál is vevőt a csemetékre, de az üzlet meghiúsul: a gyerekek rosszul viselkednek.

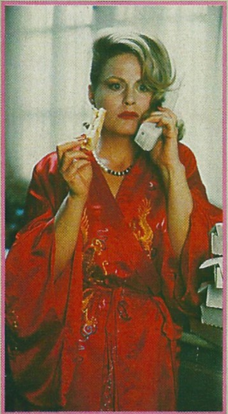
Edie ezért úgy dönt, hogy az újabb eladási próbálkozás előtt az ikreknek szigorú nevelési programon kell átesniük. A fiatalok az új nevelési módszer hatására kivirágoznak, Edie is megváltozik sikere láttán, s rájön, milyen jó is törődni a gyerekekkel. S hiába van meg az új vevő, a gyerekek már nem eladók. Az időközben Párizsból hazaérkező szülők meglepve tapasztalják, hogy az ikrek igencsak megváltoztak: udvariasak, aranyosak, kedvesek. S ha így van, Edie-re talán már nincs is szükség. El is küldik a háztól, ám a gyerekeknek fáj a szívük nevelőnőjük után, ezért inkább újra rosszak lesznek, csak hogy jobb belátásra bírják szüleiket, hogy visszahozzák számukra Edie-t.

Fekete komédia tündérmese érzéssel *Michael James McDonald* rendező első játékfilmje, melynek forgatókönyvét is ő maga írta. Edie személyében egy ellen-*Mary Poppinst*, egy abszurd főszereplőt keltett életre, s különös szituációt hozott létre. A rendező még a gyerekszereplőktől is elfogadott tanácsokat, hogy minél őszintébb, életszerűbb legyen az alkotás.

„Büszke vagyok arra, hogy ezt a kockázatot vállalhattam, s ez lehet az a film, amely jó néhány karriert elindíthat az útján" – mondja a rendező, bízva egyben a saját-jában is.

Edie szerepét *Beverly D'Angelo (Zűrös manus, Jack, a villám, Karácsonyi vakáció)* játssza, akinek ez a tizenkilencedik(!) játékfilmje a magyarországi videótékákban. *„Az az érzés, melyet Edie érez a gyermekek iránt, közelebb áll a szeretethez, mint bármi, amit a gyerekek eddig ismertek"* – mondja szerepéről. *„Ez a nő szemszögéből nagyon ironikus, hiszen ő egy ex-börtöntöltelék, aki olyan emberek közé kerül, akik kevesebbet törődnek egymással, mint amit ő valaha is el tudott képzelni."*

Legendás filmek főhőse vagy fontos karaktere a bérgyilkos, ez a pénzért bárkit gondolkodás nélkül likvidáló különc. Modern változata valószínűleg a politikai gyilkosságok divatjával együtt tűnt fel, de ő maga politikán kívül álló személy. Mindenfajta ideológiai elkötelezettség összeegyeztethetetlen e hivatással, hiszen a párthoz tartozás vagy egyéb politikai állásfoglalás hitet és bizalmat feltételez. Márpedig a bérgyilkos egyedül kell hogy dolgozzon, mert csak önmagában bízhat. Gyilkos bárkiből lehet, aki ráérzett a vér édes ízére, és van benne kellő gátlástalanság, hogy elvegye mások életét; bérgyilkos nem lehet akárki: ez a „szakma" legjobbjait megillető elnevezés. A gyilkos gyakran kontár, zöldfülű vagy egyszerűen primitív. Az igazi bérgyilkos par excellence profi. Minden ügye fontos ügy: a komplikált esetek szakembere. Egy hibás lépés az életébe kerülhet, épp ezért nemigen hibázik. Jéghideg, befelé forduló és filozofikus. A bérgyilkos alig szól, hangját soha nem emeli fel. A szavakkal épp annyira takarékoskodik, mint a tettekkel.

Kezdetben voltak a western-nek fejvadászai, akiket legutóbb *Jim Jarmusch* is megörökített a *Halott emberben* (Dead Man). Majd a krimik közvetlen modorú, sármos szupernyomozói mellett feltűntek a megfontolt profi gyilkosok különféle nagyon vagy kevésbé visszataszító korszerű típusai, egészen a *Bérgyilkosokig* (The Assassins).

Női gyilkosok

A bérgyilkolás igencsak férfias időtöltés. Ám annál érdekesebb az ismerős történet, ha felcseréljük benne a nemeket. *Luc Besson* kitalálta a divatos szerelésbe bújtatott, fiúsan törékeny állami bérgyilkosnőt, *Nikitát*. A kilencvenes évek legelejének egyik legnagyobb francia filmszenzációja minden bizonnyal a *Nikita* volt. *Luc Besson*, az addigra már jó nevet szerzett rendező remek kísérlete arra, hogy összebékítse egymással a kemény krimi és a punk ellenkultúra világát. Nikita *(Anne Parillaud)* ugyanis a mű elején még mint valódi punklady jelenik meg, aki alig lát a drogoktól, s jószerivel az se jut el a tudatáig, hogy az éjszakai rablás, melyben részt vett, balul sült el, s már a terrorista-elhárítók keze között van. A film első részében a titkosszolgálat agymosó munkáját nézhetjük végig: íme, így csinálnak egy rosszlányból bérgyilkos titkosügynököt. Csépelik, megalázzák, de azért nem is olyan rossz neki. S mivel Nikita nem akármilyen lány, felismeri, az együttműködés számára a túlélés egyetlen esélye. Úgy törik be, hogy közben nem törik be. Parillaud emlékezetesen alakítja a később fogalommá vált ellenhőst, akihez a Tilos az Á női vendégei úgy szerettek volna hasonlítani. A túlélési főpróba is nagyszerűen sikerül – miután Nikita kinyírt vagy három-négy embert egy elegáns étteremben, egérlyuknál nem sokkal nagyobb nyíláson távozik, viszonylag ronggyá szakadt nejlonharisnyában. S itt váltsunk egy pillanatra: a Nikita már annyira kultuszfilm, hogy megtörtént vele a szinte lehetetlen: amerikai filmesek csináltak belőle – lényegesen gyengébb színvonalú – hollywoodizáló változatot *A bérgyilkosnő (Point of No Return)* címmel. A *Bridget Fondával* újjászületett műben az amerikai nemzeti filmkészítési hagyományoknak megfelelően nem fordulhat elő az előbb említett szakadt harisnyanadrág, a hitelesen vérző hősnő: *John Badham* filmjében a punk kultúra is csak punkish. Ez a legtöbb, amit mondani lehet róla.

Az is igaz azonban, hogy Hollywood már jóval Luc Besson előtt kitalálta a szoknyába bújtatott halálos ítéletet. Ott volt például *Johnny Guitar*, a félelmetes halálosztó nő, aki a végzetes *Joan Crawfordban* öltött testet egy 1954-es moziban. Johnny Guitar, aki brutális férje elől menekült banditák közé, a legenda szerint olyan jól bánt a fegyverrel, hogy illuminált állapotban is biztos kézzel talált célba. És gondolhatunk a maffia *Kathleen Turner* bőrébe bújtatott terminátornőjére a *Prizzik becsületéből* (Prizzi's Honor), aki előbb csáberejével hatott a sötét, buta gengszterfőnök *Jack Nicholsonra*, s még ágyba is bújt vele, mielőtt lenge alsóneműben neszszeszeréből előkapta volna hangtompítós pisztolyát .

A típusok

Luc Besson, a bérgyilkos és búvárspecialista filmrendező szerint

PÉNZT ÉS ÉLETET!

Bérgyilkosok filmeken

igenis léteznek bérgyilkos típusok. Két évvel a *Nikita* után ismét a profi gyilkosok különleges típusával rukkolt elő. *Leon, a profi,* azaz *Jean Reno, A nagy kékség* mélymerülő világbajnoka, elmaradhatatlan drótkeretes hivatalnokszemüvegében, ezúttal mint hivatásos bérgyilkos, magányosan üldögél egy lepattant bérház igénytelenül berendezett odújában, míg be nem csenget ajtaján esdeklő tekintettel a szomszédék 12 éves Mathildája *(Nathalie Portman),* akinek egész családját egy korrupt drogrendőr-különítmény pár perccel azelőtt írtotta ki. Leon eleinte habozik, hiszen ő is csak egy hivatásos gyilkos, majd bizonytalanul ajtót nyit. Nemsokára Mathilda már írni-olvasni tanítja Leont, aki cserében a bérgyilkolás mesterségére okítja a belevaló ifjú hölgyet. A két magányos lélek között mély barátság szövődik. Nekilátnak, hogy profikhoz illően bosszút álljanak Mathilda családjának gyilkosain.

A bosszú

Az erőszak megsemmisíti a boldogságot, s ha a szelíd ember megtagadja a viszonterőszakot, megtörve ezzel a bosszú ördögi körét, szembekerül az őt környező világgal. Azonkívül az erőszak eszközei annyira kifinomultakká váltak, hogy már-már önálló életet élnek. Könnyen eltérítik eredeti céljaitól az erőszak egykor szelíd alkalmazóit. S így azután lehetetlen feheren-feketén megkülönböztetni, az erőszak helyes vagy helytelen, törvényes vagy törvénytelen, véres vagy vér nélküli. Ha a bosszúvágy egyszer gyökeret vert, képes életfogytiglan űzni-hajtani az embert, és némelyeket ez hihetetlen teljesítményekre tesz képessé. Ilyen volt *Johnny Guitar*, vagy a *Volt egyszer egy vadnyugat Charles Bronson* által megformált pisztolyos hőse, aki két évtized elteltével egy neowesternben még a halálnál is gyorsabb *Sharon Stone*-ban lelte meg női alteregóját, a vadnyugat laza erkölcsű, megkeményedett lelkű lányában, aki fiatal életét arra tette fel, hogy revansot vegyen apja gyilkosán. Ezért benevez egy élet-re-halálra folyó pisztolypárbaj-versenybe, s ha elég ügyes, a végén puskavégre kaphatja a kegyetlen bírót, *Gene Hackman*t, aki egyelőre még bérgyilkos bandája élén a vadnyugati porfészek teljhatalmú ura. Az egész kísértetiesen hasonlít arra, ahogy *Bronson* próbál

Nikita

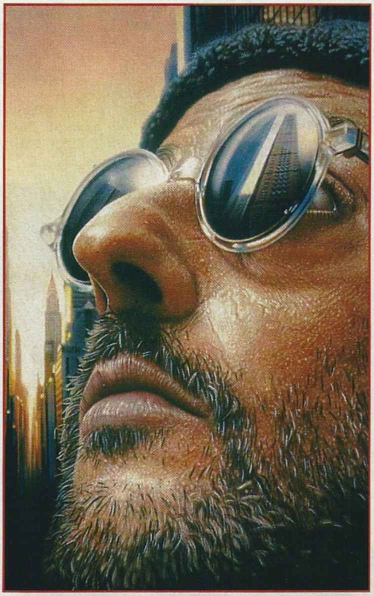
érvényt szerezni az igazságnak *Sergio Leone* filmjében. Még egy érdekes Stone–Bronson párhuzam: mindketten újabb bosszútörténeteket forgattak. Bronson család nélkül maradt, jól szituált mérnökként ritkította saját szakállára a fegyveres utcai útonállók sorait, az árvaságra jutott Sharon *A specialista Sylvester Stallone* segítségével a szervezett bűnbanda vezérét, *Eric Roberts*et vonta ki a forgalomból.

Ki ölte meg Kennedyt?

Nem tudja senki. És aki tudja, az hallgat. *John Fitzgerald Kennedy*re, az Egyesült Államok egykori demokratapárti elnökére 1963-ban Dallasban leadott lövések máig kiderítetlen körülmények között dördültek el. A merénylettel gyanúsított *Lee Harvey Oswald*ot, miközben tárgyalásra kísérték, *Jack Ruby* lőtte le. Ám sokan sejteni vélték, hogy a gyilkosságlánccolat mögött magasabb kormányköröket érintő, szerteágazó összeesküvés húzódik meg. A szigorú titoktartás mellett folyó nyomozás iratai a Warren-bizottság dossziéjában gyűltek, miközben az alkotói szabadság jogán írók és filmesek mondhatták el saját verzióјukat az elnökgyilkosságról az ismert(?) és ismeretlen bérgyilkosokról és az összeesküvésről. A legnevesebb *Oliver Stone* alkotása, a *J.F.K.*, a *Jim Garrison* New Orleans-i főügyészt alakító *Kevin Costner*rel a főszerepben, mely újra *elgondolkodtatta* egész Amerikát.

*Antonioni*nál is felfedezzük a politikai bérgyilkosság nyomait, szimbolikus megfogalmazásban, 1966-os, *Nagyítás* című, máig népszerű, hipnotikus erejű popkultúra parabolájában. Az esetet egy divatfotós szemlélődő szemszögéből közelíti meg, aki egy kihalt londoni parkban fényképezőgépét céltalanul kattogtatva lencsevégre kapja egy szép fiatal nő *(Vanessa Redgrave)* és egy politikus külsejű idős úr szerelmi légyottját. A film legizgalmasabb jelenete, amikor a fényképek nagyítása közben az egyik felvételen egyre kivehetőbben előrajzolódnak egy pisztolyával célzó bérgyilkos kontúrjai.

Fred Zinnemann is érdekes nézőpontot választ a műfaj mára klasszikussá vált darabja, *A Sakál napja* (The Day of The Jackal) című *Frederick Forsyth*-bestseller, adaptációban. Egy De Gaulle tábornok ellen tervezett, 1963-ra datált (a Kennedy-gyilkosság éve) merénylet előkészületeit követi nyomon. Egy közelebbről kiderítetlen személyazonosságú, Sakál névre hallgató macho stílusú bérgyilkos munkamódszerét mutatja be, szinkronban az intuíció alapján nyomozó rendőrség ellenakcióival. Még sehol a mobiltelefon vagy a komputeres analízis. Mint technikai segédeszköz, csupán egy ódivatú telefonlehallgató készülék mágnesszalagjai pörögnek a nyomozást vezető bizottság tagjainak magántelefonjaira kötve. A hol hittérítő, hol dán tanár, hol sportos úrifiú vagy épp háborús rokkant öregember külsejű Sakál *(Edward Fox),* már-már James Bond à la 60-as évek, lopott útlevéllel, saját és elegáns sportkocsija azonosító adatait ötletesen variálva csúszik át újból és újból a tit-

Leon, a profi

kosszolgálat egyre szorosabbra záruló gyűrűjén. Ám történelmi tény, amit *Zinnemann* is tiszteletben tart, hogy szemben Kennedyvel, De Gaulle tábornok ellen nem követtek el sikeres merényletet, 1969-ben önként mondott le.

Sakál tehát elpuskázta a dolgot. Ám finoman árnyalt bűnözőfigurájában megcsillant egyfajta szellem, ami már-már a pozitív hős színeiben tüntette fel. Küldetést teljesített. Mint katona, kíméletlenül ölt, ha az útjába álltak. Nem szépítette a dolgot: ő ebben a hajszában a Sakál volt.

Még mindig a 60-as, 70-es évek hidegháborús korszaka, amikor az állami titkosszolgálat és illegális szervezetek élik virágkorukat. New Yorkban a Central Park körzetében egy Babe Levi *(Dustin Hoffman)* nevű történelemszakos egyetemi hallgató fut versenyt az életéért náci bérgyilkosokkal, merő félreértésből, amitől napi futóedzései és történelmi ismeretei egészen új értelmet nyernek. Az 1976-os, ma is élvezetes és gondolati tartalmat sem nélkülöző krimivel *(Marathon életre halálra) Schlesinger* azt a kétes mondanivalót sugallja, hogy a politika nem más, mint rettenetes öregurak életveszélyes játéka.

A kívülállás filozófiája

1975-ben *Sydney Pollack* rendezett *Robert Redford*dal a főszerepben politikai krimit *(A keselyű három napja)*, melyben *Max von Sydow*, az elsősorban *Bergman*-filmek vívódó hőseként ismert svéd filmszínész alakított bérgyilkost. Megnyerő személyisége azt a furcsa lélektani helyzetet idézte elő, hogy miközben a néző tiszta szívből drukkolt a bérgyilkos ellen küzdő, pontosabban az az elől menekülő Redfordnak, a bérgyilkost is megszerette higgadtsága, bölcsessége miatt. Max von Sydow ugyanis filozofikus bérgyilkost alakít Pollack filmjében: egy „baráti" beszélgetés során megpróbálja Redfordot is rávenni, csapjon fel bérgyilkosnak, mondván: tulajdonképpen nyugodt szakma ez, töprengő és logikusan gondolkozó személyeknek való. Sydow rövid expozéjában meghirdeti a kívülállás filozófiáját mint gyakorlatba való átültetésre egyedül érdemes teóriát. A bérgyilkos eszerint a politikai irányzatokon felül- avagy kívülálló s az azokhoz tartozást kínosan kerülő polgár, aki korrekt üzleteket köt: aki megfizeti, az megkapja a kért hullá(ka)t. A Sydow-féle bérgyilkoseszme másik alapköve a rendíthetetlen nyugalom megőrzésének követelménye. A görög sztoikusok ataraxiának nevezték ezt a filozófusi erényt. Sydow az igazi profi. Kényelmes ruhákban járó európai úriember, aki maga csak szükség esetén végzi el a piszkos munkát. Inkább dolgoztat. Mielőtt egyik hitmanje szitává lőne egy feltűnően szép távol-keleti lányt, Sydow udvariasan, halk hangon megkéri a hölgyet, álljon el az ablaktól, vagyis ne csináljon botrányt. Megértő, mint egy kedves idegen bácsi a játszótéren. Emberei a bő postásköpeny alatt géppisztolyt hordanak, és néhány perc alatt egy irodányi embert likvidálnak, ha kell. Sydow a géppisztoly helyett esernyőt hord, szabadidejében valószínűleg a világ nagy múzeumait járja, könyvritkaságokat és becses kéziratokat gyűjt. Távoli rokona a *Polip*ból megismert s a maga nemében szintén hipnotikus hatású gazember, Espinoza, aki lebilincselő műveltségével emelkedett ki az olasz maffiózók mocsaras világából.

Testőr vagy bérgyilkos

Jó néhány film végignézése után kezd kikristályosodni előttünk, hogy a bérgyilkos valamely háborúban (vietnami, koreai) különleges feladatokra kiképzett veterán katona, aki szaktudását békeidőkben a munkaerő-feketepiacon jól fizető könnyű munkaként kamatoztatja. Beszállni talán könnyebb, mint kiszállni. Az igazi vászonra kívánkozó konfliktus akkor bontakozik ki, amikor úgy dönt vagy úgy alakul, hogy utolsó megbízatását teljesíti. Amikor az *Egy bérgyilkos naplójá*ban (The Diary of a Hitman) a kiérdemesült *Forest Whitaker* hasonló elhatározásra jut, még meglátogatja utolsó kliensét, *Sherilyn Fenn*t, de végül inkább tűzbe menne a lányért, és inkább megvédi megbízóitól. A szépség és/vagy szelídség vagy valami megfoghatatlan élmény hatására a filmtörténet számos más bérgyilkosa hasonló érzelmi metamorfózison esik át. A már említett *Leon, a profi* végül életét is odaadja védencéért, vagy a *Ponyvaregény*ből a flegmatikus gyilkos, *John Travolta*, aki amikor nem a maffia klienseivel kell foglalkoznia – testőri minőségben –, a túladagolt Uma Thurman életét menti meg. A *Több, mint testőr*ben épp ellenkezőleg, egy biztonsági emberből lett bérgyilkos kamerába épített lőfegyverrel veszi célba az Oscar-díjat átvenni készülő popcsillagot *(Whitney Huston)*.

Jeff Fahey a *Foglalkozása bérgyilkos* című krimiben sokoldalú, nindzsaszerű besurranó specialista, a különlegesen kiképzett s veterán típusból, aki mivel az igazságszolgáltatás is helyenként korrupt, egy ügyvéd megbízásából vesz részt a joghézagok kitöltésében. A kliensek nevét egy újság apróhirdetés rovatában kapja meg. Élete utolsó nagy ballépése, amikor felvállalja egy halott fegyverkereskedő pénzes fiatal özvegyének testi-lelki védelmét.

És mi a helyzet a nindzsákkal Japánban? Lássuk *A préda* című filmet. Egy kissé sután viselkedő amerikai üzletember *(Christopher Lambert)* italát kortyolgatja egy bárban, amikor észreveszi, hogy egy szempár tapad rá, egy igéző szépségű japán lányé *(Joan Chen)*. Lehet, hogy konzumnő, de nem számít. A nő kedvesen mellé telepszik, s még azon az éjszakán egymáséi lesznek. A férfi maradna még, de a nő szelíden kituszkolja a szállodai szobából. Ekkor három nindzsa érkezik, és szertartásosan felkészülnek a rituális kivégzésre, majd a visszatérő Lambert szeme láttára az egyik nindzsa egyetlen kardvágással lenyisszantja a nő fejét. A történet kimeneteléről talán annyit, hogy Lambert, aki Nagoyában maga sincs biztonságban a nindzsáktól, a szép japán nő iránti nosztalgiából is, egy szamurájtól vívóleckéket vesz.

A szamuráj- és nindzsaiskola összecsapása életre-halálra a hagyományos, ősi japán fegyvernemekben legalább annyira látványos, mint *Banderas* és *Stallone* vesszőfutása a *Bérgyilkosok*ban (Assassins), *Richard Donner* filmjében. Most, amikor a világpolitikában a szembenálló frontok határvonalai egybemosódtak, születtett bérgyilkos terem *(Antonio Banderas)*, aki fegyverét egy ismerős forgatókönyv szerint a leköszönő hidegháborús profi király *Stallone*ra irányítja. A trónfosztás elmarad, talán az információval üzletelő magányos társ, Electra, azaz *Julianne Moore* közreműködése miatt. Banderas vérmes reményű bérgyilkosát a profik történelemformáló képessége inspirálja. *Travolta*, a *Szóljatok a köpcösnek* című filmes-bérgyilkos szatírában mint sokat foglalkoztatott maffia-pénzbehajtóból előlépett filmproducer – ahogy már a *Ponyvaregény* hasonló szerepkörében is lakonikus pimasz bájról tesz tanúságot. A gengsztervilág és a színműírás kapcsolatában *Woody Allen* is azon a véleményen van *Lövések a Broadwayn* című mozijában, hogy bizony belülről és alaposan kell ismernie a bűnözővilágot annak, aki jó krimit akar írni.

M. – V.

COMET
Professzionális VHS
videókazetták profi
felhasználók részére
5-től 210-percig, 5 percenként
tetszés szerinti hosszban
Standardtól a csúcsminőségig
1000 db-ig 24 órán belül
NTSC szabvány szerint is
– műsoros kazettához
– oktatókazettához
– reklámkazettához
– VHS-kamerákhoz
Megrendelés:
Tel.: 06-26-326-226
Fax: 06-26-325-102
Minőségi fokozatok:
BASF Super High Grade Back Coated
BASF High Grade Back Coated
BASF High Grade
BASF Super Grade
Added Value by BASF
BASF
COMET
COMET
COMET

Szilágyi G. Gábor:

A James Bond-sztori IV.

XI. A KASZKADŐRÖK

A James Bond-filmek első kaszkadőre *Bob Simmons* volt, akinek kapcsolata a sorozattal a *Dr. Nóval* kezdődött és egészen a Dalton-korszakig tartott. Mint Action Arrangernek, első munkája az volt, hogy a kezén mászatott egy mérges madárpókot. Két évtizeddel később, a *Polipkában* már huszonhárom kaszkadőrt vetettek be, a *Halálvágtában* pedig harmincegyet.

A kaszkadőrök kezdetben univerzális szakemberek voltak, később az egyre tökéletesedő technika és a munkájuk iránt hallatlanul megnövekedett igény miatt fokozatosan szakosodtak, egy-egy területre specializálták magukat, például verekedés, autózás, ugrások, helikoptervezetés stb. A Bond-filmeknél is ilyen különálló, összeszokott csapatok dolgoznak, és ezek sokszor egymással párhuzamosan, egy időben forgatják az autós, repülős vagy éppen víz alatti jeleneteket.

Broccoli Bondjai mindig is híresek voltak a nagyszerű kaszkadőri munkáról. Különösen megmaradtak az ember emlékezetében a *Willy Bogner* síbajnokkal felvett jelenetek, mint például az előjáték *A kém, aki szeretett engem*ben, de még inkább a gyilkos hajsza a *Szigorúan titkos*ban. Ez utóbbiban a végletekig kijátszott szituációkat – Bondot a szuperkemény orosz ügynök akarja eltenni láb alól – ügyesen ötvözik a meghökkentő, humoros jelenetekkel. Így amikor a sísáncra felkényszerített Bond párhuzamosan jön le egy másik ugróval, a megzavarodott orgyilkos nem tudja lelőni, vagy amikor a jégmotorosok elől a zsúfolt sípályáról a bobpályára menekül, ahol éppen verseny folyik!

Külön fejezetet érdemelne az autós trükkök sora, hiszen gyakorlatilag nincs olyan Bond-film, amelyben kisebb-nagyobb mértékben ne fordulnának elő. A legnagyobb anyagfelhasználás az *Élni és halni hagyni*ban volt, amelyben huszonhét motorcsónak, húsz személyautó, nyolc repülőgép, három motorkerékpár és egy emeletes londoni városi busz szerepelt. A forgatás után – talán mondani sem kell – már egyiket sem lehetett használni.

Az autós trükkök terén azonban vitathatatlanul a *Gyémántok az örökkévalóságnak* egyik jelenete vezeti a sort. Ebben James Bond piros Ford Mustanggal menekül üldözői elől, időnként két kerékre állítva az autót. Az egyik legfantasztikusabb jelenetben a szuperkém a kocsit jobb kerekeire állítva kezdi meg a gurulást, míg a következő pillanatban már a bal oldalán folytatja azt. (A vágó nem állt éppen feladata magaslatán!)

A Bond-filmekben számos híressé vált kaszkadőrjelenet van, kezdve a gibraltári szikláról történő autós leugrástól a görögországi Metaforák felhőkbe vesző sziklaormának megmászásáig. Alighanem azonban valamennyin túltesz az a lélegzetelállító mutatvány, melyet a *Goldeneye – Aranyszem* főcím előtti nyitójelenetéhez vettek fel. Ebben *Wayne Michaels* kaszkadőr hajmeresztő gumiköteles ugrást hajt végre a kétszázharminc méter magas, Locarno közelében lévő Contragát tetejéről. Teljesítménye egyben a stabil objektumról való leugrás világrekordja is lett.

XII. A TRÜKKÖK

A fikció és a realitás határainak összemosására kiválóan alkalmas a fantasztikum, a látványosság. E hatás megvalósítására nagyrészt a speciális effektusok alkalmazásával, azok halmozásával kerülhet sor. Nos, erre is mindig sokat adtak a Bond-filmekben. A soha nem látott trükkök, a meghökkentő megoldások ugyanúgy hozzátartoznak a sorozathoz, mint a címszerepet alakító aktuális színész személyes vonzereje.

A trükkök mindig az adott kor legmagasabb színvonalának megfelelő technikai apparátussal készülnek, rengeteg eredeti ötlet, újdonság felhasználásával. Erre olykor szükség is van, mert amikor az egyéni képesség, ügyesség és intelligencia már nem segít, akkor működésbe lépnek a szuperkém részére Q boszorkánykonyhájában kikísérletezett technikai eszközök, felszerelések: a visszafelé elsülő szivar, a hipermágneses karóra, a nyitásra robbanó aktatáska, az egyszemélyes hátizsákrakéta, a bőröv, melynek csatjából húszméteres, nagy teherbírású sodronyt lehet kilőni, a páncélozott autó és így tovább. A Q által fabrikált fantasztikus szerkentyűk világszerte megragadják a közönség képzeletét. Az ötletek a legkülönfélébb forrásból jönnek, a trükkstábtól, a művészeti stábtól, a rendezőtől, Broccolitól, s a filmben közreműködők közül is sokan álltak már elő jobbnál jobb ötletekkel. *„A legtöbb szerkentyű, amit kitaláltunk, nincs messze attól, amit a közeljövőben ki fognak fejleszteni”* – állítja *Michael Wilson*, a *Goldeneye – Aranyszem* egyik producere. *„Csupán kicsivel járunk a valóság előtt, és az idő múltával ugyanezek az ötletek meg fognak jelenni a való életben.”*

Ide tartozik az az információ, amely a Nyolcvanas évek végén az egyik nyugatra disszidált magas rangú KGB-ügynöktől származik. Eszerint a szovjet titkosszolgálat figyelemmel kísérte a Bond-filmeket, szakmai szempontból tanulmányozta azokat. Bármennyire is nevetségesnek tűnik mindez, a hatvanas évek elején, amikor még létezett a vasfüggöny, felépült a berlini fal, folyt a fegyverkezési verseny, minden új információ hasznos lehetett, különösen hogy a KGB vezetői úgy gondolták: a filmben látható technikai újdonságok egy részét Nyugaton már kikísérletezték vagy éppen a film ötletei kapcsán próbálják előállítani.

Az előbb már szó esett az autókról. James Bond Aston Martin DB 6-ja – a *Goldfinger*ben feltűnt autót még a forgatás kezdete előtt, az 1964-es Motor Show alkalmával bemutatták a közönségnek – különleges, rafinált dolgokra képes. Ahogy az egy kémautótól elvárható, golyóálló üvegekkel rendelkezik, a fényszórók mellé géppuskákat építettek be, a kocsi tengelyeiből gombnyomásra éles kések ugranak ki, amelyek felhasítják az elhaladó kocsik gumiját. De képes az autó saját maga eregette ködfüggönybe is burkolózni,

így rejtőzve el üldözői szeme elől. A legmodernebb hírközlő eszközök biztosítják, hogy a szuperügynök bármikor képes legyen felvenni a kapcsolatot főnökeivel, illetve azok nyomon követni őt. Végezetül a „csodafegyver": a vezető melletti ülésbe beépített katapultrendszer, mely a fedél megnyitása után eltünteti a kocsiból a nemkívánatos utast. A 007-es persze azért más típusokat is használ. Az angol gépkocsigyártók legnagyobb bánatára az új Bond-filmekben már német szolgálati autókon furikázik a brit ügynök. *Timothy Dalton* például Audi Quattro 80-ason, *Pierce Brosnan* pedig az új BMW Z3-as, nyitott, kétüléses sportkocsin száguld.

Mindezek ellenére, különösen a hatvanas években forgatott Bond-filmek, a technikát nézve nagyon hamar elavultak, és kiváltképp mai szemmel figyelve őket, esetenként nagyon kezdetlegesnek vagy éppen primitívnek hatnak. A magyarázat abban rejlik, hogy azóta rengeteget fejlődött a trükktechnika, illetve hogy a *George Lucas*-féle trükkgyár, az Industrial Light and Magic képi csodáin nevelkedett ifjúság nehezen tudja vagy nem is akarja ezeket a megoldásokat elfogadni, megemészteni.

Persze a korai mozik többségében is található olyan epizód vagy jelenet, amely még a mai szuperprodukciókhoz szokott néző szemében is tiszteletet parancsol. Itt van például mindjárt a *Tűzgolyó* fináléja, ez a lenyűgöző, hatalmas méreteket öltő tenger alatti összecsapás, amelynek egy hajóroncs körüli békaemberes, szigonypuskás, -pisztolyos háborújában több tucatnyian vettek részt – az utánpótlás, az erősítés helikoptereken érkezett – minitengeralattjárók társaságában. A nagyszerűen megtervezett és kivitelezett víz alatti csatajelenetek egyébként *Lamar Boren* operatőr és *Ricou Browning* rendező keze munkáját dicsérik.

A Tűzgolyó azonban másról is híres. A film kitűnő speciális effektusaiért – *John Stears* fogta össze a csapatot – elnyerte az Oscar-díjat, és mint ilyen, az egyetlen a Bond-filmek között. Még a *Moonraker* volt az, mely ugyanebben a kategóriában eljutott a jelölésig, de azután a szavazásnál a *Nyolcadik utas:* a Halállal (Alien, 1979) szemben már semmi esélyes sem volt.

XIII. A ZENE

A legtöbb Oscar-jelölést azonban a filmzenék, egészen pontosan a címdalok hozták, szám szerint hatot. Nyerni viszont egyszer sem nyertek! E dalok szerves részei a sorozatnak, és egészen a legutolsó filmig minden esetben Maurice Binder látványos, légiesen könnyed főcímképei, montázsai alatt hangzottak fel. (A Bond-legenda megteremtésében nem kis szerepet játszó kitűnő filmes 1991-ben halt meg, helyét *Daniel Kleinman* vette át.) A filmek címe – természetesen az eredeti – legtöbbször a dalok címe is egyben, melyek előadására a producerek kezdettől fogva a legnépszerűbb, legismertebb énekeseket, együtteseket kérték fel. A névsor igencsak tekintélyt parancsoló, hiszen többek között *Tom Jones (Tűzgolyó), Nancy Sinatra (Csak kétszer élsz)* és *Louis Armstrong* (*Őfelsége titkos megbízottja*) szerepel rajta. Közülük is kiemelkedik azonban *Shirley Bassey,* aki három alkalommal is előénekelt a Bond-kalandoknak.

A hetvenes évektől kezdve, a *Moore*-féle Bond megjelenésével a figura, illetve a filmek stílusában bekövetkezett változással párhuzamosan változtak a dalok is. *Paul McCartney (Élni és halni hagyni),* a *Duran Duran* zenekar *(Halálvágta),* majd az *A-ha* együttes *(Halálos rémületben)* felléptetése már a fiatalabb korosztályokat célozta meg, összhangban azzal az átalakulással, melyben a kimondottan felnőtteknek szóló *Connery*-korszakot fokozatosan felváltotta a családi szórakozássá szelídülő *Moore*-időszak.

A dalok mellett általában háttérbe szorul a filmek valódi zenei anyaga, a kísérőzene. A főcímeken legtöbbször *John Barry* neve tűnik fel, aki a Broccoli-féle Bond-gárda egyik állandó, stabil tagjának számított. Zeneszámai nagy szimfonikus zenekarra íródtak, amelyek a jelenetnek, a szituációnak megfelelően több-kevesebb hangszerrel, kisebb-nagyobb

JAMES BOND FILMOGRÁFIA

(rövidítések:
p. = producer, r. = rendező,
fi. = forgatókönyvíró, o. = operatőr,
z. = zeneszerző,
se. = speciális effektusok)

DR. NO (1962)

p.: Harry Saltzman és Albert R. Broccoli
r.: Terence Young
fi.: Ian Fleming azonos című regényéből (London, 1958) Richard Maibaum, Johanna Harwood és Berkely Mather
o.: Ted Moore (színes)
z.: Monty Norman
se.: Frank George
sz.: Sean Connery (James Bond), Ursula Andress (Honey Rider), Joseph Wiseman (Dr. No), Jack Lord (Felix Leiter), Bernard Lee (M), Anthony Dawson (Dent professzor), John Kitzmiller (Quarrel); Lois Maxwell (Miss Moneypenny), Peter Burton (Q), Zena Marshall (Miss Taro)
105 perc

FROM RUSSIA WITH LOVE (1963)
(Oroszországból szeretettel)

p.: Harry Saltzman és Albert R. Broccoli
r.: Terence Young
fi.: Ian Fleming azonos című regényéből (London, 1957) Richard Maibaum és Johanna Harwood
o.: Ted Moore (színes)
z.: John Barry, a From Russia with Love című dalt Lionel Bart komponálta és Matt Munro énekli
se.: John Stears és Frank George
sz.: Sean Connery (James Bond), Daniela Bianchi (Tatjana Romanova), Pedro Armendariz (Kerim Bey), Lotte Lenya (Rosa Klebb), Robert Shaw (Red Grant), Bernard Lee (M), Lois Maxwell (Miss Moneypenny), Desmond Llewelyn (Q), Eunice Gayson (Sylvia), Walter Gotell (Morzeny)
116 perc

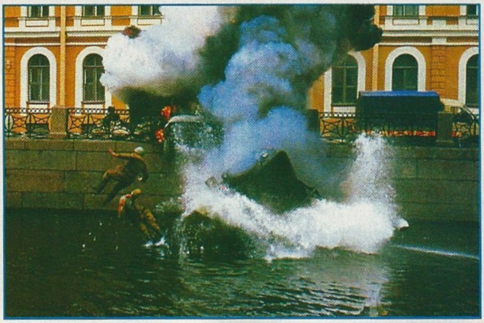
GOLDFINGER (1964)

p.: Harry Saltzman és Albert R. Broccoli
r.: Guy Hamilton
fi.: Ian Fleming azonos című regényéből (London, 1959) Richard Maibaum és Paul Dehn
o.: Ted Moore (színes)
z.: John Barry, a Goldfinger című dalt Leslie Bricusse és Anthony Newley komponálta, Shirley Bassey énekli
se.: John Stears és Frank George
sz.: Sean Connery (James Bond), Gert Fröbe (Goldfinger), Honor Blackman (Pussy Galore), Tania Mallett (Tilly Masterson), Shirley Eaton (Jill Masterson), Harold Sakata (Oddjobb), Bernard Lee (M), Lois Maxwell (Miss Moneypenny), Desmond Llewelyn (Q), Martin Benson (Solo)
108 perc

THUNDERBALL (1965)
(Tűzgolyó)

p.: Kevin McClory, Harry Saltzman és Albert R. Broccoli
r.: Terence Young
fi.: Ian Fleming azonos című regényéből (London, 1961) és Kevin McClory és Jack Whittingham történetéből Richard Maibaum és John Hopkins
o.: Ted Moore (színes, szélesvásznú)
z.: John Barry, a Thunderball című dalt Don Black komponálta, Tom Jones énekli
se.: John Stears
sz.: Sean Connery (James Bond), Claudine Auger (Domino), Adolfo Celi (Largo), Luciana Paluzzi (Fiona), Rik van Nutter (Felix Leiter), Bernard Lee (M), Lois Maxwell (Miss Moneypenny), Desmond Llewelyn (Q), Martine Beswick (Paula), Guy Doleman (Lippe gróf)
125 perc

A James Bond-sztori IV.

hangerővel szólalnak meg. Barry volt az, aki megelőzve a többi zeneszerzőt, az elsők között alkalmazta azt a megoldást, hogy nem egyszerűen csak önálló, független zeneszámokat komponált és rakott egymás mellé, hanem felépített egy központi témát, melyet azután különböző formában lebontott és variált, illetve újra és újra visszatért hozzá, nemcsak egy filmen, hanem a sorozaton belül is. (Általában *Ennio Morriconét* és *John Williamset* tekintik e módszer kidolgozójának.) A fülnek ez az ismerős hangok, melódiák által történő „megdolgozása" a tévésorozatoktól ellesett ügyes pszichológiai fogás a néző érzelmeinek befolyásolására, a sorozatra vagy annak epizódjára való ráhangolásra. Barry számai szinte teljesen nélkülözik az érzelmeket, a lágyságot, kemények, felzaklatóak és ami a legérdekesebb: – egy-két kivételtől eltekintve – mindig alárendelt viszonyban állnak a képpel, hiszen csak azzal együtt élnek, léteznek. Éppen ezért különösen furcsa, hogy valamennyi Bond-film zeneanyaga megjelent hanglemezen és kazettán is. A címdalokat leszámítva a filmzenék – így önmagukban – nehezen élvezhetők. Ez alól csak a *Nagy Bond Mozitémák* (Big Bond Movie Themes) című, folyamatosan frissített összeállítás kivétel, mely a Bond-filmek fő témáiból és főcímzenéiből válogat.

Az új Bond-film, a *Goldeneye – Aranyszem* esetében viszont a megrögzött Bond-rajongók hiányolják az eredeti John Barry-féle klasszikus téma baljós lüktetését. Új alakjában Bond *Monty Norman* hivatalos indulójára masírozik be a vászonra. Amennyire jellegtelenre sikerült a kísérőzene, annyira remek a címadó dal, melyet a néhány éves kihagyás után visszatérő rocknagymama, *Tina Turner* énekel. A dal sikeréhez nagymértékben hozzájárult a jól sikerült videóklip is. Mindez azonban kevésnek bizonyult ahhoz, hogy minden idők egyik legjobb Bond-dalát Oscar-díjra is jelöljék.

XIV. A STÁB

A Bond-filmek vérbeli profi alkotások, profi technika és profi szakemberek precíz összmunkájának eredménye. Megszületésüknél a legjobb angol – esetenként amerikai – filmesek működtek közre. A magas színvonalat tekintve lényeges szempont, hogy a stáb összetétele az idők folyamán keveset változott. A Broccoli-csapat mindig is régi, kipróbált harcosokból állt, akik az első filmtől kezdve közreműködtek a sorozatban. A korai filmeket – a *Dr. Nót*, a *Goldfingert* és a *Tűzgolyót* – *Terence Young* rendezte, aki egyébként meglehetősen lesújtó véleménnyel volt Bondról. *„Szörnyű fickó"* – jelentette ki. *„Szadista, aki hidegvérrel teszi el láb alól az ellenfeleit és kalóz módjára viselkedik a nőkkel. Alapjában véve Bond fasiszta, az SS-nél nagy karriert csinált volna."*

Az automatizált szuperhős kalandjait a továbbiakban *Guy Hamilton* (négy alkalommal), majd *Lewis Gilbert* (három esetben) rendezte, tőlük *John Glen* (öt alkalommal) vette át a stafétabotot. Glen három korábbi film vágása közben közvetlen közelről tanulmányozhatta a Bond-filmkészítés rejtelmeit, és nem kisebb nagyság elől hódította el a rendezői pálcát, mint *Steven Spielberg!* Tulajdonképpen Spielbergnek nem volt sok esélye vele szemben, lévén Broccoli szerint – bár ő maga is amerikai születésű – a kultikus, tradicionális angol figura fölött nem rendelkezhet egy amerikai mozifenegyerek. A jellegzetes és hagyományokban igencsak bővelkedő angol–amerikai vetélkedés (ellentét) eme újabb megnyilvánulásáról nyilatkozta később Spielberg, hogy amiért nem kapta meg a lehetőséget, amelyet olyannyira kívánt és áhított, bosszúból elkészítette a maga Bond-filmjét, *Az elveszett frigyláda fosztogatóit* (Raiders of the Lost Ark, 1981). Mit ne mondjunk, Indiana Jones – úgy tűnik – lekörözte James Bondot a népszerűségben és a pénztárakban egyaránt. Mindez nem akadályozta meg Broccolit abban, hogy a *Goldeneye – Aranyszem* rendezését egy új-zélandi származású rendezőre, *Martin Campbellre* bízza.

Visszatérve Glenhez, nem ő volt az első, aki vágóból lépett elő rendezővé. *Peter Hunt* az első mozitól kezdve jelen volt az ollójával, ám balszerencséjére a Lazenby-film irányítása jutott neki osztályrészül. S bár a bukásról igazából ő sem tehet, a színésszel együtt az ő Bond-pályafutása is kettétört. A továbbiakban már egyetlen filmnél sem találkozni a nevével.

A forgatókönyvet tizenkét esetben *Richard Maibaum* írta, hol egyedül, hol másokkal közösen. Jó érzékkel ültette át az eredeti regények fordulatos nyelvezetét. A nyolcvanas évek elejére viszont egyre nagyobb gondban volt, mivel a regények elfogyásával *Fleming* novelláiból kellett egy-egy egész estét betöltő játékfilm sztoriját kikerekítenie (például *Szigorúan titkos, Halálvágta).* Ez idáig viszont csak két olyan Bond-film létezik, mely úgymond eredeti for-

CASINO ROYALE (1967)

p.: Charles K. Feldman és Jerry Bresler
r.: John Huston, Ken Hughes, Val Guest, Robert Parrish, Joe McGrath, Richard Talmadge és Anthony Squire
fi.: Ian Fleming azonos című regényéből (London, 1953) John Law, Wolf Mankowitz és Michael Sayers
o.: Jack Hildyard, John Wilcox és Nicolas Roeg (színes, szélesvásznú)
z.: Burt Bacharach
se.: Cliff Richardson és Roy Whybrow
sz.: Peter Sellers (Evelyn Tremble, Hitler, Napóleon és Toulouse-Lautrec), David Niven (Sir James Bond), Ursula Andress (Vesper Lynd), Orson Welles (Le Chiffre), Joanna Pettit (Mata Bond), Dalilah Lavi (Detainer), Woody Allen (Jimmy Bond), Deborah Kerr (Mimi), William Holden (Ransome), John Huston (M), Charles Boyer (Le Grand), Jean-Paul Belmondo (Légiós), Barbara Bouchet (Miss Moneypenny)
130 perc

YOU ONLY LIVE TWICE (1967)
(Csak kétszer élsz)
(Man lebt nur zweimal)

p.: Harry Saltzman és Albert R. Broccoli
r.: Lewis Gilbert
fi.: Ian Fleming azonos című regényéből (London, 1964) Roald Dahl
o.: Freddie Young (színes, szélesvásznú)
z.: John Barry, a You Only Live Twice című dalt Leslie Bricusse komponálta, Nancy Sinatra énekli
se.: John Stears
sz.: Sean Connery (James Bond), Akiko Wakabayashi (Aki), Donald Pleasance (Ernst Stavro Blofeld), Tetsuro Tamba (Tiger Tanaka), Mie Hama (Kissy Suzuki), Karin Dor (Helga Brandt), Bernard Lee (M), Lois Maxwell (Miss Moneypenny), Desmond Llewelyn (Q), Charles Gray (Henderson)
116 perc

ON HER MAJESTY' S SECRET SERVICE (1969)
(őfelsége titkos megbízottja)

p.: Harry Saltzman és Albert R. Broccoli
r.: Peter Hunt
fi.: Ian Fleming azonos című regényéből (London, 1963) Richard Maibaum
o.: Michael Reed (színes, szélesvásznú)
z.: John Barry, a We Have All the Time in the World című dalt John Barry és Hal David komponálta, Louis Armstrong énekli
se.: John Stears
sz.: George Lazenby (James Bond), Diana Rigg (Tracy), Telly Savalas (Ernst Stavro Blofeld), Gabrielle Ferzetti (Draco), Ilse Steppat (Irman Bunt), Bernard Lee (M), Lois Maxwell (Miss Moneypenny), Desmond Llewelyn (Q), George Baker (Sir Hilary Bray), Bernard Horsfall (Campbell)
140 perc

DIAMONDS ARE FOREVER (1971)
(Gyémántok az örökkévalóságnak)

p.: Harry Saltzman és Albert R. Broccoli
r.: Guy Hamilton
fi.: Ian Fleming azonos című regényéből (London, 1954) Richard Maibaum és Tom Mankiewitz
o.: Ted Moore (színes, szélesvásznú)
z.: John Barry, a Diamonds Are Forever című dalt Don Black komponálta, Shirley Bassey énekli
se.: Leslie Hillman és Whitey McMahon
sz.: Sean Connery (James Bond), Jill St.John (Tiffany Case), Charley Gray (Ernst Stavro Blofeld), Putter Smith (Mr. Kidd), Bruce Glover (Mr. Wint), Lana Wood (Plenty O'Toole), Bruce Cabot (Saxby), Bernard Lee (M), Lois Maxwell (Miss Moneypenny), Desmond Llewelyn (Q)
120 perc

gatókönyv alapján született. Ez *A kém, aki szeretett engem* és a *Goldeneye – Aranyszem*. Az elsőben Maibaum segítőtársa *Christopher Wood* volt. A forgatókönyv Ian Fleming figurájának felhasználásával, ám saját ötletek kidolgozásával valósult meg. Nem véletlenül tartják sokan a legjobb Bond-mozinak *A kém...*-et. A másik film alapanyagáról már nem mondható ez el, annyi benne a lyuk, mint az ementáli sajtban. A pergő akciók és a látványos jelenetek azonban jótékonyan elfedik mindezt. A cím érdekessége viszont, hogy sajátos tisztelgés Ian Fleming emléke előtt, hiszen Goldeneye-nak, azaz Aranyszemnek hívták az író jamaicai villáját.

Miután a kaszkadőrökről, a zeneszerzőről, illetve a visszatérő figurákról már korábban külön is szót ejtettünk, ezt a fejezetet zárjuk azzal, hogy a Broccoli-Bondokat a producer által létrehozott Eon Productions nevű társulás gyártja és a világszerte ismert és kiváló üzleti kapcsolatokkal rendelkező amerikai United Artists cég forgalmazza (a videópiacon a Warner Home Video céggel közösen).

XV. A BONDITIZMUS

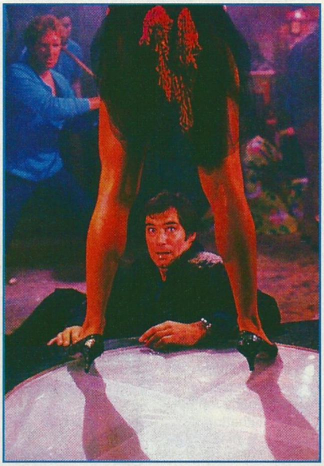
*Kingsley Amis*tól *Alberto Moraviá*ig, *Graham Greene*-től *Dino Buzatti*ig számosan elemezték, kritizálták, támadták a figurát és filmjeit, az általa közvetített értékrendet. A legtöbben elítélték mondanivalóját, a hamisítatlan szórakoztatás köntösébe bújtatott szovjetellenességét, a briliáns leíró erőre támaszkodó hidegháborús megnyilvánulásait, erőszakosságát, primitívségét. De James Bond túlélt minden támadást. Ezt következetes állandósága mellett elsősorban rugalmasságának köszönhette, kiváltképp, amikor a főszereplők személyének sajátosságait, egyéni vonásait messzemenően kihasználva formálta alakját, jellemét, egyéniségét.

James Bond mozitörténete öt fejlődési szakaszra bontható. Az első periódus a *Dr. Nó*tól a *Tűzgolyó*ig tartott, melyben a közönség elfogadta, megkedvelte a figurát. Ebben az időszakban kezdett kialakulni, formálódni a mozi-Bond stílusa, miközben néhány filmjén közvetlenül is érződött a regényekből átörökített hidegháborús üzenetek sora. A korszak filmjei közül a *Goldfinger* klasszikusi rangra emelkedett, míg a *Tűzgolyót* az Oscar-díj fémjelzi.

A második szakasz 1967-től 1971-ig tartott. Ez a krízis időszaka volt. Connery döntése, miszerint leadja szerepét, majdnem a sorozat végét jelentette, hiszen helyettesítése *George Lazenby*vel a közönség és a kritika együttes ellenállásán megbukott. Ebben az érában fokozatosan megjelentek az addig csak elvétve felbukkanó ironikus betétek, ugyanakkor vissza-visszatértek a Fleming-féle reakciós pillanatok, gondolatok is.

A harmadik a *Roger Moore* nevével jelzett korszak, melyben Bond leginkább – a Der Spiegel szavaival élve – *„paródiája volt a reklám által keltett, a teljhatalomról, a jobb evésről, ivásról, szeretkezésről szóló fantáziáknak, a divatdiktátorok diktátumainak és annak, hogy mindig egy kicsit többe kerül, ha az embernek jó ízlése van."* A korszak közepén a *Szigorúan titkos* viszont még éppen idejében akadályozta meg azt, hogy a sorozat végképp önmaga paródiájába fulladjon. Bár változatlanul vidáman siklik át az izgalmas részek és az erőszak felett, a 007-es inkább a tettek higgadt embereként jelenik meg újra, akinek van érzéke a rögtönzéshez, nem pedig egyszerűen csak a szupertechnika szerencsés birtokosa.

A negyedik időszak a könnyen felejthető kategóriába tartozik. Lehet, hogy *Timothy Dalton* nagyszerű Shakespeare-színész és férfias alkat, mindez azonban kevés volt a boldoguláshoz. Nemcsak hogy a filmek nem hozták be a tervezett nyereséget, de a végén már maga Dalton is úgy nyilatkozott, hogy unja a mesterkém szerepét. Ráadásul filmjei akkor készültek, amikor valóságos robbanás zajlott le az akciófilmek műfajában, szinte tucatnyi jobbnál jobb mozi készült, amelyek nemcsak felvették versenyt a Bond-

LIVE AND LET DIE (1973)
(Élni és halni hagyni)

p.: Harry Saltzman és Albert R. Broccoli
r.: Guy Hamilton
fi.: Ian Fleming azonos című regényéből (London, 1954) Tom Mankiewitz
o.: Ted Moore (színes, szélesvásznú)
z.: George Martin, a Live and Let Die című dalt Paul és Linda McCartney komponálta, Paul McCartney és a Wings együttes énekli
se.: Derek Meddings
sz.: Roger Moore (James Bond), Jane Seymour (Solitaire), Yaphet Kotto (Dr. Kananga/Mr. Big), Clifton James (Tee Hee), Geoffrey Holder (Samedi báró), David Hedison (Felix Leiter), Bernard Lee (M), Lois Maxwell (Miss Moneypenny), Gloria Hendry (Rosie)
121 perc

THE MAN WITH THE GOLDEN GUN (1975)
(Az aranypisztolyos férfi)

p.: Harry Saltzman és Albert R. Broccoli
r.: Guy Hamilton
fi.: Ian Fleming azonos című regényéből (London, 1964) Richard Maibaum és Tom Mankiewitz
o.: Ted Moore és Oswald Morris (színes, szélesvásznú)
z.: John Barry, a The Man with the Golden Gun című dalt Don Black komponálta, Lulu énekli
se.: John Stears
sz.: Roger Moore (James Bond), Christopher Lee (Francisco Scaramanga), Britt Ekland (Mary Goodnight), Maud Adams (Andrea), Hervé Villechaize (Schnick-Schnack), Clifton James (J. W. Pepper), Bernard Lee (M), Lois Maxwell (Miss Moneypenny), Desmond Llewelyn (Q), Marc Lawrence (Rodney)
125 perc

THE SPY WHO LOVED ME (1977)
(A kém, aki szeretett engem)

p.: Albert R. Broccoli
r.: Lewis Gilbert
fi.: Ian Fleming figurájának felhasználásával Christopher Wood és Richard Maibaum
o.: Claude Renoir (színes, szélesvásznú)
z.: Marvin Hamlisch, a Nobody Does It Better című dalt Carole Bayer Sager komponálta, Carly Simon énekli
se. Derek Meddings és John Evans
sz.: Roger Moore (James Bond), Barbara Bach (Anya Amasova), Curd Jürgens (Sigmund Stromberg), Riachard Kiel (Jaws, a vasfogú), Walter Gotell (Gogol tábornok), Bernard Lee (M), Lois Maxwell (Miss Moneypenny), Desmond Llewelyn (Q), Caroline Munro (Naomi), George Baker (Benson kapitány)
125 perc

MOONRAKER (1979)

p.: Albert R. Broccoli
r.: Lewis Gilbert
fi.: Ian Fleming azonos című regényéből (London, 1955) Christopher Wood
o.: Jean Tournier és Claude Renoir (színes, szélesvásznú)
z.: John Barry, a Moonraker című dalt Hal David komponálta, Shirley Bassey énekli
se.: Derek Meddings és Paul Wilson
sz.: Roger Moore (James Bond), Lois Chiles (Holly Goodhead), Michael Lonsdale (Hugo Drax), Richard Kiel (Jaws, a vasfogú), Corinne Clery (Corinne Dufour), Toshiro Suga (Csang), Bernard Lee (M), Lois Maxwell (Miss Moneypenny), Desmond Llewellyn (Q), Geoffrey Keen (Frederick Gray), Leila Shenna (Stewardess)
126 perc

FOR YOUR EYES ONLY (1981)
(Szigorúan bizalmas)

p.: Albert R. Broccoli
r.: John Glen
fi.: Ian Fleming azonos című novellájából (London, 1960) Richard Maibaum és Michael g. Wilson
o.: Alan Hume (színes, szélesvásznú)
z.: Bill Conti, a For Your Eyes Only című dalt Michael Leeson komponálta, Sheena Easton énekli
se.: Derek Meddings és Yiamis Samiotis
sz.: Roger Moore (James Bond), Carole Boquet (Melina Havelock), Julian Glover (Kristatos), Topol (Columbo), Cassandra Harris (Lisl von Shlaf), Lynn-Holly Johnson (Bibi), Desmond Llewelyn (Q), Lois Maxwell (Miss Moneyxpenny), Michael Gotard (Locque), Jill Bennett (Jacoba Brink), Walter Gotell (Gogol tábornok)
125 perc

OCTOPUSSY (1983)
(Polipka)

p.: Albert R. Broccoli
r.: John Glen
fi.: George MacDonald Fraser, Richard Maibaum és Michael G. Wilson
o.: Alan Hume (színes, szélesvásznú)
z.: John Barry, az Octopussy című dalt John Barry komponálta, Rita Coolidge énekli
se.: John Richardson, John Evans és Brian Smithies
sz.: Roger Moore (James Bond), Maud Adams (Polipka), Louis Jourdan (Kamal), Kristina Wayborn (Magda), Steven Berkoff (Orlov tábornok), Kabir Bedi (Gobinda), Desmond Llewelyn (Q), Lois Maxwell (Miss Moneypenny), Robert Brown (M), Vijay Amritraj (Vijay), Walter Gotell (Gogol tábornok)
130 perc

NEVER SAY NEVER AGAIN (1983)
(Sohase mondd, hogy soha)

p.: Jack Schwartzman
r.: Irvin Kershner
fi.: Ian Fleming Thunderball című regényéből, Kevin McClory és Jack Whittingham ötletének felhasználásával Lorenzo Semple Jr.
o.: Douglas Slocombe (színes, szélesvásznú)
z.: Michel Legrand, a Never Say Never Again című dalt Lani Hall énekli
se.: David Dryer és Ian Wingrove
sz.: Sean Connery (James Bond), Klaus Maria Brandauer (Largo), Max von Sydow (Erns Stavro Blofeld), Barbara Carrera (Fatima Blush), Kim Basinger (Domino), Bernie Casey (Felix Leiter), Alec McCowen (Q), Edward Fox (M), Pamela Salem (Miss Moneypenny)
134 perc

A VIEW TO A KILL (1985)
(Halálvágta)

p.: Albert R. Broccoli
r.: John Glen
fi.: Ian Fleming azonos című novellájából (London, 1960) Richard Maibaum és Michael G. Wilson
o.: Alan Hume (színes, szélesvásznú)
z.: John Barry, A View to a Kill című dalt Duran Duran komponálta és énekli
se. John Richardson
sz.: Roger Moore (James Bond), Christopher Walken (Max Zorin), Tanya Roberts (Stacey Sutton), Grace Jones (May Day), Patrick McNee (Tibbett), Patrick Bauchau (Scarpine), Desmond Llewelyn (Q), Lois Maxwell (Miss Moneypenny), Robert Brown (M), Walter Gotell (Gogol tábornok), David Yip (Chuck Lee), Fiona Fullerton (Pola Ivanova)
121 perc

A James Bond-sztori IV.

filmekkel, de nem egy esetben le is körözték azokat. (Például a *Drágán add az életed* /Die Hard, 1988/)

Az ötödik időszakot most írja *Pierce Brosnan. Alexander Walker*, az Evening Standard kritikusa szerint Brosnan a legjobb James Bond Sean Connery óta. *„Felülmúl minden várakozást. Attól a perctől kezdve, hogy belépdel a vászonra és leadja ránk a nyitólövést, világos, hogy Connerynek méltó utódja akadt. Sötét ír szemében ravasz fénnyel*

Brosnan balett-táncosként mozog, és egyforma biztonsággal kezeli a fegyvereket és a nőket."

Ezúttal a bevétellel sincs gond, hiszen már a bemutató után egy-két hónappal a százmillió dolláros határt ostromolta, ami elég meggyőző bizonyíték a sikerre s várhatóan a mihamarabbi folytatásra.

A 007-es ügynök megjelenése „forradalmasította" a kémfilmgyártást. 1962 után gyakorlatilag nem készült, nem készülhetett, illetve nem is készült olyan krimi, kémtörténet vagy kalandfilm, mely ne viselné magán a Bond-jegyeket, melyen ne kérhetnénk számon kisugárzását. Filmek százain, ezrein érezni hatását.

Íme néhány fontosabb közülük: mi is láthattuk a képregényhősként megszületett, majd *Joseph Losey* által 1966-ban celluloidszalagra átültetett kémnő, *Modesty Blaise* (*Monica Vitti* alakította) kalandjait. A videótékákban is hozzáférhető *Len Deighton* hősének, Harry Palmer titkosügynöknek megannyi mozija, például *Az Ipcress-ügyirat* (The Ipcress File, 1965 GB). A hatvanas évek második felében az amerikaiak is megcsinálták a maguk Bondját, ő lett *Flint, a mi emberünk* (Our Man Flint, 1966). *James Coburn* főszereplésével azután további folytatások is készültek. A legérdekesebb viszont kétségtelenül a *Kölyök-testvér akció* (Operation Kid Brother, 1967) című olasz film volt, amelynek főszerepét *Sean Connery* fia, *Neal* játszotta, és a korábbi Bond-filmekből ismert színészek egész csapata tűnt fel benne, például *Daniela Bianchi, Adolfo Celi, Bernard Lee, Lois Maxwell* és mások.

A televízió – főleg az amerikai – sem fukarkodott a Bondon nevelkedett rövidebb-hosszabb léleg-zetű kémsorozatokkal. Például *Robert Vaughn* volt *A férfi az UNCLE-ből* (The Man from U. N. C. L. E., 1964), *Robert Culp* az *Én, a kém* (I Spy, 1965–67) *Patrick McGoohan* a *Veszélyes ember* (Dangerous Man, 1965) hőse, míg *Martin Landau* a *Küldetés: Lehetetlen* (Mission Impossible, 1966) című szériában szerepelt.

Az önmagukat komolyan vevő történetek mellett külön műfajjá nőtte ki magát a kémparódia. Csak 1965 és 1967 között, tehát alig három esztendő leforgása alatt több mint harminc ismertebb paródiáról, vígjátékról tudunk. Készítésükben különösen a franciák és az olaszok jeleskedtek, akik szuperkémek egész sorát – például a 003-as, a 077-es, a 087-es, a 333-as, a 777-es, a Z–7-es a Z–55-ös az FX 18-as, az OS 14-es, az OSS 117-es, a Sigma 3-as és még ki tudja milyen kódszámú ügynököket – keltettek életre. De megszületett James Tont (!) is (James Tont Operazione O. No., 1965, I), majd *Az egyes számú titkos ügynök* (No. 1 Secret Service, 1969, GB), sőt *A második legjobb titkosügynök széles e világon* (The Second Best Secret Agent in the Whole Wide World, 1965, GB) is.

Mi magyarok két filmmel járultunk hozzá a lista bővítéséhez. Az első *Az oroszlán ugrani készül* (1969), amelyet *Révész György* írt és rendezett. A *Djorde Lebovic* és *Dragan Ivkov* jugoszláv szerzőpáros novellájából készült mozi a Pestis XX. nevű szérum körül bonyolódik, mellyel az egész emberiséget ki lehetne írtani. A szuperméreg birtokosa Klauberg, az egykori náci orvoshóhér. Számosan érdeklődnek találmánya után, és hamarosan ádáz harc kezdődik a szérum megszerzéséért. Közbelép azonban Menő Fej *(Bujtor István)*, a rettenthetetlen magyar nyomozó, és rendet teremt. A másik film rajzfilm, *Ternovszky Béla* magyar–NSZK–kanadai koprodukcióban forgatott *Macskafogója* (1986). A szellemes, ötletgazdag animációs filmben a gengszterszindikátussá szerveződött macskabandák végső leszámolásra készülnek az egerek ellen, ám azok elkészítik a „macskafogót", melynek segítségével jó útra térítik az eszeveszett macskákat. Mindkét alkotás többé-kevésbé bevallottan a nyugati gengszter- és kalandfilmek paródiájának készült, és mint ilyenekben, számos utalás felfedezhető bennük az „őstípusra".

A James Bond-sorozattal egyébként két tényleges kapcsolata is van a magyaroknak. Az

első, hogy a *Casino Royale* forgatása alatt a stáb megfordult Budapesten is, a másik pedig, hogy az *Élni és halni hagyni* kezdő képsorain éppen a magyar ENSZ-küldött (Gabor Vernon) felszólalása alatt történik az első gyilkosság.

Habár – mint láttuk – tömegével készültek a Bond-filmeket utánzó, abból élő mozik, ügynökünk elsőségét két évtizedig igazából nem fenyegette veszély. A nyolcvanas évek elején azonban komoly vetélytársak jelentek meg a színen. Ennek magyarázatát elsősorban a moziba járó közönség legnagyobb rétegét alkotó tinédzser korosztály példaképeiben és értékítéletében, -rendszerében bekövetkezett változásokban, valamint az erőszakfilmek elsöprő sikerében kell keresni. Igen, paradox módon az erőszakból táplálkozó, annak szükségességét hirdető Bond-filmeknek fejet kellett hajtaniuk a még erőszakosabb, még agresszívebb, elsősorban *Stallone* és *Schwarzenegger* fetisizált izmai által jelképezett, azokat szentesítő mozik előtt. A bonditizmus tehát, bármennyire egy korszak meghatározó tünete volt, megszűnt elszigetelt jelenség lenni. Az őt háttérbe szorító új izmusok alapjait vér és szenny közepette *Rocky, Rambo, Terminátor* és társaik tették le.

XVI. A BOND-ÜZLET

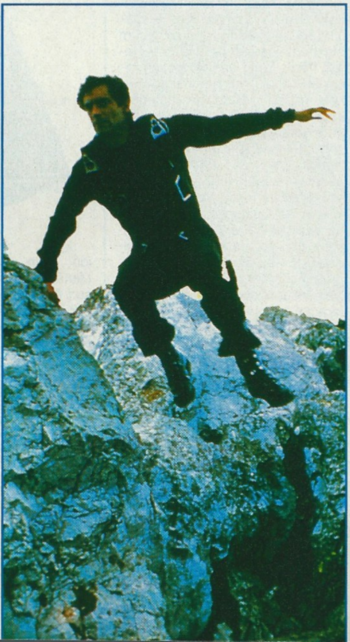
Úgy becsülik, hogy negyedszázad alatt mintegy másfél milliárd nézője volt a Bond-filmeknek. Ebben a számban természetesen nincs benne Kína, a Szovjetunió és a többi szocialista ország, ahol hivatalosan sokáig tiltott filmnek számítottak. Érdekes módon a tiltás ellenére Magyarországon mégis lehetett legálisan Bond-filmet látni. Na persze nem sokat! Egyet, három előadásban. Körülbelül ezerkétszáz szerencsés – akkoriban minden jegytulajdonos annak tartotta magát – honfitársunk nézhette meg a *Tűzgolyót* 1968-ban, a Filmmúzeumban rendezett angol filmhéten. (A filmet ott *Tengeri cápák* címmel mutatták be.) A nézőszám ismeretében nem meglepő, hogy a Broccoli-féle Bondok összbevétele harminckét év távlatában a félmilliárd dollárt(!) ostromolja.

Amerikában mindig is nagy érdeklődés kísérte a mesterkém történeteit. A *Goldfinger*t például csak New Yorkban nyolc nagy moziban indították egyszerre (akkoriban ez nagy szónak számított), melyek közül az egyik napi huszonnégy órán keresztül játszotta. Egy nap csak egyszer tartottak rövid szünetet, éppen csak annyit, hogy a bokáig érő pattogatott kukoricát kitakaríthassák. Az NSZK-ban majd minden filmje megkapta az Aranyvászon-díjat, amit a hárommilliós nézőszámot elérő vagy azt meghaladó mozik nyerhettek el. Három filmje nem egészen tizennyolc hét alatt teljesítette ezt a szintet. A leggyorsabb e téren a *Tűzgolyó* volt, hárommillió-egyszázezer néző látta nyolc hét leforgása alatt. Bemutatása kapcsán még az is felmerült, hogy állóhelyeket is kiadnak a moziban.

A dollármilliókat persze nemcsak a mozik pénztárai szállították, hiszen ott van emellett a videóforgalmazás is. Ebben az összes Broccoli-Bond benne van, azaz eggyel több. A +1 a figura születésének huszonötödik évfordulójára készített filmösszeállítás, mely kémünk történetét taglalja, mozijait, híres jeleneteit, trükkjeit mutatja be. A dokumentumanyag kísérőszövegét *Richard Schickel* írta és *Roger Moore* mondta el. Egyébként üzletpolitikai megfontolásból a Bond-filmeket sokáig nem adták el a televíziós társaságoknak.

A videót könyvek tucatjai követték. Itt elsősorban nem az eredeti regényekről van szó – bár ezeket is időről időre újra kiadják – hanem a mozi-Bondokat bemutató művekről. Szépek, mutatósak, tele képpel és információval – és gyakorlatilag kétévenként újraíródnak. És akkor még nem beszéltünk a poszterekről, plakátokról, hanglemezekről, kazettákról, CD-lemezekről, ruházati cikkekről, illatszerekről, igazi és játékfegyverekről, a Bond-autókról és a rengeteg egyéb hasznos és haszontalan ötletről, amely a sorozatot kíséri, és amelyből még pénzt lehet csinálni. Való igaz, minden újabb filmmel emelkedtek az előállítási költségek is. A 007-es ügynök első bevétele még csak „soványka" kilencszázezer dollárba került, míg az eddigi legutolsó már ötvenmillióba! De egyik sem volt ráfizetéses!

James Bond tehát üzlet! Valójában, a politikai felhangok ellenére, mindig is az volt. És feltehetően az is marad. Hiszen a régi producer és az új Bond megnyerte az első csatáját.

THE LIVING DAYLIGHTS (1987)
(Halálos rémületben)

p.: Albert R. Broccoli és Michael G. Wilson
r.: John Glen
fi.: Ian Fleming figurájának felhasználásával Richard Maibaum és Michael G. Wilson
o.: Alec Mills (színes, szélesvásznú)
z.: John Barry, a The Living Daylights című dalt az A-ha együttes adja elő
se.: John Richardson
sz.: Timothy Dalton (James Bond), Maryam D'Abo (Kara Milovy), Joe Don Baker (Whitaker), Art Malik (Kamran sah), Jeroen Krabbé (Koska), Andreas Wisniewski (Necros), John-Rhys Davis (Leonyid Puskin tábornok), Desmond Llewelyn (Q), Caroline Bliss (Miss Moneypenny), Robert Brown (M), Thomas Wheatley (Saunders), Walter Gotell (Gogol tábornok), John Terry (Felix Leiter)
130 perc

LICENCE TO KILL (1989)
(James Bond, a magányos ügynök)

p.: Albert R. Broccoli és Michael G. Wilson
r.: John Glen
fi.: Ian Fleming figurájának felhasználásával Richard Maibaum és Michael G. Wilson
o.: Alec Mills (színes, szélesvásznú)
z.: Michael Kamen
sz.: Timothy Dalton (James Bond), Carey Lowell (Pam Bouvier), Robert Davi (Sanchez), Talisa Soto (Lupe Lamora), Anthony Zerbe (Krest), Frank McRae, Everett McGill, Wyne Newton, Benicio del Toro
133 perc

GOLDENEYE (1995)
(Goldeneye – Aranyszem)

p.: Michael G. Wilson és Barbara Broccoli
r.: Martin Campbell
fi.: Ian Fleming figurájának felhasználásával, Michael France történetéből Jeffrey Caine és Bruce Feirstein
o.: Phil Meheux (színes, szélesvásznú)
z.: Eric Serra, a Goldeneye című dalt Tina Turner énekli
se.: Peter Lamont

sz.: Pierce Brosnan (James Bond), Sean Bean (Alec Trevelyan), Izabella Scorupco (Natalja Szimjonova), Famke Janssen (Xeania Onatopp), Joe Don Baker (Jack Wade), Judi Dench (M), Robbie Coltrane (Valentin Zukovszkij), Alan Cumming (Borisz Grisenko), Desmond Llewelyn (Q), Samantha Bond (Miss Moneypenny)
120 perc

Az „első előtti" Bond-film:

CASINO ROYALE (1954)

fi.: Ian Flaming
r.: William H. Brown
fsz.: Barry Nelson, Linda Christian

JAMES BOND
007

Mitől foltos a kép?

A televíziózás kezdeti időszakában nem volt ritka a *színtisztaságihibás* készülék, illetve képcső, amiért legtöbbször a képcsőgyártás technológiájának kiforratlanságát lehetett okolni. Ez homogén színű képnél volt szembetűnő, amikor is a képernyő felületének egyes részei foltokban más árnyalatúak voltak. Ezt a hibát napjainkra kiküszöbölték, de mint az alábbiakból kiderül, a „foltosodástól" nem vehetünk végleges búcsút.

A felmágneseződés és ellenszere

A televíziók kezelési útmutatói szinte mindig felhívják a figyelmünket arra, hogy ne állítsuk a készüléket olyan tárgyak, berendezések mellé, amelyeket erős mágneses tér vesz körül, például hangsugárzó vagy motor. A mágneses tér ugyanis színfoltokat idézhet elő a képernyőn. Ha ez mégis előfordul, kapcsoljuk ki a televíziót a hálózati kapcsolóval és helyezzük távolabbra a mágneses forrástól. Kb. 15 perc múlva, miután a készülék lehűlt, kapcsoljuk be ismét és a színfoltok már nem lesznek láthatóak. A jelenség megértéséhez tudnunk kell, hogy a színes képcső üvegének belső oldalán igen-igen apró, színes foszforcsíkok vannak (vörös, zöld és kék). A képcső „nyakából" kiinduló három elektronsugárnak rendre a megfelelő vörös, zöld és kék foszforcsíkot kell eltalálnia, hogy szemünkkel tiszta, elszíneződésmentes képet érzékeljünk. Az elektronsugár-nyaláb azonban a leggondosabb fókuszálás ellenére is kiszélesedik, mire eljut a képcső belső üvegfelületének közelébe, és szomszédos foszforcsíkokat is eltalálva, fals színeket hozna létre, ha nem lenne egy szitaszerű vékony vaslemez a képcső belső oldalán. Ez az úgynevezett *árnyékmaszk*. Feladata, hogy a terebélyes elektronsugárból mintegy lefaragja a felesleget, és csak a megfelelő foszforcsíkra csapódhassanak be az elektronok. Ha ez a vaslemez a mágneses tér hatására mágneses tulajdonságú lesz (*felmágneseződik*), eltéríti az elektronsugarakat a helyes irányból, és azok célt tévesztenek. A képernyőnek ezen a részén más színek jelennek meg, mint amit a készülék elektronikája diktált.

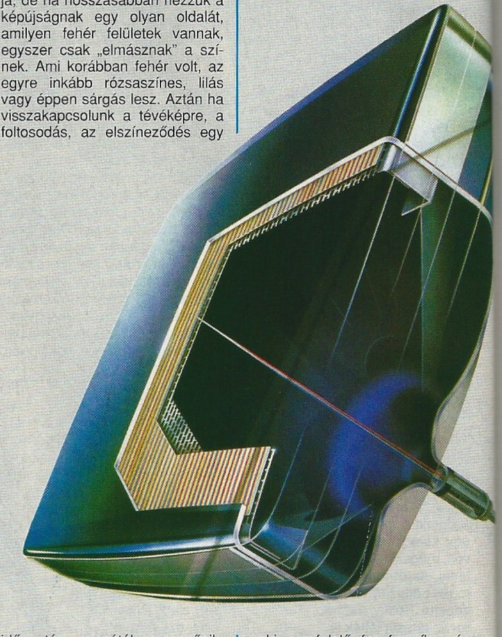
Nem mindegyik használati útmutató világosít fel bennünket: az effajta elszíneződést a képcső peremét körülölelő, a készülékházban elbújtatott, *lemágnesező tekercs* (*demagnetizáló*) tünteti el, ami a készülék hálózati kapcsolóval történő bekapcsolásával automatikusan működésbe lép.

Local Doming-jelenség

Mégis előfordul, hogy a fenti játékszabályok betartása mellett megviccel bennünket színes televíziónk. Tulajdonképpen semmi baja, de ha hosszasabban nézzük a képújságnak egy olyan oldalát, amilyen fehér felületek vannak, egyszer csak „elmásznak" a színek. Ami korábban fehér volt, az egyre inkább rózsaszínes, lilás vagy éppen sárgás lesz. Aztán ha visszakapcsolunk a tévéképre, a foltosodás, az elszíneződés egy idő után magától megszűnik. Miután néztük egy darabig a műsort és újra teletextre váltunk, egy darabig minden rendben, a fehér ismét fehér. Ám egy-két perc elteltével újra megfigyelhetjük ezt az érdekes jelenséget, bár nem biztos, hogy az érdekes jelző jön először a szánkra. (Teletext nélküli tévén ez az effektus nehezebben érhető tetten, mert normál adásnál viszonylag ritkán fordul elő, hogy a fehér felület hosszú ideig egy helyben virítana a képernyőn – bár például téli sportoknál előadódhat.)

Mi lehet ennek a különös hibának az oka? Netán elromlott a tévénk? Vagy öregszik a képcső?

A kérdésre adandó választ ismét az árnyékmaszk körüli vizsgálódás során fogjuk megtalálni. Meglepő, de így van: a sugárnyalábnak csak húsz százaléka éri el az ernyő foszforcsíkjait, a „maradék" nyolcvan százalék a lyukacsos fémlemezt melegíti. A melegedés következményeként a vaslemez eldeformálódik (itt természetesen csupán mikrométernyi elmozdulásról van szó), így az elektronsugár ismét csak nem a

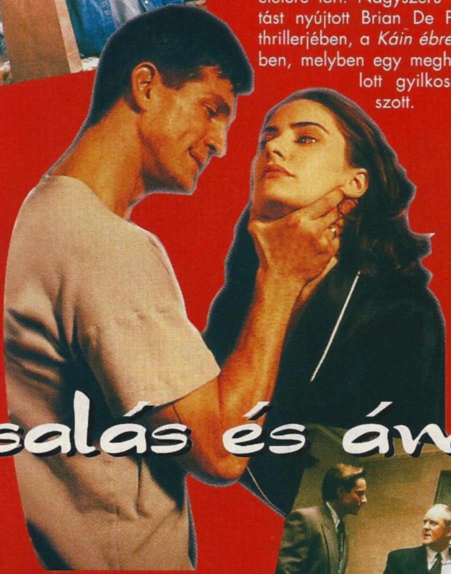
neki megfelelő foszforcsíkra érkezik, és többé-kevésbé látható színelváltozásokat hoz létre. Különösen akkor vehető észre ez a fajta elszíneződés, amikor a kép nagy része sötét és csak kis felülete marad tartósan fehér, ahol nagy a hőhatást okozó sugáráram. Ennek megszűnése után a maszk visszahűl, visszatér eredeti helyzetébe, a foltosság is eltűnik (szaknyelven ezt *Local Doming-effektus*nak nevezik). Csak a nagyon igényes – és ennek megfelelően nagyon drága – tévéknél alkalmaznak vas–nikkel ötvözetből (*invar* anyagból) készült maszkot, ami kiküszöböli ezt a hibajelenséget.

Csalás és ámítás

Ebben a filmben semmi sem az, mint aminek látszik!

Adva van egy boldognak tűnő házaspár. Paul Harrington (John Lithgow), a gazdag bankszakember élete legboldogabb szakaszához ért, amikor megismerkedett a fiatal és szexi Laurennel (Madchen Amick). Csinos felesége látszólag rajong érte, de Paul nem is sejti, hogy a boldogság törékeny álarca mögött ott lapul a nő bűnös múltja, amely hamarosan újra a felszínre tör. Adva van továbbá egy veszélyes bűnöző: Reno (Eric Roberts), aki már jó ideje a börtön kemény világában él, ahol a túlélés néha csak egy hajszálon múlik.

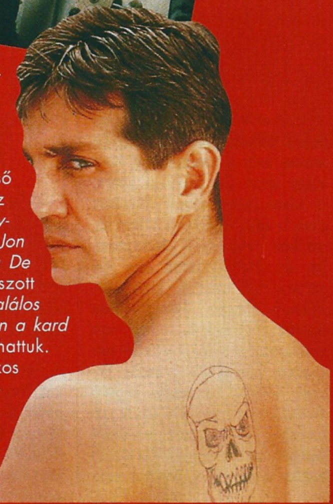

Amikor kiszabadul, első útja Laurenhez vezet. Vajon milyen szálak köthetik egymáshoz ezt a két embert? Reno úgy mutatkozik be, mint Lauren rég nem látott bátyja, de valójában sokkal közelebb állnak egymáshoz. Reno zsarolni próbálja feleségét, hogy térjen vissza a bűn útjára és megvalósítva a tökéletes bűntényt, fosszák ki együtt Paul Harringtont, aki egy bank trezorjában több millió dollárt halmozott fel.

Az izgalmas és fordulatos thriller igazi sztárparádét vonultat fel.

John Lithgow alakítja Paul Harringtont, a dúsgazdag férjet. Lithgowt az egyik legjobb karakterszínészként tartják számon, aki szívesen játszik gonosz szerepeket. Legutóbb a *Cliffhanger*ben és a *Visszakézből* című akciófilmben alakított veszélyes és pszichopata bűnözőt, aki Sylvester Stallone és Denzel Washington életére tört. Nagyszerű alakítást nyújtott Brian De Palma thrillerjében, a *Káin ébredésé*ben, melyben egy meghasonlott gyilkost játszott.

Eric Roberts-et a legférfiasabb színészek között emlegetik. (Testvére egyéb-ként a nőiesség min-taképe, Julia Roberts) Első jelentős filmje az 1985-ös *Szökevényvonat* volt, melyben *Jon Voight*tal és *Rebecca De Mornay*-val játszott együtt. Nemrég a *Halálos riválisok* és a *Döntsön a kard* című filmekben láthattuk. Kim Basinger erőszakos és önző férjét alakította a *Dermesztő szenvedé-lyek*ben, míg *A specialistá*ban gátlástalan geng-sztert alakított *Sylvester Stallone* és *Sharon Stone* oldalán.

Madchen Amick a legígéretesebb ifjú színésznők közé tartozik. Szerepelt *David Lynch Twin Peaks* című tévésorozatában és láthattuk *Stephen King* forgatókönyve alapján készült *Alvajárók* című horrorban.

Csalás és ámítás

(Love Cheat And Steal)
amerikai thriller (1995)

Szereplők:
John Lithgow, Eric Roberts, Madchen Amick, Richard Edson, Dan O'Herlihy

Fényképezte:
Kent Wakeford

Írta és rendezte:
William Curran

Forgalmazza a Flamex Video

Videopremier:
1996, augusztus

DR. JEKYLL Junior

Egyetlen félresikerült kísérlet: a gének máris összekutyulódnak és az ember már azt sem tudja, fiú-e vagy lány. Dr. Richard Jacks, a kissé szórakozott kémikus nem is sejti, mekkora bakot lő, amikor megismétli dédapukája, dr. Henry Jekyll egy évszázaddal ezelőtti kísérletét. Hiszen kevés dolog lehet annál kínosabb, ha az embernek egy fontos üzleti tárgyalás közepette göndör tincsei nőnek, tyúkmelle izgató dudákká duzzad, és egyik pillanatról a másikra elveszíti férfiasságát. A genetikai átváltozás eredménye ezúttal nem egy rusnya légy, vagy nyálkás idegen lény, hanem egy csábító küllemű lány. Valóságos szexbomba.

Ám Helen Hyde inkább időzített (szex)bombaként "működik". Nem elég, hogy módszeresen tönkreteszi férfi énjének karrierjét és magánéletét, de a legkellemetlenebb pillanatokban változik vissza férfi formájába, kiéhezett pasikat és féltékeny feleségeket hagyva maga után.

Dr. Jekyll Junior karrierje és élete szörnyű veszélyben forog, hiszen Helen Hyde elhatározta, hogy megvalósítva gonosz tervét, felülkerekedik másik énjén.

A rémfilmek ideje lejárt. Itt az idő, hogy a rémkomédiák vegyék át a helyét, hiszen, ki akar kellemes kikapcsolódásként összefércelt hullákat, borotvanyalogató vérszívókat, és intelligens kannibálokat látni?

Helyette itt van a *Dr. Jekyll Junior* című komédia, amely tele van kacagtató helyzetekkel, félreértésekkel és kissé pikáns humorral.

Robert Louis Stevenson klasszikusnak számító rémmeséjét már számtalan filmben feldolgozták, ám kevesen látták meg a történetben rejlő vígjátéki elemeket. (Egyedül a népszerű komikusduó, Abbott és Costello vették a fáradságot,hogy humort vigyenek a sztoriba).

Az eredeti történetben dr. Henry Jekyll egy végzetes kísérlet során megpróbálta megváltoztatni az ember erőszakos viselkedéséért és szexuális szokásaiért felelős gént. Ám a tudós elme elszámította magát és saját természetének titkos mélységeit szabadította fel. A szörnyű kísérlet minden momentumát naplója őrizte.

A *Dr. Jekyll Junior* itt veszi fel a történet fonalát, ugyanis a napló dr. Jacks kezébe kerül, aki persze ég a vágytól, hogy megismételje dédapja kísérletét.

A *Dr. Jekyll Junior* a nemek harcának kacagtató vígjátéka, melyben két olyan sztárt láthatunk komédiázni, mint *Sean Young* és *Tim Daly*.

*Sean Young*ra mostanában rájár a rúd, hiszen állandóan magától értetődő nőiességét kérdőjelezik meg. Az *Ace Venturá*ban Jim Carrey leplezte le a rettenetes csalást: szerinte a nyomozónő bugyijában iszonyatos "fegyvert" hord.

A *Dr. Jekyll Junior*ban arra is választ kaphatunk, hogy milyen jól áll a bajusz a művésznőnek. Persze rengeteg ellenpéldát is fel tudnánk sorolni, hiszen alig létezhet nőiesebb jelenség a *Szárnyas fejvadász* című film gyönyörű android-nőjénél.

Van valami vérpezsdítő dr. Jekyll Génjeiben!

Kevin Costner és Gene Hackman is formás (és szőrtelen) lábai előtt hevert a *Nincs kiút* című krimiben, míg a *Szerelmi bűntényekben* a pszichopata Patrick Bergin vetett szemet rá. Ám a legfényesebb bizonyíték Sean Young nőiességére, hogy maga a szuperhős bőregér, Batman barátnője is lehetett volna, ha az első Batman-film forgatása előtt nem kell lemondania a szerepet egy baleset miatt.
A művésznő szépsége egyébként kibírhatatlan természettel párosul, amely gyakran hisztérikus rohamokban csúcsosodik ki. Furcsa természete pályája során többször nehéz helyzetbe sodorta. Ám vannak, akik valósággal rajonganak érte. Egy biztos, a *Dr. Jekyl Junior* remek alkalom a számára, hogy megint bebizonyítsa: élvonalbeli színésznő és emellett rendkívül szexis nő.

Tim Daly, akit dr. Jacks szerepében láthatunk, főleg televíziós munkái miatt örvend hatalmas népszerűségnek az Egyesült Államokban, de szerepelt *Barry Levinson* nagy sztárparádéval elkészített filmjében, az *Étkezdében* is.
"Nagyon szórakoztató figyelemmel kísérni a férfi-nő párharcot" - mondja Sean Young.
"Egyes férfiaknak vannak nőies vonásai és örökké küszködnek ezekkel. Vannak férfias tulajdonságú nők, akik el akarják ezt nyomni magukban. Ebben a filmben a férfi és a nő, egy személyben van jelen."

"Robert Louis Stevenson könyvére alapoztam a film történetét és szerkezetét" - mondja Price, a film rendezője.
"A fő különbség az, hogy nálam a doki nővé változik. Tudtam, hogy ha sikeres filmet akarunk csinálni, humoros helyzetekben bővelkedő szövegkönyvre van szükségünk – nem csak látványos gegek sorozatára. Helen Hyde szerepére nem is volt más jelöltem, mint Sean Young. Nem volt egyszerű meggyőzni, de megbeszéltük, hogyan tudná módosítani a róla a médiában kialakult torz képet, és végül beleegyezett."
Mivel a film alapötlete meglehetősen elrugaszkodott a valóságtól, Price olyan férfi főszereplőt keresett, aki a realitás talajára állítja a történetet. *"Ekkor találtuk meg Tim Dalyt"* - emlékezik vissza Price.
- "Olyasvalakit kerestünk, akivel a közönség azonosulni tud; valakit, akiről az emberek elhiszik, hogy ő a mi Akárkink."
"Az Aranyoskámhoz és a Van, aki forrón szeretihez hasonló filmek, amelyekben a szereplők a sajátjukétól eltérő nemű embereket személyesítenek meg, igen mulatságos alaphelyzetet teremtenek; és a nőként visszatérő modern Dr. Jekyll vígjátéki alakjának segítségével igen szórakoztató film készíthető" - véli Robert Shapiro producer.
- *"Ami még mulatsá-*
pá teszi ezt a filmet,
más emberek is szemta-
znek az átalakulásnak."
lyan megtanultam tisz-
magas cipősarkat"
- nyilatkozta Tim Daly Dr. Jacks szerepéről. - *"Ígérem, hogy ezentúl magasszárú sportcipő helyett magassarkúban fogok esténként kocogni."*

Sean Young magyarországon bemutatott filmjei

BOMBÁZÓK A SEREGNEK
SZÁRNYAS FEJVADÁSZ
ÁGYAK ÉS VÁGYAK
DŰNE
NINCS KIÚT
TŐZSDECÁPÁK
KÉTES ÜZLET
UNOKATESTVÉREK
TŰZMADÁR AKCIÓ
HALÁLCSÓK
BLUE ICE
ÖLELJ, CSÓKOLJ, TÉGY RABODDÁ
SZERELMI BŰNTÉNYEK
VOLT EGYSZER EGY GYILKOSSÁG
VÉGZETES ÖSZTÖN
ACE VENTURA: ÁLLATI NYOMOZOO
NÉHA A CSAJOK IS ÚGY VANNAK VELE
DR. JEKYLL JUNIOR

Dr. Jekyll Junior
(Dr. Jekyll And Ms. Hyde)
Színes, szinkronizált amerikai vígjáték (1995, Rank Film)

Szereplők: **Sean Young, Tim Daly, Lysette Anthony, Harvey Fierstein, Stephen Tobolowsky**
Zene: **Mark McKenzie**
Fényképezte: **Tom Priestley**
Forgatókönyv: **Tim John, Oliver Butcher, William Davies** és **William Osborne**
Rendezte: **David Price**
Forgalmazza: **Flamex Video**
Videopremier.: **1996. szeptember**

STEPHEN KING
HASZNOS HOLMIK

Ha egy kisvárosban új bolt nyílik, az nagy újságnak számít. A Hasznos Holmik nevű ócskásbolt titokzatos tulajdonosa, Leland Gaunt (Max von Sydow) szokatlan üzletpolitikát folytat. Pontosan annyi pénzt kér portékáiért, amennyi a vásárlói zsebében lapul, ám cserébe valami apró csínytevést vár. Alan Pangorn seriff (Ed Harris) értetlenül áll a Castle Rockban történt események előtt. Ebben a kisvárosban mindenki ismeri a másikat és a rendőrségre csak akkor van szükség, ha egy macskát kell leszedni a fáról. Mióta Leland Gaunt hasznos holmijaival betette a lábát a városba, az eddig békében egymás mellett élő szomszédok egymás ellen fordultak. Két békés háziasszony böllérkéssel mészárolja le egymást. És ez még csak a kezdet, Castle Rock városa hamarosan pokollá válik…

Stephen King, századunk kétségtelenül legsikeresebb horror- és thrilleríróia, a Hasznos holmik című könyvével ismét hónapokig vezette a könyveladási listákat és a hazai könyvkiadás történetében egyedülálló módon két éven belül négy utánnyomást ért meg.

A filmváltozat elkészítését Charlton Heston fiára, Fraser C. Hestonra bízták, akinek ez az első mozifilmje. A televízió számára készítette el a *Kincses sziget* legújabb feldolgozását, melynek főszerepét édesapja alakította. Heston az ördögi Leland Gaunt szerepére mindenképpen Max von Sydowt szerette volna megnyerni, ezért Svédországba utazott,

Ez a bolt az Ördögé!

Ed Harris magyarországon bemutatott filmjei:

KÓMA (Coma, 1978) r.: Michael Crichton (InterCom)
HATÁRSÁV (Borderline, 1980) r.: Jerrold Freedman (VICO)
MOTORLOVAGOK (Knightriders, 1981) r.: George A. Romero (Intervideo)
CREEPSHOW (1982) r.: George A. Romero (jön! Flamex Video)
AZ IGAZAK (The Right Stuff, 1983) r.: Philip Kaufman (InterCom)
TŰZVONALBAN (Under Fire, 1984) r.: Roger Spottiswoode (ZOOM)
MÁSODIK MŰSZAK (Swing Shift, 1984) r.: Jonathan Demme (Intervideo)
HELY A SZÍVEMBEN (Places In The Heart, 1984) r.: Robert Benton (tv)
ÉDES ÁLMOK (Sweet Dreams, 1985) r.: Karel Reisz (Mokép)
MEGÖLNI EGY PAPOT (To Kill A Priest, 1988) r.: Agnieszka Holland (InterCom)
A MÉLYSÉG TITKA (The Abyss, 1989) r.: James Cameron (Guild/InterCom)
A PENGE (Jacknife, 1989) r.: David Jones (VICO)
A POKOL KONYHÁJA (State Of Grace, 1990) r.: Phil Joanou (InterCom)
GYILKOSSÁG VILLANÓFÉNYBEN (The Public Eye, 1992) r.: Howard Franklin (Duna Film)
GLENGARRY GLEN ROSS (1992) r.: James Foley (Flamex Video)
A CÉG (The Firm, 1993) r.: Sydney Pollack (Duna Film)
STEPHEN KING: HASZNOS HOLMIK (Needful Things, 1993) (Flamex)
PORCELÁNHOLD (China Moon, 1994) r.: John Bailey (InterCom))
DUGIPÉNZ (Milk Money, 1994) r.: Richard Benjamin (Duna Film)
EGY IGAZ ÜGY (Just Cause, 1994) r.: Arne Glimcher (InterCom)
APOLLO 13 (1995) r.: Ron Howard (UIP-Duna Film)
A SZIKLA (The Rock, 1995) (Jön a mozikban! InterCom)

Sátán Őfensége
MAX VON SYDOW

hogy személyesen győzze meg a színészt.
"Megszerettem Gaunt figuráját" - mondja Sydow.
- *"Egy színész számára mindig remek lehetőség, ha gonosz szerepet kell eljátszania. A Stephen King regényekben a gonosz a legfinomabban kidolgozott karakter. Először el kell hitetnie az emberekkel, hogy jó szándékkal érkezett, és amikor már mindenki a hatása alá került, beteljesíti ördögi küldetését."*

Ed Harris alakítja Alan Pangorn seriffet, aki megpróbálja megállítani a kisvárosban terjedő gyűlöletet, melyet Leland Gaunt gonoszságai szították fel. Harris jelenleg a legtöbbet foglalkoztatott sztárok egyike. *A mélység titka* siker óta a legnagyobb sikerfilmekben kap szerepet. Tom Cruise és Gene Hackman oldalán szerepelt *A cég* című krimiben, fontos szereplő volt az *Apollo 13*-ban is. Legújabb filmjében, *A sziklá*ban (The Rock) Sean Connery és Nicolas Cage ellenlábasát alakítja.

A *Hasznos Holmik* forgatókönyvét W.D. Richter írta, aki már rendezőként is többször bemutatkozott. Ő készítette a *Nyomul a 8. Dimenzió* című sci-fi komédiát és Oscar-díjra is jelölték a Bilincs (Brubaker) című film forgatókönyvéért.
"A legnagyobb kihívás volt számomra, hogy ezt a 780 oldalas könyvet átültessem filmre" - mondja Richter.
- *"Stephen King rendkívül nagyszabású és teljes regényt írt, amelyben a látszólag lényegtelen információk is fontos szerepet töltenek be. A filmváltozatban igyekeztem a lehető legtöbbet meghagyni Stephen King szellemiségéből."*

Stephen King filmek a mozikból a videótékákba

A MENEKÜLŐ EMBER (Video 2000)
(THE RUNNING MAN, 1987) r.: Paul M. Glaser
KEDVENCEK TEMETŐJE (UIP-Duna Film)
(PET SEMATARY, 1989) r.: Tom Holland
TORTÚRA (InterCom)
(MISERY, 1990) r.: Rob Reiner
A FŰNYÍRÓEMBER (InterCom)
(THE LAWNMOWER MAN, 1992) r.: Bret Leonard
ALVAJÁRÓK (InterCom)
(SLEEPWALKERS, 1992) r.: Mick Garris
HASZNOS HOLMIK (Flamex)
(NEEDFUL THINGS, 1993) r.: Fraser C. Heston
A REMÉNY RABJAI (Odeon/Flamex Video)
(THE SHAWSHANK REDEMPTION, 1994) r.: Frank Darabont
DOLORES CLAIBORNE (jön! UIP-Duna Film)
(1995) r.:
STEPHEN KING'S THINNER (jön! Flamex)
(1996) r.: Tom Holland

STEPHEN KING: HASZNOS HOLMIK
(Stephen King's Needful Things)
Színes amerikai thriller - Castle Rock/Columbia Pictures
Szereplők: Max von Sydow, Ed Harris, Bonnie Bedelia, J.T. Walsh
Zene: Patrick Doyle Fényképezte: Tony Westman
Forgatókönyv: Stephen King könyve alapján W.D. Richter
Rendezte: Fraser C.Heston
Forgalmazza a Flamex
Mozibemutató: 1996. augusztus

Multimédia

MozgóKépTár

Aki szereti a régi magyar filmeket vagy aki alaposabban szeretné megismerni a régi hazai filmprodukciókat és alkotóikat, annak igazi csemege a legújabb hazai CD–ROM, a MozgóKépTár.

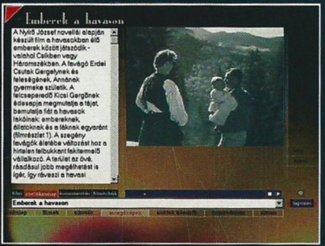
E lemez fantasztikus adatállományával, fotó- és mozgóképnyagával egyszerre lexikon, filmográfia-gyűjtemény, tanulmánykötet, hanglemez, fotóalbum, s még a videókazettát is helyettesíti. Csaknem ezer filmről alapos információt, félezernél több film- és portéfotót, háromszáz életrajzot találunk rajta, ráadásként pedig egyórányi filmrészletet, ötven film jellemző jelenetével.

A Magyar Filmintézet gondozásában, a Hypermedia Systems fejlesztése révén megjelent kiadvány a magyar filmgyártás 1901 és 1944 közötti két jelentős korszakát öleli fel: a sok műfajú némafilm-korszakot *(Kertész Mihály, Korda Sándor* honi rendezői időszakát), valamint a hangosfilmgyártás periódusát, mely elsősorban a szórakoztató-filmek korszaka, olyan színésznagyságokkal, mint *Kabos Gyula, Latabár Kálmán, Csortos Gyula* vagy *Karády Katalin.*

Az egyszerű installálást követően még nem a címlap, hanem egy tájékoztató oldal tűnik fel, melyből kiderül: e lemez egy hat CD–ROM-ból álló magyar filmtörténeti sorozat első darabja, mely a kezdetektől egészen napjainkig kívánja feldolgozni a hazai játék- és dokumentumfilmek történetét. (Vélhetően majd a további korongoknál is először ez a kép tűnik fel, pirossal megjelölt címmel tájékoztatván az olvasót, a sorozat mely darabját is helyezte a meghajtójába.) Ha rákattintunk a *Játékfilmek a kezdetektől 1944-ig* cím mellett látható *1*-es gombra, máris eljutunk a címlaphoz, melyen éppen *Karády Katalint* látjuk, amint kezében a hamvadó cigerattavéget tartja. E képernyőn, csakúgy mint az előzőn, eldönthetjük, magyar vagy angol nyelven akarjuk olvasni a lemez anyagát.

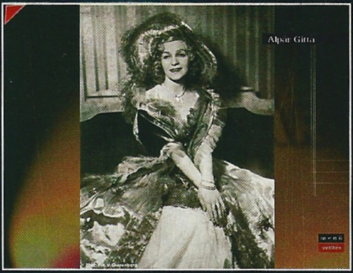

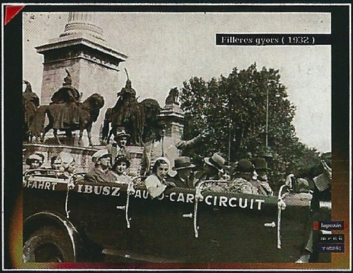
Ha az *ajánlás* bevezető sorai után visszatérünk a címlaphoz, választhatunk, hová kalandozzunk tovább: *filmek, alkotók, mozgóképek, snittek közelről, filmirodalom, album* feliratok között kell döntetünk, merre tovább. Akit a vizualitás vagy a kényelem vonz, szinte beülhet a moziba vagy egy különleges képtárba látogathat el, ha az *album* feliratra kattint. Portré- és filmjelenet fotók, filmslágerek és filmrészletek között lapozgathatunk, de kérhetünk *vetítést* is: ekkor valamennyi fotó – egymást körülbelül négy másodpercenként követve – automatikusan jelenik meg képernyőnkön az 1901-ben készült *A tánc* című némafilmtől a *Filléres gyors*on, a *Havi 200 fixen* át a *Kétszer kettő*ig. A portréfotókon egyebek mellett feltűnik *Ajtay Andor, Alpár Gitta, Bajor Gizi, Latabár Kálmán, Korda Sándor* – és természetesen a nagy bálvány, *Karády Katalin,* akiről tíz jellegzetes fénykép is látható.

Egyenként kiválaszthatjuk a mozgóképrészleteket az ötven filmből, de a vetítés gomb segítségével egy órán át az egérhez sem kell nyúlnunk, egymást követik a részletek. Élvezhetjük *Csortos Gyula* és *Kabos Gyula* játékát a *Hyppolit a lakáj*ból (1931), *Görbe János* alakítását az *Emberek a havason* (1942) című filmből, de felüthetjük a *Meseautó* (1934), *A harapós férj* (1932), a *Katyi* (1942), a *Halálos tavasz* (1939) vagy a *Valamit visz a víz* (1943) című alkotásokat is. A némafilm-korszakból többek között láthatjuk a *Sárga csikó* (1913), a *Dódi karrierje* (1915) vagy a *Karenina Anna* (1918) rövid jelenetsorait. Ha a nagyítóra kattintunk, teljes képernyőméretben nézhetjük a mozit. (Ilyenkor tanácsos legalább egy-másfél méterre tolni székünket a monitortól.)

Ha a *filmek* menüpontra vagy fejezetre kattintunk rá, valamennyi 1901 és 1944 között készült magyar játékfilmről kérhetünk információkat, amennyiben kiválasztjuk a film címét a kis fehér ablakocskában. De szűkíthetjük is a kört a menüsor segítségével: kijelölhetjük, hogy csak *hangosfilmek* vagy *némafilmek* között szeretnénk keresgélni, s meghatározhat-

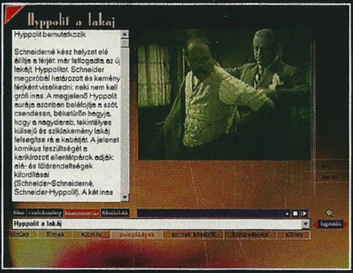

juk az *időszakot* is, hogy csupán a harmincas évek filmjei érdekelnek minket vagy esetleg egyetlen év termése. Az *elemzett filmeket* további alpontok szerint kereshetjük: például műfaj, korabeli gyártó cégek alapján. Az információk között a film címe mellett megtaláljuk a gyártási évet, a gyártó cég nevét, a teljes stáblistát a színészektől az írón, rendezőn át a díszlettervezőig, a bemutató napját, s a filmszínházat, amely egykoron a premier helyszíne volt. A filmográfia mellett elolvashatjuk az adott film *cselekményét* is. Ha a filmhez a jobb felső sarokban kép is társul, azt az egér bal oldali gombjának lenyomásával nagyíthatjuk is.

Az *alkotók* fejezetben – melyet talán a lemez lelkének nevezhetünk – szűkíthetjük a keresési listát a *jelentős alkotók* és *filmszakma szerint* almenüpontban. Itt megtalálhatjuk az ötletadót, illusztrátort, játékmestert, sőt külön a nem színész szereplőt is. Ha pedig eljutunk egy alkotóhoz, megismerkedhetünk az életrajzával, filmográfiájával, s megtudhatjuk, milyen tanulmányban, kötetben olvashatunk róla bővebben.

A leglátványosabb a mozgóképek menüpont. A MozgóKépTár szerkesztői olyan filmrészleteket igyekeztek kiválasztani, amelyek a korabeli magyar filmgyártás legjellemzőbb vonásait mutathatják, s érzékeltethetik a különböző korszakok formanyelvét. A filmrészlet megtekintése előtt, alatt vagy után elolvashatjuk a film cselekményét, kommentárt az adott filmjelenethez, s magyarázatot az előforduló filmhibákhoz.

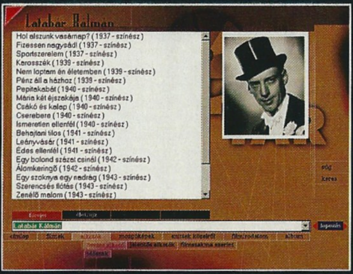
Bárhol kalandozunk is, a képernyő jobb oldalán a segítséget nyújtó súgó gomb alatt mindig megtaláljuk a keresés gombot, melyet ha megnyomunk, érdekes keresési variációkra bukkanunk: kereshetünk filmeket címük vagy címek kezdőbetűje alapján, megkérdezhetjük, mely produkciókban szerepeltek együtt színészek, milyen műfajú alkotásokban játszottak a színészek, és az alkotók közül kik kivel dolgozott együtt. Az egyes menüpontok átjárhatók, így ha például a *Hyppolit a lakáj* című filmnél járva *Kabos Gyulához* érünk, a színész nevére kattintva eljuthatunk életrajzához, filmográfiájához, további filmjeihez.

Izgalmas, sőt merész vállalkozás a snittek közelről fejezet, mely egyben egy multimédiás kísérlet is. A lemez alkotói a látványt, a hangzást leíró fogalomrendszert építettek ki, melyet mintán mutatnak be. Az alkotómunkák közelről címszónál ki lehet bontani a szövegmezőben felkínált szavak tartalmát, és megnézhetjük, milyen képsorokat mellékeltek az egyes szempontokhoz. Műfaj, stílus, környezet, cselekményszál, helyszínjelleg, helyszínváltás, metaforikus elemek, motívumtár, cselekménylezárás között kalandozhatunk.

A filmirodalom fejezetben böngészhetünk a magyar filmkönyvkiadás és filmfolyóiratok bibliográfiájában. Tanulmányokat olvashatunk a magyar film születéséről, a polgári moziról, Karády mítoszáról, a magyar avantgard filmekről, *Szőts István*ról. Az írásokban szereplő filmek címét, személyek nevét a program külön kigyűjti. A tanulmányok szerzői: *Király Jenő, Balogh Gyöngyi, Sándor Tibor, Peternák Miklós, Pintér Judit, Fazekas Eszter, Magyar Róza.*

Hiánypótló, elsőrangú kiadvány született *Komár Erzsébet* szerkesztésében. Az adatmodellezés és interaktivitás *Szakadát István* nevéhez fűződik. Csak gratulálni tudunk, s – egyben az Interaktív Video Magazin készítőiként is – értékelni azt a hatalmas munkát, melyet a MozgóKépTár alkotócsapata végzett. A végeredmény kiváló. Aki megismerte e lemez tartalmát, izgatottan várja a hazai multimédiában egyedülálló vállalkozás folytatását. E lassan, anyagi értelemben talán soha meg nem térülő, kultúrtörténeti jelentőségű sorozat támogatás nélkül csak igen lassan érheti meg a folytatást, ha egyáltalán megérheti. Pedig nagy szükség lenne rá. Éppen ezért nem válik a Nemzeti Kulturális Alap dicsőségére, hogy legutóbb elutasította az alkotók pályázatát.

Falus Tamás

KÉRDŐÍV '96

Ez év tavaszán a Video Magazin kérdőívvel kereste meg a videótéka-tulajdonosokat, s kérdéseivel egyebek mellett arra keresett feleletet, vajon szerintük milyen típusú filmek hiányoznak a kölcsönzők kínálatából, miként ítélik meg a hazai videópiacot, s milyen változásokat javasolnának néhány piacot befolyásoló lényeges kérdésben. Kíváncsiak voltunk a Video Magazinról és az Interaktív Video Magazin CD–ROM-ról alkotott véleményükre is. A kérdőívet harmincheten töltötték ki és küldték vissza hozzánk. Tudjuk, hogy a válaszadók nem képviselnek reprezentatív mintát, mégis úgy gondoljuk, válaszaikat érdemes összegeznünk, s a legfontosabb tapasztalatokat közzétennünk.

video magazin

1985 óta a piacon
1036 Budapest, Galagonya u. 2/A
TEL./FAX: 250-7441, 250-7442

Érdemes kitöltenie ezt a kérdőívet!

Tisztelt videótékás!

A Video Magazin kéri Önt, válaszoljon az alábbi kérdésekre, hogy feleleteivel segítse igényei, kívánságai alaposabb megismerését. A kérdőív feldolgozása során szerzett tapasztalatok hasznosak lehetnek mind a **Video Magazin** *szerkesztőségének, mind a videkiadóknak, mind a kölcsönzőtulajdonosoknak. Azok, akik kitöltik az alábbi kérdőívet és beküldik szerkesztőségünk címére, sorsolás után értékes nyereménnyel gazdagodhatnak:*

I. DÍJ: 50 000 forint értékű, kölcsönzési joggal rendelkező műsorosvideókazetta-csomag
II.–III.–IV. DÍJ: 10–10 ezer forint értékű műsorosvideókazetta-csomag

A nyertesek 200 színvonalas film között válogathatnak!

Kérjük, a kérdőívet legkésőbb 1996. május 15-ig juttassa el szerkesztőségünk címére: 1036 Budapest, Galagonya u. 2/A. A borítékra, kérjük, írja rá: "KÉRDŐÍV". A nyertesek névsora a Video Magazin júniusi számában jelenik meg, majd a magazinban elemző cikk lesz olvasható a beérkezett válaszok alapján. A kérdőív kitöltői természetesen anonimok maradnak, nevük, véleményük csak hozzájárulásukkal jelenhet meg az újságban.
Előre is köszönöm segítségüket, s azt a tíz-tizenöt perc figyelmet, amelyet e kérdőív kitöltése igénybe vesz.

Falus Tamás
a Video Magazin
főszerkesztője

Hiánylista Amadeustól Gandhiig

Első két kérdésünkben arra voltunk kíváncsiak, vajon a tékások, nap mint nap találkozván a videófilm-barátokkal, milyen típusú filmeket, műfajokat, műsorokat hiányolnak a videókiadók kínálatából, s konkrétan melyek azok a filmek, amelyeket szívesen megvásárolnának vevőkörük számára, de eddig még nem jelentek meg Magyarországon.

„Teljesen meg vagyok elégedve a kínálattal" – fogalmazott Vácról *Tóth Zoltán (Toti Video)*, akinek véleményével néhány további tékavezető is egyetértett Pécstől Gyuláig. *Gáspárné Sziebert Szilvia (Empire Videótéka)* Bólyról úgy véli, túlkínálat van a piacon a filmekből. *„Nagyon sok színvonaltalan, úgynevezett «szemét» filmet kínálnak, irreálisan magas áron"* – summáz tömören.

A válaszadók többsége viszont még további választékbővítést szorgalmaz. Jó néhányan a régi magyar filmeket kérik számon a kiadóktól, bár tudtunkkal ezek többsége hozzáférhető a magyar piacon. Mások régi híres játékfilmeket hiányolnak. *Varga Gábor* Fótról például *Greta Garbo* vagy *Humphrey Bogart* filmjeiből látna szívesen sorozatot, *„szép kivitellel, jól reklámozva"*. Mások több westernt, kosztümös történelmi alkotást, kaland-, zenés-táncos filmet, úti- és természetfilmet, koncertvideót, sporttémájú műsoros kazettát látnának szívesen. A környékbeli kalózok miatt nevének elhallgatását kérő fővárosi tékás hiányolja az operafilmeket, s az egyes művészeteket bemutató videókat is. Meglepően sokan jegyezték meg, hogy a műfajok közül nagyon hiányzik a kabaré, a kabaréösszeállításokat tartalmazó kazetta. Akad tékás, aki hiányolja az enyhén erotikus és a pornófilmek közötti átmenetet képviselő produkciókat. Mások a színvonalas sci-fit és horrort vásárolnák, ha lenne több, de akad, aki történelmi dokumentumfilmekből is venne.

S hogy konkrétan milyen alkotásokat hiányolnak a tékások? Íme néhány cím: *Amadeus, Malcolm X, Gandhi, Pillangó, Spartacus, Tízparancsolat, Fogd a pénzt és fuss, Kék bársony, Száll a kakukk fészkére, Taxisofőr, A bostoni fojtogató, Magánbeszélgetések, Gengszterek klubja, A pókasszony csókja, Péntek 13., Stephen King* eddig még meg nem jelent művei, valamennyi James Bond-film szinkronizáltan, korai western klasszikusok, *Buster Keaton, Chaplin* művei, *Hitchcock* idehaza még hiányzó rendezései, s az európai filmek Svédországból, Spanyolországból, Olaszországból, Németországból.

Akad néhány régóta várt film, amely a Kérdőív kitöltése és értékelése közötti időszakban jelent meg, mint például a *Volt egyszer egy vadnyugat*, de van olyan „kívánságfilm" is, amelyre már nem kell sokáig várni. Ilyen többek között a *Lányom nélkül soha* és *A tűz háborúja.*

Kedvezményt a törzsvevőknek!

A tékások a műsoros kazetták kölcsönzői jogú vásárlásakor általában 3000–3500 forintot (plusz áfa) tartanak reális összegnek. Akad, aki 2000–2500 plusz áfa összeget gondol megfelelőnek, csak a moziban is játszott nagyfilmek esetében fizetné meg az 5000 forintos áfás árat. Van, aki hiányolja a vevőnek továbbadható reklámanyagokat, a kiadót népszerűsítő tollat, kulcstartót, egyéb apró tárgyakat. Számos tékás javasolja, hogy az a kiadó, amelynek filmjeit rendszeresen vásárolja, adjon számára törzsvásárlói kedvezményt, s kedvezőbb áron vásárolhassa meg az új filmeket, mint aki csak egyszer vagy alkalmanként vesz a kiadótól filmeket. Van, aki azt javasolja, a kiadók szigorítsák meg eladásaikat, s csak azoknak értékesítsenek filmeket, akik legálisan tevékenykednek. (Kérdés, egy kiadó hogyan bizonyosodik meg egy kölcsönző törvénytelen magatartásáról.) *Horváth Tibor (Sárkányölő videótéka)* Balatonszentgyörgyről viszont úgy látja, a kisebb kölcsönzők tulajdonosai, akik nem állnak szerződésben a kiadókkal, csak méregdrágán juthatnak hozzá egy-egy jó filmhez, s hátrányban vannak azokkal a „nagyokkal" szemben, akik öt vagy annál is több tékát üzemeltetnek, s kedvezményekkel vehetik meg ugyanazokat a kazettákhoz. *Bujdosó János (Menő Manó Market és Videótéka)* Sarkadról bizományi értékesítésben látná a jövőt. Kérdés, mit szólnának ehhez a kiadók. Egy kelet-magyarországi tékás azt javasolja, hogy a kiadók bonus-rendszert alkalmazzanak, melyet évről–évre a vásárlások mennyiségének függvényében alakítanának ki a törzsvásárlók között, s így nyújthatna kedvezményt számukra a kiadó. *„Minél több vásárolt kópia, annál olcsóbb ár"* – fogalmaz *Dibusz László (Best videótéka)* Tatabányáról. Többen örülnek annak, hogy fizetési haladékot kaphatnak kisebb

videókiadóktól, ezt szívesen látnák a nagyobb videóforgalmazóktól is.

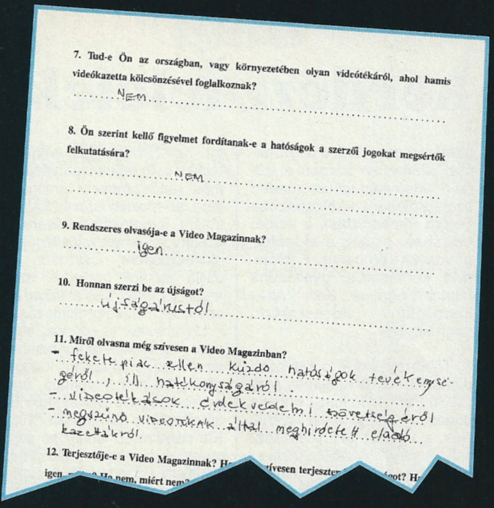
70–30, 60–40

A hazai videóiparban a legális és a feketepiac arányát a válaszadók többsége általában 60–40 illetve 70–30 százalékban becsüli meg. Egy dunántúli tékás a feketepiac arányát 60 százalékosnak gondolja, míg akad egy inkognitóját megőrizni kívánó kölcsönzős, aki úgy látja, négyötöd részben még ma is a kalózipar nyer teret a videópiacon!

Csökkent-e környezetében a videókalózkodás az elmúlt egy évben? – kérdeztük, s a válaszadók többsége igennel felelt. Egy kelet-magyarországi kölcsönzős szerint viszont *„Inkább átalakul. Kisebb falvakba tevődött át, bár a piacokon szinte folyamatos a másolt kazetták árusítása.”* Jó néhányan panaszolják ez utóbbit. *„Eg éve nyitottuk az üzletet, de nagyon sok új film megjelenése előtt már lehet hallani a vevőktől: «nekem már rég megvan» a pécsi vásárról. Ezek a kalózkazetták főként moziban készülnek”* – írja egy dunántúli tékás. A legveszélyesebbek azok a kalózok, akik a mozipremierrel egy időben már árusítják kazettán az új, reklámozott filmeket – mondják a tékások. Budapesten szinte minden második kölcsönzőben van hamis videókazetta – állítja a tóalmási *Nagy László (Home Video 2000).* Akad, aki arról panaszkodik, csökkent a forgalma, mióta bevezették a kiadók a másolásvédelmi kódot, mert sokan otthonukban lemásolták maguknak a kiválasztott filmet.

A válaszadók fele igennel felelt arra a kérdésre, tud-e az országban vagy környezetében olyan videótékáról, ahol hamis kazetta kölcsönzésével foglalkoznak. Bár nem kértük, az egyik kölcsönzős két tékát meg is nevezett. A kérdőívet kitöltő kölcsönzősök többsége úgy véli, a hatóságok nem fordítanak kellő figyelmet a szerzői jogokat megsértők felkutatására. *„Úgy érzem, hogy csak a szem előtt tevékenykedő, legális tékásokat ellenőrzik, a kényelmetlenebb feladatokat jelentő kalózhálózatok felkutatásával nem nagyon foglalkoznak, pedig jelenlétük nyilvánvaló”* – írja a mezőkovácsházi *Zsiák János (Otcry Video).*

„Az ASVA munkatársain kívül mást nem izgat ez a dolog, legalábbis ez a tapasztalatunk. Nagyobb ügyeket nem tudnak a hatóságok felderíteni, valószínű, hozzá nem értés és ember-

7. Tud-e Ön az országban, vagy környezetében olyan videótékáról, ahol hamis videókazetta kölcsönzésével foglalkoznak?

NEM

8. Ön szerint kellő figyelmet fordítanak-e a hatóságok a szerzői jogokat megsértők felkutatására?

NEM

9. Rendszeres olvasója-e a Video Magazinnak?

igen

10. Honnan szerzi be az újságot?

újságárustól

11. Miről olvasna még szívesen a Video Magazinban?

- fekete piac ellen küzdő hatóságok tevékenységéről, ill. hatékonyságáról.
- videotékások érdekvédelmi szövetségéről
- megszűnő videotékák által meghirdetett eladó kazettákról.

12. Terjesztője-e a Video Magazinnak? H... ...szívesen terjeszten... ...igen... Ha nem, miért nem?...

hiány miatt” – jelenti ki egy tékás a Dunától keletre. Baranyában – egy ott tevékenykedő kölcsönzős szerint – még az is előfordul, hogy egy községben a legújabb mozifilmek kalózkazettán a kábeltévé műsorában is láthatók.

Miről olvasna?

A kérdőívet kitöltő tékások döntő többsége rendszeres olvasója a Video Magazinnak. A válaszokból kiderül, hogy az újságban a videópremierek mellett még szívesen olvasnának a moziújdonságokról is. Még alaposabb információra lennének kíváncsiak a bemutatásra váró videófilmekről. Néhányan bővebb tartalmat, sőt elemző kritikát is szeretnének olvasni a megjelenésre váró produkciókról, mely megkönnyíthetné számukra a vásárlást. Mások a filmek megszületésének körülményeiről szeretnének minél többet megtudni a lapból.

Van, aki több műszaki cikket olvasna, más tékás az amatőr videófilmesekkel szeretne jobban megismerkedni. A videókiadók és a tékások kapcsolata is izgalmas olvasmány lenne a tékások számára, akik közül a videókölcsönzést érintő törvényekről is szeretne többet megtudni. Többen is szeretnének olyan írásokat látni a magazinban, amelyek a feketepiac ellen küzdő hatóságok tevékenységéről, hatékonyságáról, a megszületett bírósági ítéletekről és azok indoklásáról szólnak. Kevés az információ a Videótékások Érdekvédelmi Szövetségéről, is. Van, aki hiányolja a statisztikákat, melyek arról számolnának be, hogy Magyarországon és külföldön mely filmek a legnézettebbek moziban, videókazettán. A videós szakmának objektív sikerlistára is szüksége lenne, mely megjelenhetne a Video Magazinban – mondják a tékás olvasók, joggal.

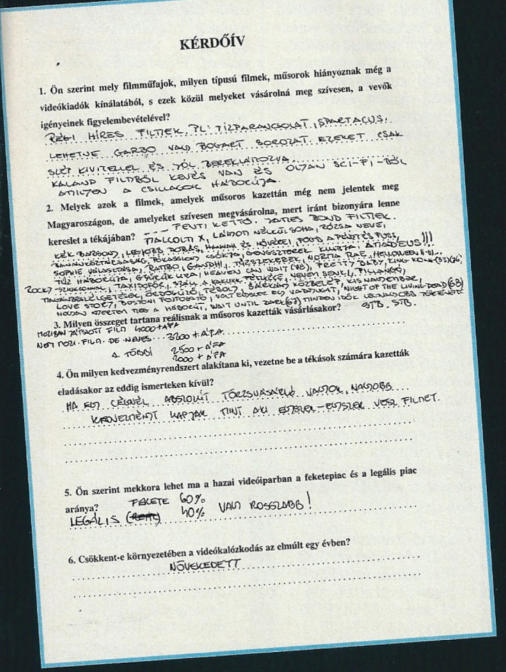
Interaktivitás

A kérdőívet kitöltők nagyobb része hallott már a Video Magazin „testvéréről,” az Interaktív Video Magazinról, de egyelőre csak töredéküknek van módja használni is, mivel még hiányoznak hozzá a feltételek. Van, aki úgy látja, csupán egy-két év múlva érnek meg számára a feltételek, hogy több százezer forintot költhessen multimédiás számítógépre, más *„amint megteheti”*, kipróbálja majdani új számítógépén a CD–ROM-ot *„Örülök, ha filmeket tudok vásárolni”* – írja panaszosan egy tékás, aki szívesen lenne a lemez tulajdonosa, ha lenne min megnéznie... A válaszadók nagyobbik hányada azért tervezi, hogy belátható időn belül fejleszti gépét vagy vásárol magának számítógépet, melyen lejátszhatja az Interaktív Video Magazint is, melyet a szórakozás mellett egyben munkaeszközként is használhat.

❖

A Video Magazin köszönetet mond minden videótékásnak, aki vette a fáradságot és válaszolt a Kérdőívre.

A válaszok ezúttal is hasznos tapasztalatokkal s megfontolandó jó tanácsokkal jártak.

KÉRDŐÍV

1. Ön szerint mely filmműfajok, milyen típusú filmek, műsorok hiányoznak még a videókiadók kínálatából, s ezek közül melyeket vásárolná meg szívesen, a vevők igényeinek figyelembevételével?

RÉGI HÍRES FILMEK. PL: TÍZPARANCSOLAT, SPARTACUS. EZEKET CSAK LEHETNE GARBO VAGY BOGART SOROZAT. SZÉP KIVITELLEL ÉS JÓL BEREKLÁMOZVA. KALAND FILMBŐL KEVÉS VAN ÉS OLYAN SCI-FI-BŐL MINT PL. A CSILLAGOK HÁBORÚJA.

2. Melyek azok a filmek, amelyek műsoros kazettán még nem jelentek meg Magyaroszágon, de amelyeket szívesen megvásárolna, mert iránt bizonyára lenne kereslet a tékájában?

FENTI KETTŐ. JAMES BOND FILMEK. ... ETB. STB.

3. Milyen összeget tartana reálisnak a műsoros kazetták vásárlásakor?

MOZIBAN JÁTSZOTT FILM 4000+ÁFA
NEM MOZI FILM. DE NEVES ... 3200+ÁFA
A TÖBBI 2500+ÁFA
2000+ÁFA

4. Ön milyen kedvezményrendszert alakítana ki, vezetne be a tékások számára kazetták eladásakor az eddig ismerteken kívül?

HA EGY CÉGNÉL ABSZOLÚT TÖRZSVÁSÁRLÓ VAGYOK, NAGYOBB KEDVEZMÉNYT KAPJAK MINT AKI EGYSZER-EGYSZER VESZ FILMET.

5. Ön szerint mekkora lehet ma a hazai videóiparban a feketepiac és a legális piac aránya?

FEKETE 60%
LEGÁLIS 40% VAGY ROSSZABB!

6. Csökkent-e környezetében a videókalózkodás az elmúlt egy évben?

NÖVEKEDETT

Jogi kérdezz-felelek!

Mindennapi videóséletünkben számtalan kérdés merül fel a videóvilág szinte minden szereplőjében: a kölcsönzőbe betérő filmbarátban, a videótékásban, s még a videóforgalmazók körében is. E felmerülő kérdésekre igyekszünk feleletet adni *dr. Kiss Zoltán* igazságügyi videószakértő segítségével.

1. Több levélírónk is kérdezte, döntött-e már a Kulturális Alap (NKA) Film-videó kuratóriuma a beadott videópályázataikról. Nos, a testület júniusban értékelte a pályázatokat és mire ez az írás megjelenik, már minden érdekelt levélben értesülhetett a megítélt összegről vagy az elutasításról. Ennek ellenére érdemes nagyító alá vennünk a pályázatok elbírálásának gyakorlatát, mert számítani lehet arra, hogy a bizottság ugyanezeket a szempontokat veszi figyelembe az októberben esedékes újabb forduló elbírálásakor.

A lényeg: az idei első kiírásban art-videótékák bővítésére 130 pályázónak ítéltek meg összesen 13,5 millió forintot, és mindössze 17 pályázatot utasítottak el, nevezetesen a Tisza Film Kft. megyeszékhelyeken vagy más nagyvárosokban lévő üzleteit. Ennek az a magyarázata, hogy a kuratórium ezúttal a kisebb városok, illetve ellátatlan körzetek videókölcsönzőinek pályázatait részesítette előnyben. A pályázók túlnyomó többsége most is városi könyvtár, általános iskola és művelődési ház volt, vagyis a vállalkozók körében még mindig nem ismert vagy nem eléggé népszerű ez a lehetőség. Pedig a kondíciók nem rosszak: a megítélt összeget 25 százalék saját forrással kell kiegészíteni, majd az ezt igazoló számlát kell a nyertesnek az NKA-hoz benyújtani. Az NKA természetesen csak a művészfilmek jegyzékén szereplő videokazetták vásárlásait téríti meg. (A zömében MOKÉP és Odeon art-filmjeit tartalmazó jegyzéket az NKA évente aktualizálja, egyúttal hozzáférhetővé teszi.)

Az NKA most is pályázónként 80 ezertől 120 ezer forintig terjedő támogatást ítélt meg, egyedül a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kapott 600 ezer forintot. Az art-videótékák bővítése mellett még lehetett pályázni filmes rendezvények támogatására, art-mozi műsorsáv kialakítására, forgatókönyv írására és filmtervek megvalósításának előkészítésére. Összesen 43 millió forintot osztottak szét, amelyből tehát 13,5 millióval részesedik a videóforgalmazás.

Ugyanakkor sajnálatos, hogy nem részesültek támogatásban az eredeti kiírás szerinti kategóriákba be nem sorolható, úgynevezett egyéb pályázatok. Elutasították a Szinapszis 2000 Kft. pályázatát, amelyben saját gyártású tantárgyi (elsősorban irodalom és történelem) oktató műsoros videókazetták terjesztéséhez (művelődési intézmények számára és a határokon túli magyar szervezetek körében) kértek támogatást. Az elutasítás azért is furcsa, mert az NKA idei meghirdetett prioritásai között szerepel a Nemzeti Alaptantervhez való kapcsolódás és a határon túli magyarság filmellátása.

Nem adott pénzt a kuratórium a különböző CD–ROM kiadványok megvalósítására, például a Magyar Filmintézet filmtörténeti multimédia sorozatának következő részéhez vagy az Interaktív Video Magazin őszi számához sem. Az ilyen típusú pályázatok ez idáig elvétve kaptak támogatást a kuratóriumtól vagy közvetlenül az NKA elnökétől. Mindenesetre jó hír, hogy a digitális kultúra megjelenése, az új multimédiás eszközök térhódítása a helyzet átértékelésére késztette az NKA vezetőségét. Egyelőre nem javasolják egy önálló Digitális Kollégium létrehozását, viszont – kísérleti jelleggel – pályázatot hirdetnek a magyarországi digitális kultúra fejlesztésére.

A javaslat kidolgozott állapotban van, így könnyen lehet, hogy még a nyár folyamán megjelenik a pályázat az NKA hivatalos lapjában, a Hírlevélben és a napilapokban. A pályázat középpontjában kulturális hagyományaink, örökségeink értékeinek digitális megjelenítése áll. A tervek szerint az NKA azokat a pályázatokat részesíti támogatásban, amelyek grafikai megjelenésükben, képi látványukban egyaránt magas színvonalú munkákat, anyagokat eredményezhetnek. Lényeges követelmény, hogy a pályázóknak nyilvánosan (CD–ROM-on illetve az Interneten) elérhető anyagokat kell készíteniük. A pályázóknak továbbá mellékelniük kell a hagyományos és a digitális kultúra ágazatában végzett eddigi tevékenységeik referenciáját. A pályázatokat a hazai digitális kultúra művelőiből felkért ad hoc bizottság bírálja el.

Summázva, az elbukottak most „vigaszágon" próbálkozhatnak, s a kiírás vagy egyszeri kísérlet marad, vagy beépül az NKA pályázati rendszerébe, megbontva ezzel a hagyományos művészeti ágakat megjelenítő kuratóriumi szerkezetet.

◆

2. Szabó Csaba, a Budaörs, Szivárvány u. 4. sz alatti Eurotyp Videótéka tulajdonosa azt kérdezi, érinti-e a videókölcsönzőket az egyes kereskedelmi tevékenységek gyakorlásáról szóló KeM rendelet módosítása.

A jogszabály kiterjed valamennyi nagy- és kiskereskedelmi, valamint ügynöki tevékenységet folytató gazdálkodó szervezetre és kereskedőre, ám a jövedéki termékeket, ékszert, nemesfémet és személygépkocsit értékesítő kereskedőre szigorúbb szabályokat állapít meg. A legújabb módosítások kizárólag ez utóbbi körre, továbbá azokra a kereskedőkre terjednek ki, akik a rendelet mellékletében felsorolt termékekkel, anyagokkal kereskednek, melyek között viszont nem találjuk ott a videókazettát.

Mindezek ellenére röviden érdemes kitérni az alapvetően az üzleti tevékenység gyakorlásához szükséges különféle hatósági engedélyekkel és nyilvántartásokkal foglalkozó jogszabályra, mivel alaprendelkezései minden vállalkozásra, így a videótékásokra is vonatkoznak. Eszerint az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium (IKM) minden olyan kereskedetőt, illetve üzletet nyilvántartásba vesz, amely állandó telephellyel (üzlethelyiséggel), továbbá egyéni jogszabályi (például szakképesítési) feltételekkel rendelkezik. A nyilvántartásba vételi kérelemhez csatolni kell a vállalkozói igazolvány (vagy a cégkivonat) másolatát, egyéb, a tevékenység folytatásához szükséges feltételek meglétét tanúsító okiratok, hatósági engedélyek hiteles másolatát és az eljárási illetéknek megfelelő illetékbélyeget. A rendelet mellékleteiben fel nem sorolt termékek és szolgáltatások, így videótéka esetében a tevékenység megkezdésével nem kell megvárni a nyilvántartásba vétel megtörténtét.

E bürokratikus és végrehajthatatlan jogszabály lényegében a feketegazdaság visszaszorítását célozná – véleményem szerint nem sok sikerrel. Talán az IKM is érzi a helyzet tarthatatlanságát, mert – az EU-jogharmonizációra is figyelemmel – tervbe vették az üzletek működésérevonatkozó, körülbelül százötven hatályos jogszabály felülvizsgálatát és egységes szervezetbe foglalását. Feltehetően akkor térünk vissza a témára, ha az üzlettulajdonosok mindegyikét érintő, a jelenleginél áttekinthetőbb rendeletek napvilágot látnak.

KERES–KÍNÁL

Rovatunkban ingyen tesszük közzé magánszemélyek 100 szónál nem hosszabb szövegű hirdetéseit. Felhívjuk a Kedves Olvasó figyelmét, hogy e rovatban nem áll módunkban közölni olyan hirdetéseket, amelyekben megvétetre ajánlanak vagy díjazás ellenében keresnek szerzői jogvédelem alatt álló műsorokat.

- Egyedi Panasonic NV–S–D–videómagnó JVC R.A. editáló áramkörrel, garanciával eladó. Vezérlése JVC R.A. EDIT magnóval, 8 SNITT ASSEMBLE, INZERT, AUDIO DUB lehetőségekkel. SONY FOTÓ-VIDEÓ kamera, PHV–A7 1/2" CCD, 470 000 PIXEL, S–VH NEGATÍV/POZITÍV, 6xZOOM, AF, MF, WB, MANUAL IRIS, COLOUR BALANCE, MICROFONE INPUT, plusz tartozékok. Számlaképes vagyok. Halmai Gábor, Szentlőrinc, tel.: 06-73-371-534

- Használt Panasonic HD 90-es hifi sztereó képmagnók fél év garanciával eladók 65 000 forintért. Tel.: 06-30-413-704, napközben 10-től 16-ig.

ITT A VIDEOFON!

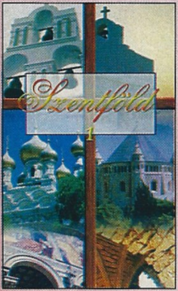
Ha Ön kényelmesen szeretne videókazettát vásárolni, információhoz jutni a Video Magazinról vagy közlendője van a Video Magazin számára, tárcsázzon!

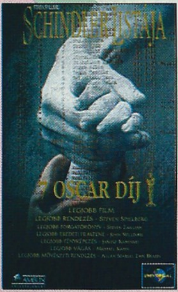
Hívja a 34-34-717-es

telefonszámot!

A hívás fogadása után üsse be a kívánt kódszámot vagy kérje az operátort, s diktálja be, melyik kódot (melléket) óhajtja. Ha műsoros kazettát akar vásárolni, mondja be nevét, pontos címét és a darabszámot. A Video Magazin a kazettát rövid időn belül postai utánvéttel elküldi Önnek. Ha véleménye van, ossza meg velünk gondolatait, ha kérdése, kívánsága van, tárcsázza vagy kérje a megfelelő kódszámot!

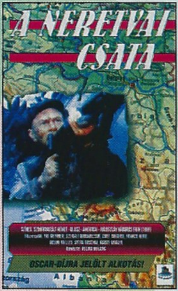
811
Szentföld I–II
Názáret, Betlehem, Via Dolorosa
1950 Ft

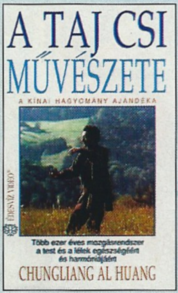

812
Schindler listája
Steven Spielberg 7-szeres Oscar-díjas műve
1800 Ft

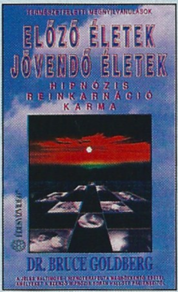
813
A neretvai csata
Monumentális háborús film
1500 Ft

814
A Taj Csi művészete
Az ősi kínai művészet
1600 Ft

815
Előző életek Jövendő életek
Egy hipnoterapeuta tapasztalatai
1800 Ft

816
Elfújta a szél I.
Szerelem, romantika
1300 Ft

817
Elfújta a szél II.
Szerelem, romantika
1300 Ft

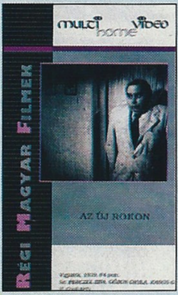

818
Tom és Jerry az űrben
Az örökzöld macska-egér harc
1800 Ft

819
Fizessen nagysád
Kabos Gyula, Jávor Pál, Latabár Kálmán
1300 Ft

820
Az új rokon
Perczel Zita, Kabos Gyula, Gózon Gyula
1300 Ft

821: Diktálja le, mit szeretne megjelentetni a legközelebbi Video Magazin *Keres-kínál* rovatában, mondja el, milyen kérdésre szeretne választ kapni a *Tanácsadó* vagy a *Jogi–kérdezz-felelek* rovatban!
822: Itt az alkalom, hogy elárulja véleményét a Video Magazinról: elégedett-e az újsággal, mit tart jónak, rossznak, s még miről olvasna szívesen a lapban?
823: Előfizetési lehetőség a Video Magazinra
824: A Video Magazin hirdetési feltételeiről
825: Választ kaphat, melyek lesznek szeptemberi videóújdonságai, s miről olvashat majd a Video Magazin szeptemberi számában

A szolgáltatás normál belföldi tarifával működik! Az árak a postaköltséget nem tartalmazzák. A kódok a következő Video Magazin megjelenéséig, 1996. szeptember 5-ig érvényesek, a következő hónapban új ajánlatokkal jelentkezik a Videofon.

Csak egy hívás!

VIDEOFON

Folytatásos képregény

Sony és Panasonic kamerák

Hátunk mögött a labdarúgó EB és az olimpia izgalmaival mégiscsak nyár van, a szabadságok ideje! S ha szabadságon vagyunk, van időnk kalandozni, ha pedig kalandozunk, feltör bennünk az élmények megörökítésének vágya is. Júliusi számunkban már adtunk ízelítőt az év kameraújdonságaiból, s ha akkor igazi összevetésre nem volt mód, most mégiscsak kínálkozik lehetőség a két szomszédvár újabb típusainak összevetésére, részletesebb bemutatására. Körképünk most azért is lehet teljesebb, mert a hagyományosabbnak mondható típusokon kívül mind a *Sony*nál, mind a *Panasonic*nál egy-egy LCD-kijelzős típus is színesíti a kínálatot.

A *Sony*tól a *CCD–T330E* és *CCD–TR340* típusok a Handycam család legújabb tagjait képviselik, míg a *CCD–TRV1* a Handycam Vision nevet viseli. Mindhárom modell Video 8-as rendszerű és mindhárom mono hangú kivitel. Az ezek mellett a most választott *Panasonic*ok közül az *NV–RX7E* a két hónapja bemutatott *NV-RX* családnak, vagyis az *RX1*-nek, *RX2*-nek és *RX5*-nek nagyobb tagja, ami a szó legszorosabb értelmében legszembetűnőbben a színes keresőben látszik meg. Az *NV–VX7EE,* melyet viszont a kezelési útmutató kompakt kamkordernek nevez – ilyen a *Sony CCD–TRV11*-es is – a normál elektronikus „kukucskálós” kereső mellett egy 4”-os színes displayt is tartalmaz.

Ennyi a csak főfogásokból álló étlapunkból, mely igencsak csábító ahhoz, hogy ajánlatait végig is kóstolgassuk. Elsőként a *Sony CCD–TR330* és *CCD–TR340* típusait tettük laborasztalra. Első ránézésre nagyon hasonlítanak egymásra. Mindkettőt ugyanolyan címke díszíti, utalva a nagy, 0,3 luxos fényérzékenységre, vagyis az igen kicsi fényigényre. Ezzel gyenge fényviszonyok mellett is valóban jól lehet felvételeket készíteni, bár némi, elsősorban a zajokkal kapcsolatos kompromisszumok árán. A másik sajátosság a „Supe Long Time Recording” felirat, mely a szuper hosszú idejű felvételekre utal. Mindkét kamkorder teljesítményfelvételét olyannyira sikerült leszorítani, hogy a tartozékként adott NP–33-a típusú 800 mAh-s Ni–C akkuval normál körülmények között (nem sokat ki-be kapcsolgatva és nem öncélúan állandóan zoomolgatva) elvileg 50 percig el lehet dolgozgatni vele, de az NP90-es akkuval – mely persze már sokkal robosztusabb, súlyosabb és nem is tartozéka a készüléknek – majdnem 3 órára növelhető ez az idő. A kezelési útmutató folyamatos felvétel esetén 5 órát is ígér, ilyenkor azonban inkább megfigyelési feladatokat lát el a kamera, vagyis nem kapcsolgatjuk ki-be, hanem szükség esetén csak a fókuszmotor mozgása befolyásolja az áramfelvételt.

A hosszú használhatósághoz hozzátartozik az akkuk gondos kezelése is. Használat során az akku – a kémiai folyamat lényegét leegyszerűsítve – „emlékszik” az utolsó töltések, „töltögetések” során elnyelt energiára, vagyis ha csak frissítgetni akarjuk, akkor ehelyett ellustul és egyre kevesebb energiát fog tárolni, így a felvételkor igen gyorsan lemerül. Mindez úgy védhető ki, ha a felvételek végeztével, egy hosszabbra tervezett újabb felvételsorozat előtt üres, kazetta nélküli kamerával teljesen lemerítjük az akkut és csak ezután töltjük fel ismét. Nem egy esetben a „haldokló” akkuknál néhány (három-négy) ilyen töltésciklusos játékkal csodákat lehet tenni, s ez még mindig olcsóbb, mint több ezer forintért újat vásárolni. Azt már csak nosztalgiával említjük meg, hogy korábban több töltőn is volt úgynevezett „kisütő” állapot, ezt azonban a gyártók lassan lefelejtették készülékükről.

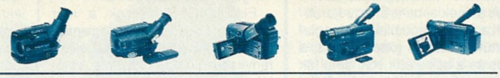
Alapvető szolgáltatásbeli különbség a *CCD–TR330* és *TR–340* között, hogy az előbbinek nincs távvezérlője, pontosabban nem része a készüléknek, de előkészítették a távvezérlő jeleinek fogadására. Aki tehát utólag találja fontosnak, módja van megvenni. A *CCD–TR340E*-nél van még egy apró, bár költséges praktikum, egy 6 darab 1,5 V-os alkáli elem (ezek a ceruzaelemek LR6 vagy AA jelzésűek) fogadására képes elemtár, s az elemekkel körülbelül 70 percig lehet felvételt készíteni. A mai elemárak mellett ez nem olcsó mulatság, de

teszt

A mérések a **Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet** laboratóriumaiban készültek. A tesztet készítette és összeállította: **Géczy Géza.**

SZOLGÁLTATÁSOK ÉS TESZTEREDMÉNYEK

GYÁRTÓ	SONY	SONY	SONY	PANASONIC	PANASONIC
TÍPUS	CCD-TR 330E	CCD-TR 340E	CCD-TRV 11E	NV-RX 7EE	NV-VX7EE
Rendszer	Videó-8	Videó-8	Videó-8	VHS-C	VHS-C
Méretek (mm) (hossz. x szél. x mag.)	202x111x104	208x115x104	210x112x104	269x81x138	260x92x140
Tömeg (kg)	0,87	0,89	1,04	0,93	1,33
KAMERARÉSZ					
Pixelek száma	320.000 (1/3")	320.000 (1/3")	320.000 (1/3")	450.000 (1/3")	450.000 (1/3")
Objektív	1:1,6	1:1,6	1:1,8	1:1,4	1:1,4
Gyújtótávolság (mm)	6,3–63	6,3–63	5,4–64,8	3,9–54,6	3,9–54,6
Zoomátfogás (x-szeres)	10	10	12	optikai14/digit140	optikai14/digit140
Szűrőátmérő (mm)	37	37	37	43	43
Ellenfénykapcsoló	van	van	van	van	van
Fehéregyensúly	automatikus	automatikus	automatikus	auto/kézi	auto/kézi
Úsztatás	nincs	nincs	nincs	van	van
Fókuszállítás (auto/kézi)	van/nincs	van/nincs	van/nincs	van/van	van/van
Zársebességállítás	1/50–1/4000 auto	1/50–1/4000 auto	1/50–1/4000 auto	auto (AE prog.ban)	auto (AE prog.ban)
Kereső	fekete-fehér	fekete-fehér	fek.-feh.+szín. LCD	színes	fek.-feh.+szín. LCD
Címszövegszerkesztés	10 (angol) felirat	10 (angol) felirat	10 (angol) felirat	nincs	nincs
Felvételvisszanézés	van	van	van	van	van
Intervallumfelvétel	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
Repülőtörlőfej	van	van	van	van	van
FM-hangfelvétel	van	van	van	nincs	nincs
Távvezérlő	nincs	van	van	van	van
Remegést csökkentő áramkör	nincs	nincs	nincs	van	van
MAGNÓRÉSZ					
Maximális felvételi idő (perc)	90 (SP)/180 (LP)	90 (SP)/180 (LP)	90 (SP)/180 (LP)	45 (SP)/90 (LP)	45 (SP)/90 (LP)
Képkeresés	van	van	van	van	van
Állókép	van	van	van	van	van
Utóhangosítás	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
Időkód	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
Vágásvezérlés	„L" csatlakozó	„L" csatlakozó	„L" csatlakozó	EDIT E	EDIT E
Mikrofonbemenet	van (monó)	van (monó)	van	van	van
Fejhallgatócsatlakozás	nincs	nincs	van + hangszóró	nincs	mini hangszóró
MÉRÉSI EREDMÉNYEK					
Sorbontás SP/LP	235/225	230/220	235/225	250/240	255/245
Videó jel/zaj-arány (dB) SP/LP	40/41	41/42	42/43	43/44	43/45
Smear-hatás	kevés	kevés	kevés	kevés	kevés
Hangrész frekvenciaátvitele (Hz–KHz)					
Beépített mikrofonról SP/LP	190–10/40–10,5	190–10/40–10,5	200–7,5/200–7,5	280–9,5/280–5,5	230–9,5/230–5,5
Mikrofoncsatlakozóról SP/LP	34–20/35–20	35–20/35–20	55–21/55–21	70–9,5/72–5,7	70–9/72–5,7
Hang jel/zaj-arány (dB) SP/LP	59/59	59/59	59/59	54/53	55/52,5
Akusztikus zaj					
Normál (dB)	46	44	45	46	49
Zoom (dB)	45	43	44	44	46
Zoom + fókusz (dB)	45	42,5	43,5	42,5	44
Nyávogás +/– % SP/LP	0,01/0,01	0,007/0,008	0,0045/0,008	0,2/0,39	0,16/0,38
Ár (Ft)	139 990	megáll. alatt	224 990	209 990	299 990

teszt teszt

vészhelyzetben megoldást jelent. Mivel a méretek megegyezőek, ezért ez a különbség is pótolható a *TR330E*-nél.

Ennyit a különbségekről. Hasonló viszont a lencserendszer, mindkét kamkordernek 10-szeres optikai zoomja van, a fókusztávolság 6,3–6 mm és fényerejük 1:1,6-os. A hangot a berendezés FM rendszerben rögzíti, monóban, keresőjük fekete-fehér, mechanikájuk is azonos, a csatlakoztatásbeli lehetőségek megegyezőek. Mindkét kameránál a hang- és képjelek (A/V-jel) egy-egy RCA rendszerű harangcsatlakozón keresztül csatlakoztathatók, de egy mellékelt scartcsatlakozóval közvetlenül a csak 21 pólusú csatlakozókkal rendelkező tv-k A/V-bemenetéhez is illeszthetők. Mikrofon- és vágásvezérlő, úgynevezett Lanc-csatlakozója mindkét kamkordernek van. Azonosak az egyéb szolgáltatásbeli tudományok is, de a kezelőgombok kialakításban vagy elhelyezésben eltérnek egymástól. Mivel java részükkel felvétel közben nemigen kell bíbelődni, ezért a végső választást megelőző döntésnél kevésbé jelentenek nagyobb súlyozást. *Mindenesetre* tény, hogy a TR–340 kezelése valamivel kényelmesebb, könnyebben választható ki a dátum- vagy a címbeírási lehetőség, viszont a Program AE tárcsán megmaradhatott volna a pozicionáló bütyök. A lejátszórész gombjai most is a készülék tetején maradtak, a különbség csak annyi, hogy a *TR–330E*-nél közvetlenül nyomhatók a mikrokapcsolók, míg a *TR–340E*-nél egy fólia alatt vannak. Ez a korábbi modelleknél LED fényével közvetlenül is jelezte a bekapcsolt funkciót, most azonban az áramtakarékosság is vezethetett ennek az egyébként inkább látványos, mint szükséges szolgáltatásnak az elhagyására.

Mindkét készüléknél a felvételek készülhetnek folyamatosan, vagyis gombnyomásra indítva és szintén újabb gombnyomásra leállítva, akad olyan helyzet, amelynél csak addig tartanak, míg a felvételgomb nyomva van, és létezik 5 másodperces intervallum is. Ez utóbbi az operatőrt változatosabb snittekre ösztönzi. A felvételek készítése automatikus expozícióval, az úgynevezett Program AE tárcsa segítségével történik, melynek az automatikus álláson kívül még három helyzete van: a sportüzemmód, a nagyzársebességű állás és az éjszakai filmezés helyzete. Sport állásban a zársebesség 1/50–1/50 között változik, ez ajánlott például mozgó autóból történő felvételek készítésére vagy egy futballmeccs felvételére. Tenisznél már a következő állás ajánlott, itt a zársebesség 1/4000,

ám ezekhez a felvételekhez nagyon jó megvilágítás is szükséges, míg az éjszakai felvételeknél a zársebesség ismét csökken, és belép egy elektronikus erősítés is.

A felvételek dátumozhatók és a kamera memóriájába tárolt feliratokkal felülírhatók. Ezek egyébként angol nyelvűek és például kellemes karácsonyt vagy boldog születésnapot kívánnak. A kijelzőben a felvételre vonatkozó információkon kívül természetesen látható az akkumulátor feltöltöttségi állapota vagy a lefutott szalagidő is. Ez utóbbi sajnos csak felvételnél olvasható, lejátszáskor csak akkor, ha az időt eleve rögzítjük a szalagra. Hiányát az utómunkálatoknál, a kezdetek-végek megtalálásakor érezzük. A szolgáltatások közül még megemlítjük az ellenfénykapcsolót, mely elég jól kiemeli a világos háttérből a gyengébben megvilágított főtémát.

A távvezérlő a *TR–340E*-nél kibe kapcsolható, mint ahogy a funkcióváltásokra figyelmeztető „Bip" hangjelzés is beiktatható vagy megszüntethető.

A kamera egyébként valóban nagyon egyszerűen kezelhető, hiszen mind a blende, mind a fókusz automatikus. Ez utóbbi gyengébb fények esetén vagy ha nem elég kontrasztos a téma, elég lustán, némi bizonytalansággal húzott rá a legjobb rajzolatra, és gyors zoomolásoknál is észrevehető a legjobb helyzetek keresése.

Összességében mindkét kamerával könnyen és biztosan lehetett felvételeket készíteni. A keresőkben kényelmesen lehetett beállítani a képet, és a felvételek jól adták vissza a téma hangulatát. A kísérőhangban a két kamera között nincs érezhetően különbség, mind a mikrofoncsatlakozónál készített villamos átvitel során, mind a saját mikrofonnal készített felvételeknél csaknem ugyanazokat az értékeket kaptuk. Az FM hangrendszerből következően a külső csatlakoztatási lehetőség igen széles hangátviteli sávot nyújt, és szintén a rendszerből következően a hang nyávogása elenyésző. A beépített mikrofon szintén elég széles sávot produkál, minősége gyakorlatilag a szalagsebességtől független. Átvitele egyenletes, némi kiemelést 2 kHz és 5 kHz között tapasztaltunk. Korrekt a készülék mechanikája is, különösen a *CCD–TR330E*-nél volt csendes mind a zoom, mind a fókusz motorja.

Szokás szerint kiértékelő felvételeinket a külső próbafelvételek előtt készítettük el. Normál sebesség esetén határozottak voltak a rajzolatok, félsebességnél azonban a finomabb részleteknél csillogást, vibrálást észleltünk, s ez igazolódott a hegyoldalról készített felvétel házainak rajzolatában is. A színek – mint ahogy korábban a *Sony* modelleknél megismertük – szépen jöttek vissza, a piros és a kék élénk volt, de a fák lombozatának különböző zöldjei is tetszettek. Normál sebességnél jó volt a rajzolat, a fehéregyensúly jól működött és előzetesen beállítva a megfelelő fehérre, mind a belső, mind a külső felvételek szépek lettek. Jó megvilágításnál a fókusz stabil volt, gyengébb megvilágításnál, gyors zoomoláskor azonban rá egy élesebb rajzolatú, határozottabb kontrasztviszonyú részletre. A sötét háttérből előbukkanó autók lámpái egyébként kellemesen jöttek elő, fényelkenődés (smear-hatás) nem volt jellemző, ezt – és ez természetes – a kamerába erősen belevilágító reflektorok tudták csak kiváltani, ám ez ügyes képkomponálással kivédhető.

❖

Az előbbiekhez képest szolgáltatásaiban s persze árában is más kategóriát képvisel a *Sony CCD–TRV11E*. Az alapvető különbség, hogy a készülék bal oldalába simuló, abból kihajtható és tengelye körül elforgatható „ajtó" van, mely egy 2,5 collos kis LCD-t, vagyis kis színes képcsövet rejt magában, mely felvételkor mint színes kereső működhet, lejátszáskor viszont mint egy kis színes monitoron nézhetjük vissza a képet. Emellett megmaradt a hagyományos szemkagylós fekete-fehér kereső is, mely csak akkor működik, ha nincs nyitva az LCD ajtaja. A színes LCD-s keresésnek előnye a sokirányú beállításban rejlik, így mód van tömegben akár fejünk felett tartott kamerával is felvételeket készíteni, vagy 180°-ot fordítva a kis képernyőszerű keresőn, miközben ellenőrizhetjük a felvételt, magunk is annak részesei lehetünk. Napfényes időben is nagyon jól lehetett dolgozni vele, fényereje jó volt, kontrasztossága határozott képet adott, színei teltek voltak, így különösen külső felvételeknél jó partnernek éreztük, annak ellenére, hogy szemünk az elektronikus keresőhöz szokott. Természetesen a közvetlen napfénybevilágítástól célszerű takarni, de fényereje két fokozatban állítható és szabályozható. Az LCD-t, a felvételek visszanézését, ellenőrzését piciny hangszóró teszi teljessé, melytől csodákat nem várhatunk, ennek ellenére nagyon jól idézte vissza az eseményeket. Emellett a konstruktőrök, igen bölcsen, e típusról a fejhallgatót sem spórolták le.

Első ránézésre csak a már előbbi típusoknál megismert program AE tárcsa és az ellenfénykapcsoló tűnik szembe, valójában minden egyéb kezelőszerv az LCD kinyitása után válik hozzáférhetővé. Minden megtalálható itt is, amit már a *TR340E*-nél megismertünk, a funkciókat kísérheti „Bip" hang, a felvételi idő állítható, SP–LP sebességű felvételt készíthetünk, s itt is van címbeírás, szintén angol nyelven.

A lejátszórész megegyezik a kameracsalád többi tagjával, gombjai mikrokapcsolósok, és megegyezőek csatlakoztatási lehetőségei is, többlet a már említett fejhallgatócsatlakozó jelent.

A beépített mikrofon felső tartományban valamivel szűkebbnek mutatkozott, de mind normál, mind felezett sebességnél azonos átvitelt nyújtott egyenletes átvitel mellett. Villamosan, vagyis mikrofonbemenetről itt is széles volt az átvitel, vagyis jó külső mikrofonnal jobb hanghűség elérhető. Képminősége a mérőábrák alapján a család többi tagjának felelt meg, s ezt igazolták a felvételek is. Ez esetben is a normál sebesség használatát javasoljuk, főleg a külföldi élmények megörökítésére. Félsebességnél törvényszerűen észrevehető volt a bontáscsökkenés, de kevésbé voltak idegesek a részletek. Összességében praktikusan lehetett a *Sony CCD–TRV11E*-használni.

❖

A *Panasonic NV–RX7E* szolgáltatásai széles lehetőségeket adnak nemcsak a felvételekhez, de a kép komponálásához is. Objektíve azonos az *NV–RX5*-ével, vagyis lencséje F 1,4-es, gyújtótávolsága 3,9–54,6 mm-es, mely rögtön sejteti a nagyobb látószöget és a megszokottnál nagyobb, 14-szeres optikai zoomolási, vagyis képközelítési-távolítási lehetőséget. A nagyobb látószög előnyeit elsősorban a beltéri felvételeknél tudjuk kihasználni, mert rövidebb felvételi távolságból jóval (csaknem 40 százalékkal) többet tudtunk „bevenni" a képbe, s ez különösen családi felvételeknél jön jól. A 14-szeres optikai zoomot követően a digitális zoom már elektronikus úton nagyítja fel a kiválasztott képmezőből a kívántnak megfelelő részletet, s eközben bontásminősége logikusan csökken. Az *NV–RX7E* ily módon 140-szeres zoomolásra képes. Ennél a nagyításnál a *Nagyítás* című film emlékezetes képsora jutott eszünkbe, az éppen sejthető gyilkosságról árulkodó felvételekkel. Ilyen tudományhoz, különösen kézből készült felvételeknél, óhatatlanul szükség van kép stabilizálásra is, mely az *RX7*-nél is digitális rendszerű. Működését érzékeltük, hatása mégsem volt elég meggyőző, ezért ha valaki ki szeretné használni a 30–40-szeres feletti zoomtartományokat is, és felvételei készítéséhez nincs elég biztos keze, nem árt, ha állványról dolgozik.

Akárcsak az előbbi kameráknál, a zársebesség itt is fix állásokkal, a témáknak megfelelően változik, az AE programtárcsa állításának megfelelően, azonban a most látott *Sony*khoz képest az *NV–RX7*-nél van manuális állás is, ahol kézzel lehet szabályozni, illetve beállítani a fehéregyensúlyt és a fókuszt. Az utóbbi gombjai a frontoldalon kaptak helyet, és könnyen, egyszerűen kezelhetők. Itt kapott helyet a digitális funkciók programváltó gyűrűje is, mellyel a képstabilizátor és a digitális zoom kapcsolható be, és ezzel választhatók ki a különböző

képváltási effektusok és trükkök. Külön gomb szolgál a kép bevagy kiúsztatásának indítására, ilyenkor a kép a hanggal együtt eltűnik vagy előjön, akár úgy, hogy digitális úton változik, vagy elsötétül illetve kivilágosodik. Érdekes hatás, amikor vízszintes irányban fedi át az új jelenet a régit, de lehet például sztroboszkopikus változást is produkálni vagy 5 másodperces állóképeket készíteni, s gyengébb fényviszonyoknál egy külön erősítéssel javíthatunk a felvételen.

A kamera felső részén, a *Panasonic* gyakorlatának megfelelően, egy lehajtható fedél alatt kaptak helyet a lejátszással kapcsolatos gombok, itt lehet beállítani a normál vagy félsebességet. A kijelzőben nemcsak a lefutott idő látható percben és másodpercben, hanem a hátralévő idő is megjelenik percekben. A kereső színes, nagyon jó rajzolatú és az információk is jól, határozottan láthatók, bőséges ismerettel látják el a kamera kezelőjét. A csatlakoztatások az *RX7* esetében is RCA (harang) csatlakozók és külső mikrofon e típushoz is csatlakoztatható.

Mielőtt azonban gyakorlati tapasztalatainkról esne szó, előbb érdemes egy pillantást vetni az *NV–VX7EE*-re már csak azért is, mivel a szembetűnő különbségek ellenére sok rokon vonás van a két kamkorder között. Az alapvető különbség: ennél a modellnél bal oldalon a kihajtható fedél egy 4 collos színes LCD-t rejt magában, mely 90°-ra nyitott állapotban, amint azt a *Sony*nál írtuk, elforgatható, így akár a fejünk felett készíthetünk felvételeket, akár önfelvételeknél ellenőrizhetjük a kép beállítását. Az LCD fényereje jó, színei szépek, kontrasztossága határozott, napfényes szobában határozott képet adott és szabadtéri felvételeknél is jól használható.

Nyitott állapotban ez esetben is egy piciny hangszóró teszi lehetővé a felvétel hangjának ellenőrzését, míg behajtva az LCD-t, a 0,5 collos fekete-fehér keresőre hagyatkozhatunk. A hangerősség, valamint az LCD fényereje és színtelítettsége szabályozható.

Egyebekben a szolgáltatási kör változatlan, e kamerának is ugyanaz a nagylátószögűnek tekinthető lencserendszere van, ugyanúgy 14-szeres optikai és 140-szeres digitális zoommal rendelkezik, mint az *NV–RX7* és kísérőhangja is monó rendszerű.

Mindkét kamerának a fenéklapján található egy energiatakarékos kapcsoló, mely az olyan feledékenységek ellen véd, hogy bekapcsolva hagyott kamerával sétálgassunk. Bekapcsolt helyzetében ugyanis a föld felé fordított kamera néhány másodperc múlva kikapcsol, megakadályozva a felesleges akku- és videószalagfogyasztást. Az *NV–VX7*-hez egyébként az LCD okozta nagyobb fogyasztás miatt a *Panasonic* 2,6 Ah-s akkumulátort mellékel, míg a normál típusokhoz 1,2 Ah-s jár.

Leszámítva az LCD-s keresőt, rendszeres olvasóinknak sok újdonságot kevésbé nyújtottunk az új *Panasonic* kamerák bemutatásával, inkább azoknak jelentettek érdekességet, akik konkrétan e típusok iránt érdeklődnek. Persze az „elhamarkodott" döntésben visszafogó az *NV–VX7E* 300 ezer forintos ára, amit szerencsére magunk is csak a teszt végén tudtunk meg, így se pro, se kontra nem befolyásolta feljegyzéseinket.

Tény, hogy már a sorbontásábra elemzésekor látható volt, hogy a kép rajzolása szinte kihasználja azokat a határokat, melyeket a VHS-rendszer nyújtani tud. Különösen az *NV–VX7EE*-nél igen élesen rajzolódtak ki a

függőleges vonalak, az élek határozottak voltak, a gradációs skála szürkéi és feketéi jól elkülönültek, s mindehhez nagyon jók voltak a tapasztalt jel–zaj-arány értékek. A félsebességgel készített felvételek is többet nyújtottak a vártnál, s ezt visszaigazolták a gyakorlati próbák is. Állandó témáink, az utcai felvételek, a fenyőfák rajzolata, a domboldal házai olyan jól jöttek vissza, hogy esetenként csak a váltásokból és az alámondott szövegből érzékeltük, hogy félsebességen vagyunk. A zöldek teltek voltak, a fák levelei olajos élénkséggel éltek, a petóniák színe azt adta, amit egyébként láttunk. Egyedül a tiszta, egyenletes pirosnál vagy kéknél értékelte feljebb a kamera a fényviszonyokat, bár ilyen kritikus helyzetben is lehetett ismételt fehéregyensúly-állítással javítani. Nem tagadjuk, ilyenkor a színes LCD sokat segít, rögtön minden visszanézhető, s ha mód van rá, az adott snitt rögtön korrigálható, sőt a repülő törlőfej miatt az adott képsorba be is illeszthető. Az LCD-t színes keresőként jól ki lehet használni, de azért nem árt a tapasztalatszerzés, mert a hátulról jövő belevilágító napfény természetesen korlátozza kontrasztviszonyait.

Az *NV–RX7EE*-nél egy kevésbé kisebb sorbontást tapasztaltunk, de ezt a gyakorlatban kevésbé vettük észre. Itt is nagyon szépek voltak a színek és nagyon jók, határozottak a rajzolatok. Mindkét kamerával érdekes átmeneteket, hatásokat lehetett készíteni a már említett elektronikus keveréseknek köszönhetően.

A két sebesség közötti technikai korlátok jobban érzékelhetők a kísérőhangnál, hiszen itt az átvitel majdnem felére esik, viszont normál sebesség mellett a beépített mikrofon szinte azt az átvitelt nyújtja, amit mikrofonbemenetről a készülék teljesíteni képes. Az alsó frekvenciahatár „visszafogottságára" a szélzajok csökkentése miatt is szükség van. A mechanika csendesen futott, s ezt igazolták az akusztikai zaj értékek is.

❖

Összességében: a bemutatott öt kamera – mint azt áraik is híven tükrözik – más súlycsoportot képvisel. A *Sony CCD–TR330* inkább a múlt hónapban elemzett *NV–RX1EE*-ve vethető össze, míg a *CCD–TRV1E* és az *NV–VX77E* sem azonos kategória, az utóbbi digitális effektusai, képstabilizátora és nagyobb LCD-je miatt. Ennek ellenére bízunk abban, hogy táblázataink vásárlás előtt eligazodást adnak a döntések kialakításához.

A Voice Box hangja

Olvasóink először júliusi számunkban találkozhattak magazinunk új, telefonos szolgáltatásával, melynek révén műsoros videókazettákat lehet rendelni, bárki elmondhatja véleményét lapunkról, kérdéseket tehet fel, s tanácsot is adhat rovataink számára. A normál telefondíjjal elérhető szolgáltatást a Voice Box Telemarketing Kft. segítségével tudjuk nyújtani, mely a telefonos hátteret teremti meg számunkra.

A Voice Box egyébként Magyarországon olyan neves cégekkel dolgozik együtt, mint a Procter and Gamble, a McDonalds, a Pepsi Cola, a Sony Music vagy a Renault és a BMW. Termékismertetés, árurendelés, álláshirdetés zajlik a megrendelt telefonvonalakon, s a vállalkozás célja, hogy megkönnyítse és egyben közvetlenebbé tegye a kapcsolatot a cégek és partnereik, valamint a vásárlók között.

André Antal, a Voice Box értékesítési igazgatója úgy látja, a hazai videópiacon a videózók körében egyre inkább nő a kereslet a műsoros videókazetták iránt, s a kiadók is mind nagyobb figyelmet szentelnek a közvetlen lakossági videókazetta-értékesítésre. Ezért is lehet hasznos számukra a Voice Box szolgáltatáscsomagja, mely összekapcsolhatja a keresletet és a kínálatot.

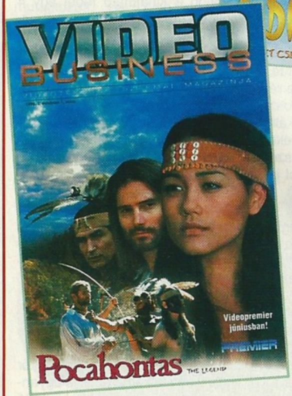
Videofon válaszok

Köszönjük olvasóinknak, hogy máris sokan igénybe vették *Videofon* hangposta szolgáltatásunkat. Máris több hasznos tanácsot, megfontolandó javaslatot kaptunk. Válaszolni azonban csak azoknak a telefonálóknak tudunk, akik nevüket is elárulják. Így külön köszönet *Tóth Tamás* pápai állandó olvasónknak, aki néhány pontatlanságunkra hívta fel figyelmünket. A jövőben igyekszünk a minimálisra (vagy az alá) szorítani a hibákat. Ő hiányolja lapunkból a régi nagy sztárokról *(Humphrey Bogart*ról, *James Stewart*ról*)* szóló írásokat. Sajnos filmjeik egy része régen jelent meg a tékákban, további szerepeikkel pedig, vélhetően a szerényebb kereslet miatt, adósak a videókiadók.

Többen hiányolják, hogy még nem foglalkoztunk az *X-akták* videó- (és televíziós) sorozattal, pedig nagy siker a tékákban. Pótoljuk a hiányt. Mások filmsztárokról olvasnának szívesen portrét, *Lorenzo Lamas*tól *Eric Roberts*ig. Sor kerül rájuk is.

Itt a Video Business!

Nyár eleje óta újabb videós kiadvány szól a videótékásokhoz, abban a reményben, hogy még hatékonyabban és hozzáértőbben folyik majd a tékákban a munka, a kölcsönzőbe járó vendégek színvonalas kiszolgálása érdekében. A négy független videókiadó gondozásában és *Szabó Péter* szerkesztésében megjelenő havilap hasznos, tékákban megvalósítható ötletekkel, tanácsokkal kívánja segíteni a kölcsönzőtulajdonosok és a tékákban dolgozók tevékenységét. Felvázolja, miként működik a fejlett videópiaccal rendelkező országokban a videóipar, elemző írásokat közöl a magyarországi videópiac helyzetéről, a hazai fonákságokról, s üzletpolitikai tippekkel, reklámfogásokkal, friss piaci elemzésekkel is szolgál. Folyamatosan bemutatja a magyar videópiac főszereplőit is: a videókiadók irányítóit éppúgy, mint a tékák üzemeltetőit. Emellett az olvasó részletes információkat találhat a négy kiadó aktuális havi videópremierjeiről is. A minden hónap első napjaiban napvilágot látó kiadványt a tékások ingyen kapják meg postán.

Elhunyt Margaux Hemingway

Július elsején holtak találták Santa Monica-i otthonában *Margaux Hemingway* 41 éves amerikai színésznőt és fotómodellt, *Ernest Hemingway* Nobel-díjas író unokáját. A rendőrség nem talált bűntényre utaló nyomot, korábban a színésznő alkoholizmusáról és beteges falánkságáról írtak a helyi lapok.

A magyar videótékákban az *Ajakrúzs* és a *Hívjatok Bruce Lee-nek!* című filmekben láthatjuk. Idehaza gyakorta összetévesztik nála hat évvel fiatalabb húgával, *Mariel*lel, akivel együtt mutatkozott be filmen 1976-ban, az Ajakrúzsban. Mariel egyebek mellett *Woody Allen* partnere volt a *Manhattan*ben, s ő volt a főszereplője a *Star 80 – Egy aktmodell halála, a Hőhullám* és a *Fejvadász* című produkcióknak.

Kalózok a moziban

1995. február 28-án a Hajdú–Bihar megyei rendőrfőkapitányság gazdaságvédelmi osztályának munkatársai Tiszatenyőn egy házban tetten érték három mozikalózt, akik épp a *Frankenstein* című filmet vetítették, pontosabban másolták át VHS-kazettára. A *Hegylakó 3.* és az *Afrika koktél* című filmek is előkészületben álltak az illegális másolásra.

Mindezt egy plakáton is olvashatták az érdeklődők az ASVA standján, a Kriminálexpo '96 biztonságvédelmi kiállításon. Sőt látható volt az egyik filmvetítő is (lásd képünkön), amellyel a mozifilmet a másolás számára vetítették. Az akció során egyébként lefoglaltak egy TK35/62 típusú hordozható filmvetítőt, a hozzá tartozó áramalakítóval, egy *Panasonic MS4*-es S–VHS kamerát és négy képmagnót. A felvételhez szükséges mozifilmeket a törökszentmiklósi Dózsa Filmcentrum mozigépésze adta át a zugmásolóknak: a filmtekercseket a moziból az esti vetítések után hazavitte, majd másnap Tiszatenyőre szállította. Ezért filmenként 10 ezer forintot kapott. A nyomozás adatai szerint legalább huszonöt mozifilm került kalózkézre. Az ASVA működésétől számítva legalább 120–150 mozifilm ellopása írható a csoport számlájára a piacokon, egyes tékákban, valamint a tettenérés helyszínén lefoglalt VHS-változatok azonosítása alapján. Az üggyel összefüggésben végzett nyomozás során több nagy forgalmú piaci kazettaárus lakásán végzett házkutatást a rendőrség, s több ezer hamis kazettát foglalt le. A rajtuk szereplő, speciális jelöléssel ellátott mozifilmeket azonosítani lehet, így bizonyítható a kapcsolat a tiszatenyői másolókkal, akiknek tevékenysége országos méretekre terjedt ki.

A mozifilmkópiákat évek óta azonosításra alkalmas jelölésekkel látják el, melyek a kamerával rögzített videóváltozatokon is fellelhetőek. Ezek segítségével a kazetta útja, illetve megszületésének helye kinyomozható. E jelre annál is inkább szükség volt, mert Magyarországon a mozifilm-kalózkodás jellemző módja a filmszínházakban a vetítéskor a közvetlen VHS, illetve S–VHS kamerával történő rögzítés. A szakemberek érdekes megfigyelése, hogy a kalózoknak e tevékenység már életformájukká vált, amit elsősorban az e tevékenységben rejlő nagy anyagi haszonszerzés motivál. A mozikalózipar általában piramisszerűen felépülő hálózat, melyben a sokszorosító, az elosztó és a terjesztő részleg egymásra van utalva.

Szakértői becslések szerint a tiszatenyői leleplezett csoport körülbelül 140 millió forintos vagyoni hátrányt okozott az ügyben sértett jogtulajdonosoknak.

Discop '96

A honi videókiadók képviselőinek ezúttal nem kellett Cannes-ba, Milánóba vagy Los Angelesbe utazniuk, csupán a budapesti Átrium Hyatt szállodát felkeresniük június végén, hogy újabb videófilmjogokat vásároljanak.

A nagy filmvásárok közép-kelet-európai „kihelyezett tagozata", a *Discop* három napra Budapestre költözött. Több száz amerikai és európai forgalmazó kínálta elsősorban televízióra és videóforgalmazásra szánt filmjeinek jogait, de akadt kiállító Ausztráliából is. A környező országok forgalmazói szép számmal látogatták a szálloda első három szintjének apartmanjaiban kialakított standokat, de természetesen találkozhattunk a honi videókiadók és televíziótársaságok képviselőivel is. A választék érthetően szerényebb volt, mint a nagy hírű vásárokon, ahol nagyobb mozifilmek jogait is meg lehet vásárolni, de azért így is köttettek újabb üzletek. Különösen természetfilmekből, tudományos ismeretterjesztő alkotásokból, sport- és rajzfilmekből volt nagy a kínálat.

A vásár ideje alatt konferencia is zajlott, melyen a világ filmkereskedői Európa keleti fele mozi-, videó- és televíziós piacának fejlődését és lehetőségeit értékelték.

video magazin Klub!

Augusztus 6-án kedden este nyitja újra kapuit a **Video Magazin Klub**ja, ahová szeretettel várjuk a Kedves Olvasót. Találkozhat a lap készítőivel, barátaival, a honi videósélet szereplőivel, neves személyiségekkel.
A klub minden hónap első vagy második keddjén, este 8 órától tart nyitva, természetesen a legújabb Video Magazinnal az asztalokon.
Ezt követően **szeptember 10-én** lesz újabb klubnapunk.
Cím: *Elit Music Pub*
Budapest, XIII., Pozsonyi út 4.

INGYEN KAPHATJA TÉKÁJÁBAN A VIDEO MAGAZINT!

Az a videózást szerető vendég, aki 1996. augusztus 1-jétől havonta legalább 20 alkalommal kölcsönöz videókazettát az alábbi tékák valamelyikében, a következő hónapban – először tehát szeptemberben – ingyen megkapja a videótékástól a Video Magazin legfrissebb számát a tékások és a Video Magazin kiadójának közös akciója keretében. További kölcsönzők is bekapcsolódhatnak az akcióba! Ha tetszik az ötlet vagy bővebb információkra kíváncsi, máris hívja a Video Magazin kiadóját a **161-3859**-es telefonszámon. Az alábbi tékákban kaphatja ingyen szeptemberben a Video Magazint, ha augusztusban legalább 20 alkalommal kölcsönöz műsoros videókazettát:

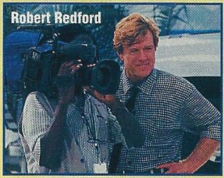
Csipke Videotéka	Zalaegerszeg, Tüttőssy út 8.
Bóbita Tékák	Hajdúböszörmény, Harmat út 7.
Bóbita Tékák	Hajdúböszörmény, Tessedik út 3.
Keri Videoshop	
Virág Gábor	Győr
Stop Videotéka	Leányfalu, Móricz Zs. u. 126.
Stop Videotéka	Vác, Dr. Csányi László krt. 29.
Csilla Téka	Solt, Bacsó B. út 3.
Videotéka	Solt, Kossuth L. út 36.
Videotéka	Pusztaszabolcs, Szabolcsligeti téka
Zóna Videotéka	Enying, Szabadság tér 12.
Videohajó	Pécs, Zsolnay Vilmos u. 47/c
Magic Videotéka	Siklós, Széchenyi u. 6.
Bonus Videotéka	Őcsény, Kazinczy u. 1.
Ani Videotéka	Jászladány, Kossuth út 117.
Visio	Budapest, Bercsényi út
Videotéka	Maglód, Széchenyi u. 7.
Jolly Joker Videotéka	Kiskunhalas, Fazekas Gábor u. 51.
Videotéka	Igal, Táncsics telep 4/a
Videotéka	Sárbogárd, Köztársaság út 69.
Top Video Shop	Szarvas, Szabadság út 28.

MOZI

E L

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN

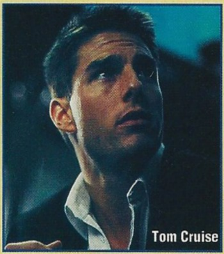
az elmúlt hetekben sorra dőltek meg a mozibevételi rekordok. Három éven át tartotta magát a *Jurassic Park* című film az első napok legtöbb bevételeit elérő produkciók képzeletbeli toplistáján, ám jött 1996 nyara, s az amerikai filmrajongók ismét tódultak a mozikba. Előbb a *Mission: Impossible* című alkotásra, mely az első hat nap során már 84,2 millió dolláros bevétellel büszkélkedhetett, tízmillió dollárral többel, mint **Spielberg** produkciója. Majd jött július első napjaiban az *Independence Day* (A függetlenség napja), mely a Mission... dollármillióit is túlszárnyalta: 96 milliót kasszírozhattak az első hat nap során

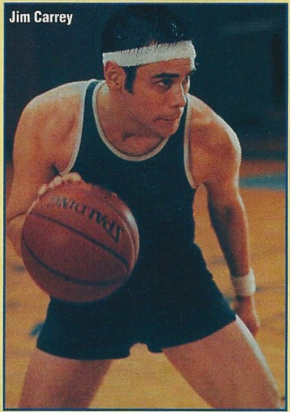
Robert Redford

a filmszínházak, s az alkotás mára már jócskán túl van a százmillió dolláros határon is.

Míg az előbbi film főszereplője **Tom Cruise** és **Jon Voight** *(Szökevényvonat, Szemtől szemben)*, az utóbbiban **Jeff Goldblum** *(Jurassic Park, Áldatlan állapotban)*, **Bill Pullman** *(Casper, Aludj csak, én álmodom)* és **Will Smith** *(Bad Boys)* a főszereplő. **Roland Emerich** filmjének bemutatóját, stílusosan, az amerikai nemzeti ünnephez, július 4-hez időzítették. A történet szerint ugyanis az emberiség ezen a napon válaszol egy hatalmas földönkívüli űrhajó támadására. A hivatalos premier előtt két héttel maga **Bill Clinton** is végigizgulta a trükkökkel teli, látványos sci-fit. *„Az elnök egy óra negyven perc után mozdult meg először a székében, akkor is csak azért, hogy előrehajoljon és izgalmában beleharapjon az öklébe"* – mesélte **Bill Pullman**, aki Clinton mellett ült a vetítésen.

Tom Cruise

Jim Carrey

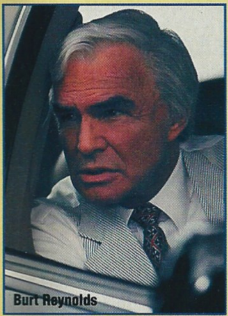
MAGYARORSZÁGON A MOZIKBAN

A függetlenség napja októbertől látható. Viszont már szeptember első felében szurkolhatunk **Tom Cruise**-nak a *Mission Impossible*-ben. Cruise **Paula Wagner**rel alapított saját vállalkozásának, a Cruise/Wagner Productions-nak első filmje ez, melynek alapja egy sikeres, a hatvanas-hetvenes években pergett amerikai tévéfilmsorozat volt. Idehaza *Különleges ügyosztály* címen futott a sorozat, melynek klasszikus főcímzenéje máig ott cseng sok filmbarát fülében. A forgatókönyvet **David Koepp** *(Jurassic Park)* és **Steven Zaillian** *(Schindler listája)* írták, a rendező pedig **Brian De Palma** *(Carlito útja)*. Egy volt orosz kém titkos nemzetközi információkat dob a feketepiacra, a világ legjobb titkosügynökeinek nevével. A színfalak mögött ott találunk egy áruló ügynököt, aki egy ismeretlen szervezetnek dolgozik, egy

ŐZETES

VIDEO

rejtélyes fegyverkereskedőt, egy különleges kémszervezetet, és egy férfit olyan küldetéssel, mely lehetetlennek tűnik... **Cruise** másfél évig készült társaival a filmre, s már minden készen állt elkészítéséhez, amikor a történetnek voltak olyan pontjai, melyekről még nem döntött a stáb... A produkció sikerén felbuzdulva továbbra is szívesen vállal producerí teendőket a filmiparban, olyan művekben is, amelyekben nem fog szerepelni.

Burt Reynolds

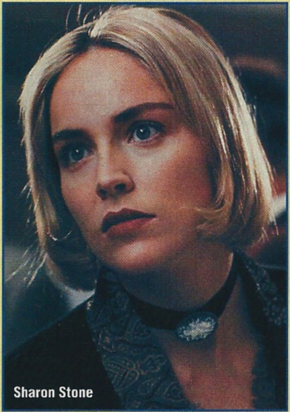
Mindenki izgatottan várta, milyen lesz az a film, amelyben **Demi Moore** eljátssza 12,5 millió dollárt érő szerepét. A cím sok izgalmat ígér a férfiszemeknek: *Striptease.* A magyar férfiaknak is, hiszen szeptemberben már a magyar filmszínházak is vetítik **Andrew Bergman** *(Az újonc, Sorsjegyesek)* alkotását, melyet **Carl Hiaasen** bestselleréből írt és rendezett. További szereplők: **Burt Reynolds** *(Hátulgombolós hekus),* **Armand Assante** *(Dredd bíró),* **Robert Patrick** *(Még drágább az életed).* Komikus mese szexről, politikáról kapzsiságról, bosszúról, gyilkolásról, Florida erotikától fülledt éjszakáiról. **Demi** egy volt FBI-hivatalnokot alakít, aki éjszakánként egy floridai sztriptízbárban táncol, hogy összegyűjtse a pénzt hétéves lányának visszaszerzéséhez.

A hírek szerint ősszel Budapestre látogató Oscar-díjas művészt, **Emma Thompson**t *(Értelem és érzelem)* hamarosan a *Carrington* című filmben láthatjuk a filmszínházakban. Az angol–francia koprodukcióban készült, s Anglia tízes-húszas-harmincas éveiben játszódó művet **Christopher Hampton** *(A babaház)* írta és rendezte **Michael Holroyd** *Lytton Strachey* című regénye alapján. Emma színésztársa **Jonathan Pryce** *(Münchausen báró kalandjai),* aki egy különös homoszexuális írót alakít, akibe beleszeret Dora Carrington (**Emma Thompson**), egy fiatal festőnő. A film a tavalyi cannes-i filmfesztiválon a zsűri különdíját nyerte el, **Pryce** pedig a legjobb férfialakítás díját érdemelte ki.

A Magyar filmesek világtalálkozójára, Budapestre hivatalos októberben a magyar származású **Paul Newman,** aki főszereplője a *Senki bolondja* című filmnek, **Jessica Tandy** és **Melanie Griffith** társaságában. Newman egy mogorva, idősödő fickót játszik, aki mindig is menekült a felelősségvállalás alól. Élete váratlan fordulatot vesz, amikor fia családjával együtt meglátogatja egy ünnepen...

Sztárparádét kínál *A hírek szerelmesei:* **Michelle Pfeiffer** *(Veszélyes kölykök),* **Robert Redford** *(Tisztességtelen ajánlat)* és **Joe Montegna** *(A bajnok).* Redford egy televíziós hírcsatorna szakkommentátora, aki szárnyai alá vesz egy talpraesett hajdani pincér- és konzumnőt (ő Pfeiffer), akiben meglátja a csiszolatlan gyémántot. Egy idő után azonban a tanítvány mestere fölé nő, sőt a mestert magába is bolondítja...

Ha még nem untuk meg **Jim Carrey**t, akkor újra láthatjuk őt a *Kábelbarátok* című vígjátékban. Jim egy kábeles srác, aki ötven dolcsiért elintézi, hogy ingyen juss harminc fizetős mozicsatornához. **Matthew Broderick,** mint Steven Kovács, enged a csábításnak – bár ne tette volna...

Sharon Stone

Misztikus négyes borzolja a kedélyeket a *Bűvöletben.* A lányok ártatlannak tűnő boszorkányjátékai komolyra fordulnak: legtitkosabb vágyaik is valóra válnak. A baj akkor fokozódik, amikor a lányok megpróbálkoznak a fekete mágiával...

A HONI VIDEÓPREMIEREK KÖZÜL

sokan várják már a *Casinót,* **Martin Scorsese** legújabb filmjét, mely a Las Vegas-i alvilág bugyraiba vezeti el a nézőt. **Sharon Stone, Robert DeNiro, Joe Pesci** a főszereplők. Utóbbi kettőt Scorsese korábbi maffiafilmjében, *A nagymenők*ben is együtt láthattuk.

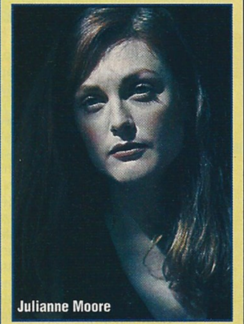
Wong Foo, *Kösz mindent!*

Demi Moore

Julie Newmar – a címe annak a vígjátéknak, melyben szokatlan szerepkörben és női ruhában láthatjuk **Wesley Snipes**ot *(Halálugrás),* **Patrick Swayze**t *(Örömváros)* és **John Leguizamó**t *(Carlito útja).* Ők a pucckirálynők szépségversenyének csillagai, akik 1967-es nyitott Cadillacjükben vágnak neki Hollywoodnak...

Újabb sztárparádé: *Szóljatok a köpcösnek!* **Barry Sonnenfeld** *(Addams Family 1–2.)* rendezésében játszik **John Travolta, Gene Hackman** és **Danny DeVito.** Egy gengszter Hollywoodba érkezik, hogy filmet csináljon...

Steve Martin ismét örömapa az *Örömapa 2*-ben. Sőt, egyszerre lesz nagypapa és újra szülő! A boldog mama-nagymama pedig **Diane Keaton.**

Julianne Moore

*A szív hídjai*ban **Meryl Streep** és **Clint Eastwood** között szövődik romantikus kapcsolat. **Hugh Grant** és **Julianne Moore** között viszont már hosszú ideje harmonikus a kapcsolat az *Áldatlan állapotban* című vígjátékban, a nézetkülönbség azonban abból fakad, hogy Julianne szeretne gyermeket, míg Hugh még a gondolatától is irtózik. A pocak azonban hamarosan nőni kezd. Ráadásul nőgyógyászuk (**Robin Williams**), az Oroszországból emigrált orvos eddig csak állatokkal foglalkozott, s még az angollal is hadilábon áll...

Folytatódnak az *X-akták.* Kinyithatjuk a harmadik aktát **David Duchovny**val *(Twin Peaks),* akinek meg kell hallgatnia egy elmegyógyintézetből szökött fickót, aki állítja: korábban földökívüliek rabolták el...

Mi történik, ha a New York-i metrórendőrség két tagjának eszébe jut, ki kellene rabolniuk a metró bevételeit esténként összegyűjtő pénzes szerelvényt? A *Pénzvonat* című akciófilmben, **Wesley Snipes** és **Woody Harrelson** *(Született gyilkosok)* főszereplésével megtudjuk a végkifejletet.

Két jóbarát fogadalmat tesz: ha harmincéves korukig nem találják meg az igaz szerelmet, kéz a kézben leugranak a Brooklyn-hídról. Elmarad-e az ugrás az *Ugratás* című vígjátékban? **Sarah Jessica Parker** *(Miami rapszódia)* és **Ben Stiller** *(Nyakunkon az élet)* főszereplésével megtudjuk a választ.

További címek a szeptemberi kínálatból: *Gulliver utazásai, Tíz kicsi áldozat, Izgő-mozgó célpontok, A hasadék, Bárhol, bármit, bármikor... ha akarod, Kölcsön kinyír visszajár, A homok urai, Halott pénz, Fagyos folyó.*

GÁLVÖLGYI JÁNOS
kedvenc videófilmjei

Gálvölgyi János sztár. Kevés színészről mondható el ez manapság. Népszerűsége országos és egyedülálló. A televízió, a rádió, a színház jóvoltából mindenki ismeri, szereti.

Gálvölgyi ennek ellenére szerény művész. Tudatában van értékeinek, de ezekkel nem él vissza. Sztárstátusa nem feltűnő színházában, a Madáchban, ahol ugyan igyekeznek képességeinek megfelelő szerepeket találni, de ez nem mindig jár vezető feladatokkal. Emlékezetes bemutatkozása a *Kabaré* egyik epizodistájaként Schultz úr megformálása volt. Végtelen pontossággal és alázattal illeszkedett be az akkora már százas szérián túljutott előadásba. Majd kisebb feladatot kapott Molnár Ferenc *Riviera* című darabjában. Egy áruházi mindenes eladót játszott. A kevéssé ismert színműben minden megjelenése fordulatot jelentett és ismét bebizonyosodott, hogy Gálvölgyinek nem csupán humora van, de szíve-lelke is. Persze igazán testére szabott szerepeiben, mint a *Kaviár és lencse* széltoló ravaszdi Leonida Papagattója vagy a *Ne most, drágám!* nőbolond szőrmekereskedője, szinte lubickol. Színes jellemábrázolásának bizonyítéka a *Kiss Mari*val játszott *Ölelj át* Georgezsa vagy a Játékszínben látható Hotel Plaza három egymástól igen különböző férfialakja is. Rendkívül elfoglalt művész, ember és családfő. Jól forgatja a tollat. Kabarétréfáinak, jeleneteinek, one man show-ja javának szerzője. Három paródiaműsora meg is jelent három videokazettán.

– De vajon marad-e arra ideje, hogy a videózásnak, a házimozizásnak is hódolhasson?

– De mennyire – hangzik a kérdésre a felelet. – Családommal néha hajnalig is nézünk egy-egy igazán jó művészfilmet. Tagjai vagyunk egy pár videókölcsönzőnek és onnan leginkább a művészfilmeket vesszük ki. Kedvencünk az Odeon videotéka. Gazdag választékából nagy magyar és külföldi filmeket lehet válogatni. Mi nem nagyon szeretjük a kommersz amerikai filmeket. Ki-ki úgy szórakozik persze, ahogy kedve tartja, de mi az időnket inkább nemesebb anyagból készített alkotásokra fordítjuk. Gyöngyszemeket lehet találni. Legutóbb például egy káprázatosan mulatságos Mityilova-filmet, az *Örökséget* néztük meg. A történet is eredeti, de ahogy azt a színészek játsszák, az nem mindennapi tehetségre vall. A sztori egy bunkó fickóról szól, aki váratlanul több millió dolláros amerikai örökséghez jut. Nem tud vele mit kezdeni, csak henceg. Először is beszerez egy struccot, számára ez ugyanis a gazdagság non plussz ultrája, majd egy hatalmas dínom-dánommal vendégli meg haverjait. Degeszre zabálják magukat, de ezenkívül nem sok változás történik. Maradnak olyan bunkók, amilyenek voltak.

– Ki az a filmművész, aki a leginkább felkelti érdeklődését?

– Érdeklődést? Hódolatot! Fellini az! Megunhatatlanul veszem elő újból és újból a zseniális *Országúton*t, a *Kabiriai éjszakákat*, az *Édes élet*et, a *Boccaccio 70*-et, a *Júlia és a szellemeket*, a *Szatirikon*t, a *Bohócokat* (ezen sírtunk a legtöbbet), a *Rómát*, az *Amarcord*ot, a *Casanovát*, az *És elment a hajót*. Szóval valamennyi nálunk bemutatott filmjét őrzöm a gyűjteményemben, de még a régi, fiatalkori *Fehér sejk* is megvan!

– Mit javasol a gyűjteményéből másoknak kölcsönzésre?

– Talán a *Júlia és a szellemeke*t. Ez a legjobb Fellini-színésznőre, mellesleg feleségére, *Giulietta Masiná*ra szabott szerep. Júlia elhanyagolt feleség, aki egy káprázatos villában, pompától övezve él, de boldogtalan, mert férje fűvel-fával csalja. Júlia magányos és nem túl okos. Úgy tűnik, élete változatlan unalomban és egyhangúságban telik majd, amikor a szomszéd villába váratlanul egy rejtélyes asszony költözik – a csodálatos *Sandra Milo* játssza a szerepet. Ettől az asszonytól különböző trükköket tanul, ezekkel próbálja visszahódítani hűtlen férjét. Szellemeket idéz, persze hasztalan minden próbálkozása. Csalódottságában cselédeit kezdi nevelni és még magányosabb lesz, mint valaha volt. Már álmai sem maradtak. A filmben ismét Fellini fantasztikus képi világa elevenedik meg. Olyan varázslatosan, hogy a néző mint kisgyermek, a meseboltban bámészkodik.

– A filmszínészek közül kinek a filmjeit nézi meg a legszívesebben?

– *Latabár Kálmán*ét. A Latyit, aki hihetetlenül nagy művész és igazi profi volt. Mozgása, mimikája, ötletei felülmúlhatatlanok és példamutatóak. Borzasztó, hogy ez a nagyon nagy művész életében nem tanított a Színművészeti Főiskolán. Filmjei közül szerencsére igen sok maradt meg. Ezek kölcsönözhetőek is, sőt a tévé is gyakorta műsorára tűzi őket. Nekem a *Révész György* által rendezett *Micsoda éjszaka* áll a szívemhez közel. Latabár mellett olyan nagy sztárok játszanak, akikre külön-külön is nézőcsalogató filmeket lehetett készíteni. Így *Tolnay Klári, Horváth Tivadar, Ruttkai Éva, Kazal László, Garas Dezső, Bárdi György, Rozsos István*... A mese egy különleges gyógyszer megszerzése körüli események láncolata. Latabár egy középiskolai tanárt, Török urat alakítja. Ez a tanár a diákok réme. Szigorúsága miatt növendékei kózutálják. Egy alkalommal kolléganője, Tolnay meghívja társbérleti otthonába. A társbérlő viszont betegeskedik és életben maradásához egy rendkívül nehezen beszerezhető gyógyszerre lenne szükség, reggelig! Török tanár úr elindítja az akciót és számtalan bonyodalom után a gyógyszer meg is érkezik. Török tanár úrról kiderül, hogy jó ember és megváltozik az élete.

– Mi a véleménye a televízióban vetített filmekről?

– Nem jelentenek konkurenciát a videókölcsönzőknek. Többségükben színvonaltalan, ízléstelen amerikai vacakok. Még szerencse, hogy ez évben századéves a film. Így igazán érdekes remekműveket is lehet látni. Szeretném, ha a tévé bátrabban nyúlna az archívumhoz. Van ott jó pár száz félretett, elfelejtett magyar és szomszéd népek által gyártott film. A csodás lengyel filmek közvetlenül a második világháború után, vagy azok a cseh filmek, amelyek bekerültek a világ legjobbjai közé. Szívesebben néznénk őket vasárnap reggelente vagy nyaranta, mint az elnyűtt amerikai vagy brazil szappanoperákat.

Furcsa dolog, de amikor néztem a *Dalolva szép az élete*t, a sematikus magyar filmgyártás egyik produktumát, nem azt néztem, hogy Istenem, milyen naivak és félrevezetettek voltunk mi, az akkoriban élők, hanem hogy még azt a sekélyes kis történetet is mekkora kedvvel, hittel és tehetséggel játszották olyan zsenik, mint a Nemzeti Színház gerincét alkotó *Gobbi Hilda, Ladányi Ferenc, Ferrari Violetta, Gózon Gyula*. Aztán *Soós Imre*! Ott tolongtak egymás hegyén-hátán a magyar színjátszás nagyjai. Vagy ilyen örömet okozott a másik vonalas film, a *Civil a pályán*. Még a lobogó szemű párttitkáron is lehetett derülni. Az egész film – a mából visszatekintve – akár az ötvenes évek dokumentuma is lehet, és emellett szórakozás és mulatság.

– Ezek szerint a régmúlt és a közelmúlt magyar filmjei iránt a legnagyobb a Gálvölgyi család érdeklődése!

– Így van! Még a lányaim is szívesebben nézik ezeket, mint mondjuk valami művészetnek álcázott nyugati pornót. Szívemnek kedves a *Pesti mese* is. *Páger Antal, Mezey Mária, Kabos Gyula, Turay Ida, Pethes Sándor* és icipici szerepben az édes *Vágó Margit*. Ez is olyan film, amit az ember fáradtan hazaérve, vacsora után a hozzátartozóival szívesen néz videón, felüdül és jobban szórakozik, mint bármin. Lehet beszélgetni, röhögni közben, vagy vitatkozni, ki játssza ezt vagy azt a szerepet. Meg lehet állítani a filmet. Újra lehet nézni, közben ki-kijárkálni a szobából ezért-azért. Egy-egy jó poént többször is le lehet forgatni, majd a videózás után jóízűen aludni...

– Készül-e újabb Gálvölgyi-show?

– Igen, lassacskán. Addig is az általam végtelenül tisztelt és szeretett angol *Benny Hill*-szkeccseket szinkronizálom. Sajnos már hat éve, hogy Benny Hill nem készíthet újabb filmeket. Érdemes kölcsönözni a régieket. Főleg esős, szomorú napokon.

Tatár Eszter

* Eredeti ár 109.900 Ft

MITSUBISHI
COLOUR TELEVISION

Az Ön ára csupán
91.900,-

„Legyen hű a márkához."

Nemcsak az úton, hanem otthonában is szolgálja kényelmét a három gyémánt.

Csak Mitsubishi gépjármű tuljadonosok részére.

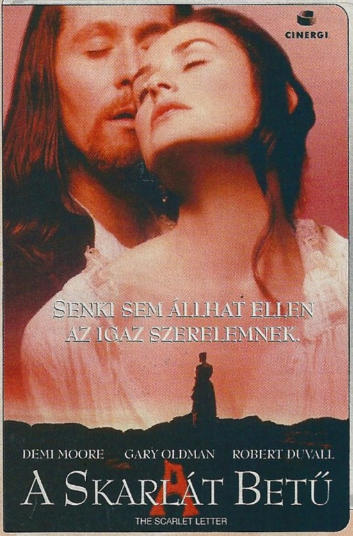
* CT–25MEET (25"/63 cm)
CT–21MEET (21"/55 cm)

- Több-nyelvű teletext
- Képmemória-beállítások
- Új, átfogó, képernyőről rendezhető menü
- Kettős, 21 érintkezős EURO SCART bemenet
- TV/képmagnó egyesített vezérlés

Forgalmazza: **MABEDU LINE Kft.** vezérképviselet
H–1111 Budapest, Sztoczek u. 13.
Tel.: 161-0260, fax: 209-2460

VIDEOPREMIER: AUGUSZTUS 1.

A LEGJOBB VIDEOTÉKÁKBAN!

DEMI MOORE
GARY OLDMAN
ROBERT DUVALL
A SKARLÁT BETŰ
romantikus kalandfilm

Van bűn, ami gyönyörű, és van gyönyör, ami bűnös. Vannak, akik mindig gyűlölni fogják azokat, akiknek bármelyikben is része volt, és szerencsére mindig lesznek, akik mégis minden kockázatot vállalnak értük.

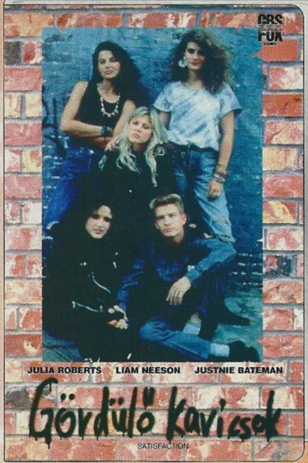
CHRISTOPHER WALKEN
CAROLE BOUQUET
JONATHAN PRYCE
CSALÓKA
vígjáték

Mindenki rajtakapja a másikat. Mindenki úgy tesz, mintha nem látott vona semmit. Mindenki leleplez. Megcsal és csalódik. Megbocsát és csalódik. Megcsal és igaza van. Szeret mert szerelmes vagy nem szerelmes. Üldöz, kerget, rajtakap és hajbakap. Egyszerű eset.

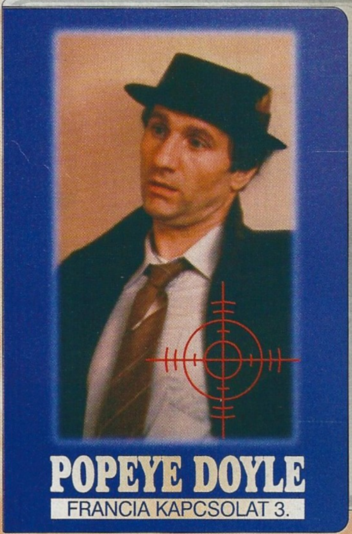
GÖRDÜLŐ KAVICSOK
vígjáték

Itt a nagy lehetőség! Úgy látszik, ebben a kezdő rockzenekarban van valami. Szerződést kaptak! Az egész nyarat a tengerparton tölthetik, este zenélhetnek, nappal és éjszaka pedig azt csinálnak, amit akarnak. Mi történhet öt fiatallal, ha éppen nagyon jól érzik magukat, négyen közülük lányok, és sok nyári éjszakát kell valahogyan átvészelniük? Megmondjam? Úgyis kitalálják.

Ed O´Neill
POPEYE DOYLE-
FRANCIA KAPCSOLAT 3.
krimi

Itt van újra Popeye Doyle, a hírhedt detektív, aki mindent és mindenkit előkerít, akár a föld alól is. Ezúttal mázlija van: egy ragyogó nőt fogott ki, akivel csak egy baj van: rejtélyes módon elhalálozott.

InterCom Kft. 1145 Bp. Bácskai utca 28-36. Tel: 467-1-467 Fax: 252-2-736 E-mail: video@intercom.hu